

NIE KOCHA SIĘ
NA PRÓBĘ s. 10

SPORTOWA ISKRA
NA WYSTAWIE s. 20

LEPIEJ PÓŹNO
NIŻ WCAŁE s. 18

OCHRONÍMY
DZIECI s. 4

13.02.2022
nr 07 (850)
cena 5 zł
(w tym 8% VAT)
NR INDEKSU 205 109
ISSN 1734-9079
www.idziemy.pl

idziemy

Miłość nie rdzewieje

s. 12

*Są razem
od niemal
pół wieku.
Czas nie osłabił
ich miłości.*

Wierzymy, że warto pomagać

1%

JEDENPROCENT.CARITAS.PL

indywidualnie, **rodzinnie**, **zawsze**

Przełącz 1% podatku dla Caritas Polska

WPISZ W FORMULARZU PIT NUMER KRS 0000198645

Wyjazdy wakacyjne dla dzieci, opieka nad osobami starszymi i samotnymi, prowadzenie świetlic socjoterapeutycznych, noclegowni, punktów żywieniowych, ośrodków rehabilitacyjnych czy domów opieki to tylko część naszych działań.

Więcej informacji, rezultaty działań, formularze w wersji on-line i do pobrania można znaleźć na stronie: jedenprocent.caritas.pl

ks. Henryk Zieliński

Lobbujmy za Polską

Gdzie słonie walczą, tam trawa się gniece. To afrykańskie przysłowie trafnie oddaje perspektywę, wobec której stanęła dzisiaj Polska.

Rywalizacja wielkich mocarstw wchodzi w niebezpieczną fazę. Kończy się epoka bezwzględnej hegemonii Stanów Zjednoczonych. Dla nas nie jest to bynajmniej powód do radości, bo właśnie z Ameryką bezalternatywnie związaliśmy swoje bezpieczeństwo. Obiektywnie patrząc, innego wyjścia nie było. Bo na kogo mielibyśmy liczyć w sytuacji zagrożenia ze strony rosyjskiego imperium? Nadzieje na pomoc ze strony Francji czy Niemiec pryskają jak bańka mydlana wobec postawy tych państw w obliczu realnej groźby rosyjskiego najazdu na Ukrainę.

Na Brytyjczyków też nie liczymy za bardzo, nie tylko dlatego, że są daleko. Trzeba pamiętać, że „Wielka Brytania nie ma wiecznych sojuszników ani wiecznych wrogów; wieczne są tylko interesy Wielkiej Brytanii i obowiązek ich ochrony”. Ta dewiza Henry’ego Temple’a jest wciąż przez Anglików powtarzana. Dlatego nie upajamy się sojuszem Londyn – Warszawa – Kijów. Wyciągamy wnioski z naszej historii.

Obecność Amerykanów od siedemdziesięciu siedmiu lat stabilizuje nasz kontynent. Dzięki temu Armia Czerwona nie stanęła jeszcze nad kanałem La Manche i możemy się cieszyć długimi, jak na Europę, czasami pokoju. Prócz tego wojska amerykańskie w Niemczech opóźniają odrodzenie się niemiecko-rosyjskiego tandemu, który niczego dobrego światu nie wróży.

Ameryka jednak słabnie. Rozkłada ją dobrobyt, złe pojęta wolność, rewolucja kulturowa, lewicowa ideologia i upadek republikańskich wartości. Przed takim scenariuszem ostrzegał Amerykanów Aleksander Solżenicyn na Uniwersytecie Harvarda w czerwcu 1978 r. Do tego doszła globalizacja, która najpierw przynosiła Ameryce gigantyczne zyski, ale ostatecznie doprowadziła do wzrostu potęgi Chin. Jak pisał na tych łamach prof. Kazimierz Dadak, biorąc pod uwagę realną wartość produktu krajowego brutto, Chiny wyprzedziły już USA i są pierwszą gospodarką świata. Pandemia COVID-19 i związane z nią zakłócenie łańcucha do-

staw wszystkim uzmysłowiły, jak bardzo świat nie potrafi sobie dzisiaj poradzić bez Chin. Te zaś, świadome swojej siły, żądają poszanowania ich interesów.

Ostrzeżeniem dla Ameryki, a przez to i dla nas, były niedawne wspólne manewry marynarki wojennej Chin, Rosji i Iranu. Wskazują one na możliwość sprawienia Ameryce zsynchronizowanych kłopotów

na kilku frontach. Co zrobiłaby Ameryka, gdyby równocześnie Rosjanie zajęli Ukrainę lub tzw. przesmyk suwalski, Chińczycy uderzyli na Tajwan, Korea Północna na swojego południowego sąsiada, a... Iran zaatakował Izrael?

Deklaracja prezydentów Władimira Putina i Xi Jinpinga, w której wspólnie przeciwstawiają się „zimnowojennej polityce NATO”, Rosja uznaje Tajwan za część Chin, Chiny zaś wspierają rosyjskie żądania „gwarancji bezpieczeństwa”, też nie dobrego dla nas nie wróży. Rosja wykorzystuje moment coraz ostrzejszej amerykańsko-chińskiej rywalizacji, aby wrócić do gry jako trzecie, przesadzające mocarstwo. Cena, jakiej żąda za stanięcie u boku USA, i stawka w licytacji są bardzo wysokie. Dlatego Polska ma powody, aby obawiać się nowej Jalty.

W tym świetle trzeba spojrzeć na spotkanie prezydenta Andrzeja Dudy z prezydentem Chin przy okazji igrzysk olimpijskich w Pekinie. Bo to, że jesteśmy w sojuszu z Ameryką, nie znaczy, że na jej życzenie mamy sobie głupio robić wrogów na całym świecie. A tak właśnie robiliśmy wobec Chin, uderzając w ich inwestycje, i wobec Iranu, goszcząc u siebie antyirańską konferencję. Liczyliśmy za to na wdzięczność Izraela? No to ją mamy... W końcu zaczynamy uprawiać własną dyplomację i dbać o nasz interes. Chińczycy przyjęli prezydenta Dudę z honorami. Iran przyjął „na zgodę” milion zbędnych nam szczepionek przeciwko COVID. Ugoda z Czechami, reaktywacja Trójkąta Weimarskiego, próba ugody z Brukselą – to też cenne inicjatywy.

Polska musi pilnie powiększać grono przyjaciół i minimalizować krąg wrogów. Konieczny jest przy tym solidarny wysiłek wszystkich Polaków, lobbowanie za Polską na każdym forum, bo w dłuższej perspektywie chodzi o naszą niepodległość. Niezależnie od barw partyjnych każdy powinien użyć swoich możliwości i kontaktów. Z kim innym może rozmawiać Andrzej Duda, z kim innym Aleksander Kwaśniewski, a jeszcze z kim innym Donald Tusk – jeśli tylko kochają Polskę! A jeszcze co innego mogą zrobić dla Polski ludzie Kościoła. I to też jest ważne.

henryk.zielinski@idziemy.com.pl

13.02.2022 **idziemy** w numerze:

TEMAT NUMERU

Nie kocha się na próbę – rozmowa z ks. dr. Robertem Wielądkiem s. 10

Miłość nie rdzewieje s. 12

NA CZASIE

Naprawianie Kościoła po niemiecku s. 8

fol. PAPIERNA/Alex Plawski

Chińskie powitanie – olimpiada zimowa s. 17

Lepiej późno niż wcale – ofensywa dyplomatyczna Polski s. 18

Sportowa iskra... na wystawie s. 20

NASZE SPRAWY

Powtórka z historii? s. 34

Przyjaźń z księdzem – rozmowa z ks. dr. Markiem Dziewieckim s. 36

Bohaterscy konspiratorzy – 80-lecie powstania Armii Krajowej s. 42

MOJA WIARA

Bp Grzybowski: Granice eksperymentów – badania nad ludzko-zwierzęcymi organizmami s. 38

Przyjaciel Polski – Pius XI s. 54

Czytanie nie kończy się na papierze! Najnowsze wiadomości i opinie na stronie www.idziemy.pl.

E-wydanie tygodnika można zakupić na stronach: www.eprasa.pl, www.egazety.pl.

Senat w minionym tygodniu odrzucił projekt ustawy ministra edukacji, zwany lex Czarnek. Czy poza tą inicjatywą nie ma innych, które mogłyby ochronić dzieci i młodzież przed zajęciami z seksedukacji, ideologii gender i LGBTQ?

Stanowcze działanie kuratorów, którzy mieliby władzę zablokować obecność zewnętrznej demoralizującej organizacji w szkole, mogłoby przynieść dobre skutki. Zaangażowanie ministra

go wprowadzanie nowych ideologii”.

Edukacja nie działa w sposób oderwany od innych sfer życia społecznego. Jeśli w kwestiach związanych z polityką społeczną pojawia się działanie ideologiczne, to można być niemal pewnym, że ono przeniknie do edukacji. Jesteśmy pod ciągłym naciskiem organizacji międzynarodowych i innych państw, którym nie podoba się, że Polska chce chronić rodzinę i dzieci przed demoralizacją.

for. xhz

Ochrońmy dzieci

Z **Magdaleną Korzekwą-Kaliszuk**, prawnikiem, psychologiem, prezesem Fundacji Grupa Proelio, rozmawia Irena Świerdzewska

edukacji w ochronę dzieci przed deprawacją budzi moje wielkie uznanie. Oczywiście, zawsze należy analizować, co by było, gdyby władzę przejęła lewica ideologiczna i powołała bliskich sobie ideologicznie kuratorów. Niemniej pewne utrudnienie w prezentowaniu dzieciom i młodzieży demoralizujących treści to dobry pomysł.

Faktem jest, że obecne przepisy prawa pozwalają na skuteczną ochronę dzieci i młodzieży – pod jednym warunkiem. Jest nim respektowanie tego prawa przez dyrektorów szkół oraz świadome zaangażowanie rodziców. Rada rodziców również ma w tej sprawie sporo do powiedzenia. Jeśli rodzice są świadomi zagrożenia i nie zgadzają się z marszem na wszystkie dodatkowe zajęcia, a do tego organ, jakim jest rada rodziców, również sprawnie działa; jeśli dyrektor szkoły ma wiedzę o próbach ideologizacji dzieci i młodzieży, to bardzo małe są szanse na wejście demoralizującej organizacji do takiej szkoły. Niestety, ciągle za mało rodziców jest zaangażowanych i świadomych zagrożeń.

Moim zdaniem potrzeba dużo więcej działań, i to nie tylko prawnych. Mam na myśli edukowanie społeczeństwa. Media publiczne są potężną machiną zdolną do przekazania takich informacji i ciągle jest ich tam za mało.

Potrzeba więcej działań, bo w szkołach wciąż realizowane są zajęcia z tzw. seksedukacji i te krzewiące wideologię gender, LGBTQ?

Niestety, w ostatnich latach mieliśmy do czynienia z próbami wpuszczania do szkół demoralizujących edukatorów. Tacy pseudoedukatorzy sprowadzali współżycie seksualne do kwestii biologii i sugerowali, jakoby jedynym warunkiem współżycia było używanie antykoncepcji i zgoda obu osób. Na takich zajęciach przemycano treści ideologiczne, genderowe. To treści sugerujące, że kwestia płci jest uznaniowa, a nie biologiczna. Podobnie związki i współżycie seksualne osób tej samej płci przedstawia się jako alternatywę dla małżeństwa, a tematem tabu są zagrożenia związane z homoseksualnym stylem życia. Pandemia i zdalne nauczanie znacznie ograniczyły działalność takich organizacji w szkołach. Jedną z nich przyznała, że w 2020 r. z racji pandemii nie zorganizowała żadnego warsztatu. Wzrosła też świadomość rodziców co do zagrożeń. Ale to nie oznacza, że takie organizacje nie próbują nadal wchodzić do szkół.

Nauczyciele alarmują: „Dzieci będą coraz mniej bezpieczne w szkołach, nasze władze nie tylko nie zamierzają wypowiedzieć Konwencji Stambulskiej, ale Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej szuka kandydatów do GREVIO, kontrolujące-

Jednym z gremiów, które opiera swoje działania na ideologicznych założeniach, jest komitet GREVIO. Powstał po to, aby monitorować wdrażanie założeń Konwencji Stambulskiej. Poza piękną nazwą Konwencja błędnie identyfikuje źródła przemocy, a jako rozwiązanie podaje działania nieskuteczne. To szeroki temat i trudny, bo choć krytykuję Konwencję i jej Komitet, nie chcę, aby temat przemocy został uznany za nieistotny. Wręcz przeciwnie, to

Ważne jest, aby taka patologia społeczna, która potrzebuje wzmocnionych i skutecznych działań.

Czym może skutkować w dorosłym życiu seksedukacja oraz indoktrynacja dzieci ideologią gender i LGBTQ?

Opieranie swojego życia na ideologiach, po-

pędzie seksualnym i złudnych przyjemnościach oraz odrzucanie prawdy o człowieku prowadzi do życiowych dramatów. Są to trudności w budowaniu trwałych więzi i szczęśliwych rodzin oraz ryzyko dużych trudności z zakresu zdrowia psychicznego. Najkrócej mówiąc, kto ulega ideologiom, naraża siebie i bliskich na smutek, który prowadzi może do rozpaczy. Z tego powodu tak ważne jest, żeby dzieci i młodzież wychowywać w prawdzie i uczyć je mądrej miłości.

fot. xh2

Furtka dla in vitro

Zwracamy się z uprzejmą prośbą o reakcję rządu i natychmiastowe zaniechanie wydawania przez Prezesa Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji (AOTMIT) pozytywnych opinii dla programów samorządowych finansujących sztuczne zapłodnienie – pisze Katolickie Zrzeszenie Lekarzy Polskich do przedstawicieli rządu.

Medycy zwracają uwagę, że oficjalnie zaprzestano finansowania in vitro ze środków publicznych w 2016 r. Jednakże znaleziono furtkę, czyli programy samorządowe, wymagające akceptacji i pozytywnej opinii prezesa AOTMIT. Jak piszą lekarze, w ostatnich kilku miesiącach prezes tej instytucji wydał szereg takich pozytyw-

nych opinii, co stanowi jawne pogwałcenie decyzji ministra zdrowia.

Dlatego też przedstawiciele KSLP apelują do premiera i ministra zdrowia „o pilną interwencję i spowodowanie niezwłocznego zaprzestania przez Prezesa AOTMIT wspierania realizacji regionalnych programów in vitro”.

„Prosimy również o rozważenie wdrożenia zmian w prawie, które w sposób jednoznaczny uniemożliwią partycypowanie państwa w finansowaniu metod zapłodnienia pozaustrojowego, a będą promowały skuteczne, bezpieczne dla matki i dziecka, szanujące ich godność metody diagnostyki i leczenia niepłodności” – kończą. Pod listem skierowanym do premiera, ministra zdrowia i minister rodziny podpisali się dr n. med. Elżbieta Kortyczko – prezes, oraz prof. Bogdan Chazan – wiceprezes KSLP./bs

Rozliczenia z Ładu

Minister finansów Mładeusz Kościński 7 lutego zrezygnował z pełnionej funkcji. Kierownictwo PiS zaakceptowało tę decyzję. – Jest to oczywiście podyktowane tym, że minister przyjmuje na siebie odpowiedzialność polityczną za pewne niedociągnięcia, jakie miały miejsce przy wdrażaniu nowych zasad podatkowych – oświadczyła rzeczniczka PiS Anita Czerwińska.

Wyciągnięcie konsekwencji personalnych wobec tych, którzy przygotowywali wprowadzenie podatkowej części Polskiego Ładu, zapowiedział wcześniej prezes PiS Jarosław Kaczyński.

Do czasu wyłonienia nowego szefa resortu finansów funkcję tę będzie pełnił premier Mateusz Morawiecki./PAP, bs

Krzysztof Ziemięć

Przepis na sukces

Ci czytelnicy, którzy liczą sobie nieco więcej niż osiemnaście wiosen, a do tego lubią góry i narty, z pewnością pamiętają, jaką popularnością Beskidy cieszyły się wśród miłośników białego szaleństwa. Nie było wtedy ważne niemal nic. Ani brak luksusów w pokojach u gaździny, ani gigantyczne kolejki do wyciągów, ani same wyciągi, które już w latach 80. pachniały raczej muzeum techniki... Ale czego się człowiek na metrowych muldach i lodzie nauczył, to jego.

A dlaczego wracam dziś do tamtych dawnych czasów?

Rzecz jasna także z sentymentu. Każdy z nas młodość, jaka by nie była, wspomina tylko dobrze. Ale piszę o tym również, bo po dwóch dekadach nieobecności znów ferie spędziłem w jakże przyjaznym Beskidzie Żywieckim. Przyjaznym także dlatego, że odmłodniałym i zmodernizowanym narciarsko.

Po dawnych orczykach, a tym bardziej wyrwirykach, nie ma już śladu. Są za to nowe, luksusowe, kanapowe wyciągi krzeselkowe, a nawet szybkie gondolki, a do tego kompletnie przebudowane dawne narciarskie trasy – jak te w Szczyrku – czy zupełnie nowe, jak w położonej nieopodal Wiśle.

Wszystko – porównując z warunkami sprzed lat – przygotowane niemal perfekcyjnie, bo trasy są szersze i dłuższe, i – co najważniejsze – z reguły bez lodu i muld. To jeszcze nie koniec, bo niemal każdy stok ofe-

ruje możliwość nocnych jazd! Za granicą nie jest to oczywistością, a tu jest właściwie normą! Nic, tylko zregenerować siły na obiedzie, odpocząć przy herbacie, by wrócić na stok i śmigać aż do 22.00. Problemem mogą być tylko ceny, bo te nie są najniższe, ale to od jakiegoś czasu dotyczy wszystkich sfer życia.

Mimo to – i dlatego też piszę te słowa – na nartach w tym roku są tłumy, nie tylko Polaków. Słychać było różne języki, a wśród nich także naszych sąsiadów. Pytałem, jadąc na wyciągu, młodych Litwinów i starsze małżeństwo z Czech, dlaczego do nas przybyli. Odpowiedź była prosta: niższe (tak!) ceny (nie tylko benzyny, o czym rozpisują się np. niemieckie media, namawiające wręcz do wycieczek handlowych do Polski). Do tego mniej surowe covidowe ograni-

czenia, co w praktyce i w porównaniu z tym, co po drugiej stronie Tatr, oznacza właściwie zero ograniczeń.

Reasumując: to, co jeszcze kilka dekad temu było naszym utrapieniem – czyli niskie góry, gorsze trasy, stara infrastruktura – po zmianach i w innej już rzeczywistości stało się naszym atutem, a także magnesem dla turystów z zagranicy. Wisła, Szczyrk, Korbiewów, Krynica, co więcej, Zakopane – nigdy

nie wygrywały konkurencji z Alpami czy nawet Chopokiem. Ale jeśli chodzi o miejsce na naprawdę udany i spokojny rodzinny wypoczynek i regenerację – już jak najbardziej!

Jaki z tego wniosek? We wszystkim, także i w tej dziedzinie, trzeba znaleźć odpowiednią niszę, a sukces będzie gwarantowany!

Autor jest dziennikarzem TVP

Polskie góry to świetne miejsce na rodzinny wypoczynek. Przyciągają tłumy narciarzy, nie tylko z Polski.

W SKRÓCIE

■ **Polak nuncjuszem w Turcji.** Papież Franciszek mianował abp. Marka Solczyńskiego, dotychczasowego nuncjusza w Tanzanii, nuncjuszem w Turcji. Abp Solczyński w dyplomacji papieskiej pracuje od 29 lat.

■ **Wbrew Magisterium Kościoła.** Uczestnicy „drogi synodalnej” Kościoła katolickiego w Niemczech zagłosowali 4 lutego za tekstem wzywającym do wyświęcania kobiet na kapłanów. Został on przyjęty 174 głosami za, 30 przeciw, przy 6 wstrzymujących się. Nuncjusz papieski w Niemczech abp Nicola Eterović potwierdził, że synodalność jest „bardzo bliska sercu Ojca Świętego”. Nie jest to jednak „dążenie do konsensusu większości”. Nuncjusz zakończył swoje pozdrowienie cytatem z dzieła „Przeciw herezji” św. Ireneusza z Lyonu, którego papież Franciszek niedawno ogłosił doktorem Kościoła.

■ **Marihuana dla chorych.** Republikański gubernator stanu Missisipi Tate Reeves podpisał ustawę legalizującą użycie marihuany przez ludzi cierpiących na takie choroby, jak rak czy AIDS. Ustawa natychmiast weszła w życie.

■ **Gaz dla Maroka.** Władze Hiszpanii zgodziły się na przesyłanie do Maroka skroplonego gazu ziemnego ze swojego terytorium. Transport surowca ma odbywać się poprzez gazociąg Maghreb-Europa (GME), który w październiku został zamknięty przez Algierię.

■ **Bez opinii Nazzarabajewa.** Parlament Kazachstanu przyjął poprawki, które likwidują konieczność uzgadniania z byłym prezydentem Nursultanem Nazzarabajewem decyzji dotyczących polityki krajowej i zagranicznej, a także pozbawiają go dożywotniej funkcji przewodniczącego Rady Bezpieczeństwa.

■ **Śmierć gwiazdy kina.** W wieku 90 lat zmarła w Rzymie gwiazda włoskiego kina Monica Vitti. Zasłynęła jako aktorka występująca w filmach Michelangelo Antonioniego.

■ **Odejdą wcześniej.** Z powodu braków kadrowych amerykańscy nauczyciele mają więcej obowiązków i stresów. 55 proc. z nich zapowiada wcześniejsze odejście z pracy niż planowali – wynika z najnowsze sondażu, przeprowadzonego w styczniu.

■ **Protesty zakazane.** Jedenaście osób protestujących pod budynkiem sądu w Hawanie zostało zatrzymanych przez kubańską policję. Wśród nich są matki opozycjonistów sądzonych za udział w antyrządowych manifestacjach z 11 lipca 2021 r.

■ **Z NATO do banku.** Sekretarz generalny NATO Jens Stoltenberg zostanie prezesem Banku Norwegii. Nową posadę ma objąć w grudniu, a we wrześniu ustąpić ze stanowiska szefa Sojuszu.

fol. PAP/PA/Niel Hall

NA TRONIE OD 70 LAT

6 lutego minęło 70 lat od momentu, kiedy Elżbieta II – po śmierci ojca, króla Jerzego VI – została królową Wielkiej Brytanii. Jej koronacja odbyła się dopiero szesnaście miesięcy później, musiała bowiem minąć żałoba narodowa. Uroczystości związane z platynowym

jubileuszem zostały przeniesione na czerwiec, na razie na ulicach pojawiły się wizerunki monarchini. W dniu jubileuszu Elżbieta II wyraziła życzenie, aby w przyszłości, kiedy jej syn książę Karol zostanie królem, jego żona Kamila używała tytułu „królowej małżonki”.

ZGINĄŁ W KONFESJONALE

Wietnamski dominikanin o. Joseph Tran Ngoc Thanh został zabity podczas słuchania spowiedzi i sprawowania sakramentu pojednania w diecezji Kon Tum. Miał 41 lat. Inny zakonnik, który pospieszył na miejsce zdarzenia, został ranny nożem, gdy próbował powstrzymać napastnika. Ojciec Tran otrzymał pierwszą pomoc, ale nie odzyskał przytomności i zmarł. Policja aresztowała napastnika, uznanego za osobę „z zaburzeniami psychicznymi”. Biskup Aloisio Nguyen Hung Vi, który kieruje diecezją Kon Tum, powiedział podczas pogrzebu:

fol. archiwum ojców dominikanów

„Ojciec Józef w chwili, gdy został powalony, stał na miejscu Chrystusa, udzielając przebaczenia. Umrzeć w tym momencie, «in persona Christi», musi być łaską. W tym bólu widzimy też piękno i szlachetność kapłana”.

W KLIMACIE BRATERSTWA

Papież Franciszek przyjął w Watykanie przedstawicieli włoskiej Fundacji Dom Ducha i Sztuki. Zajmuje się ona pomocą osobom ubogim i zmarginalizowanym poprzez angażowanie ich w szeroko rozumiane projekty artystyczne. – Staracie się budować z „odrzuconych kamieni” dom, w którym panuje klimat przyjaźni społecznej i braterstwa. Wiem,

że nie jest wam łatwo i że wasze życie nie jest usłane różami... Każdy z nas ma swoje ograniczenia, błędy i grzechy. Pamiętajcie jednak, że Boże miłosierdzie jest zawsze większe od naszych słabości i jeśli akceptujemy siebie nawzajem jako braci i siostry, On nam przebacza i pomaga iść dalej – powiedział papież Franciszek.

fol. PAP/PA/Vatican Media Handout

fot. PAP/PA/Shahzaib Akber

PROTESTY CHRZEŚCIJAN

Pakistan znajduje się w pierwszej dziesiątce państw świata, w których wyznawcy Chrystusa są prześladowani. W Karaczi odbyły się pro-

testy chrześcijan po zabójstwie duchownego, który został zastrzelony, gdy wracał z posługi duszpasterskiej w Peszawarze.

W TROSCE O BEZPIECZEŃSTWO

Szef polskiej dyplomacji Zbigniew Rau zakończył trzydniową wizytę w USA; podczas pobytu w Stanach Zjednoczonych odbył szereg rozmów, m.in. z sekretarzem stanu Antonym Blinkenem. Głównym tematem rozmowy była aktualna sytuacja bezpieczeństwa w Europie i koordynacja działań sojuszników w ramach NATO, UE i OBWE. Rozmówcy omówili kroki podjęte w ostatnich dniach przez społeczność międzynarodową w celu znalezienia rozwiązania dla napiętej sytuacji wokół Ukra-

fot. PAP/PA/Jim Lo Scalzo

iny, związanej z eskalowaniem napięcia przez Rosję.

NOWY ROK KSIĘŻYCOWY

Na całym Dalekim Wschodzie i w innych częściach świata obchodzony był 1 lutego Nowy Rok Księżycowy. Z tej okazji papież Franciszek przekazał tamtejszej ludności pozdrowienia i wyraził życzenie, aby w nowym roku wszyscy cieszyli się tam pokojem, zdro-

wiem oraz spokojnym i bezpiecznym życiem. Na zdjęciu obchody Nowego Roku Księżycowego, obchodzonego pod znakiem tygrysa, z udziałem księcia Karola i księżnej Kamili oraz członków chińskiej społeczności w Londynie.

fot. PAP/PANEL HALL

■ **Pozostanie w więzieniu.** Sąd okręgu Telemark w południowej Norwegii jednomyślnie odrzucił wniosek Andersa Breivika o przedterminowe warunkowe zwolnienie z więzienia. W uzasadnieniu podkreślono, że istnieje duże ryzyko, że ten masowy morderca popełni nowe akty przemocy. Breivik odsiaduje karę 21 lat pozbawienia wolności za dokonanie zamachu bombowego w Oslo oraz strzelaniny na wyspie Utoya w 2011 r., w których zginęło 77 osób.

■ **Bilans zamachu w Birmie.** Przez rok od wojskowego zamachu stanu w Mjanmie (Birmie) w toku masowych protestów zabitych zostało co najmniej 1,5 tys. osób, a tysiące innych zginęło prawdopodobnie w starciach zbrojnych – podało biuro ONZ ds. praw człowieka. Od puczu co najmniej 11 787 osób zostało bezprawnie zatrzymanych, z czego 8792 wciąż są pozbawione wolności.

■ **Restrykcje we Włoszech.** Obowiązek szczepień przeciwko COVID-19 dla osób powyżej 50 lat, 100 euro kary za ich brak oraz wymóg posiadania przepustki na pocztę, w banku i w sklepach, które nie sprzedają artykułów pierwszej potrzeby – to przepisy obowiązujące we Włoszech od 1 lutego.

■ **Kolejne rakiety z KRL-D.** Korea Północna wystrzeliła w kierunku Morza Japońskiego rakietę balistyczną średniego zasięgu. To najpotężniejszy pocisk, którego test reżim w Pjongjangu przeprowadził od 2017 r.

■ **Zabójstwo dziennikarza.** Roberto Toledo, pracownik meksykańskiego serwisu informacyjnego Monitor Michoacan, został zastrzelony w trakcie wykonywania pracy. To czwarte zabójstwo dziennikarza w Meksyku od początku stycznia.

■ **Głód w Etiopii.** Katastrofalna susza w południowej i północno-wschodniej części kraju zabija bydło, w wyniku czego milionom ludzi brakuje żywności. Mieszkańcy, uzależnieni od zwierząt hodowlanych, walczą o przetrwanie. Modlą się o deszcz. Problemy pogłębia trwająca od ponad roku wojna domowa i zapaść gospodarcza.

■ **Tragedia w zoo.** W ogrodzie zoologicznym w Araku na zachodzie Iranu lwica zaatakowała pracownika zoo, doprowadzając do jego śmierci, a następnie uciekła z innym lwem – przekazały w poniedziałek irańskie media. Parę lwów udało się już schwycić – podała państwowa agencja IRNA.

Serwis przygotowany na podstawie PAP, KAI i RV

Anna Meetschen

Naprawianie Kościoła po niemiecku

Nie milkną echa raportu opublikowanego przez archidiecezję Monachium i Fryzycji w sprawie wykorzystywania nieletnich przez niektórych duchownych, który odpowiedzialnością za zaniedbania obarczył m.in. emerytowanego papieża Benedykta XVI. Z jednej strony wciąż pojawiają się mocne głosy w obronie papieża seniora, z drugiej – propozycje „naprawienia” trudnej sytuacji, w jakiej od czasu publikacji kolejnych raportów o nadużyciach znalazł się Kościół w Niemczech. Benedykt XVI bronią wysocy hierarchowie Kościoła, dziennikarze, publicyści. Kard. Camillo Ruini, wieloletni przewodniczący włoskiego Episkopatu i emerytowany wikariusz generalny diecezji rzymskiej, podkreśla, że Benedykt XVI zrobił wiele jako kardynał i jako papież, aby „wykorzystać plagę pedofilii wśród duchownych”. Podobnie wypowiada się kard. Ludwig Gerhard Müller, który stwierdził: „Znam Ratzingera od dziesięcioleci w jego intelektualnej uczciwości i moralnie bezpiecznym osądzie”. Z kolei kard. Christoph Schönborn, były wieloletni przewodniczący austriackiego episkopatu, twierdzi, że „jako prefekt Kongregacji Nauki Wiary kard. Joseph Ratzinger był bardzo zaangażowany w wyjaśnienie problemu nadużyć”. A dyrektor programowy watykańskiej Dykasterii ds. Komunikacji Andrea Tornielli krytykuje jednostronność raportu: „Eksperci zbadali okres od kard. Faulhabera do kard. Marxa”, ale „cztery i pół roku Ratzingera na czele archidiecezji bawarskiej zdominowało komentarze”. Dodał, że dys-

kusje wokół raportu nie mogą sprawić, „że zapomnimy czy wyrażamy to wszystko, co Joseph Ratzinger zrobił w ostatnich latach pontyfikatu Jana Pawła II, a potem jako papież w sprawie nadużyć”.

Tymczasem w Niemczech trwa dyskusja również o tym, jak

wziął pod lupę, stwierdził w najnowszym wywiadzie udzielonym gazecie „Süddeutsche Zeitung”, że rozliczenie nadużyć seksualnych nie powinno być oddzielone od reform. Toteż zauważył, że dla niektórych księży byłoby lepiej, gdyby byli żonaci: „Nie tylko z powodów seksualnych,

Konferencja prasowa dotycząca zgromadzenia tzw. drogi synodalnej we Frankfurcie. Teolog Thomas Söding, bp Georg Bätzing, socjolożka Irme Stetter-Karp i bp Franz-Josef Bode

zapobiec dalszym przypadkom wykorzystania nieletnich przez duchownych oraz jak zatrzymać w Kościele wiernych, którzy po każdorazowej publikacji raportu masowo odchodzą ze wspólnoty Kościoła. Jak pokazały ostatnie badania przeprowadzone przez chrześcijańską agencję prasową Idea, w roku 2021 oba Kościoły – katolicki i protestancki – opuściło dużo więcej wiernych niż w roku poprzednim. Najbardziej liczba apostatów wzrosła na zachodzie kraju. W Kolonii, gdzie w marcu ubiegłego roku opublikowano raport o nadużyciach w tejże archidiecezji, liczba osób, które odeszły z Kościoła, wyniosła o 178 proc. więcej niż w roku 2020.

Pomysły na zaradzenie tej sytuacji są różne. Jedna z parafii w diecezji Würzburg odwołała Msze święte w kolejne trzy niedziele i zamiast ofiary Eucharystii prezentowane są świadectwa osób dotkniętych nadużyciami. Czy mniej modlitwy pomoże w rozwiązaniu tego problemu? Wątpliwe. Ale to chyba powinno być oczywiste dla ludzi Kościoła. Z kolei kard. Marx, metropolita Monachium, którego raport o nadużyciach również

ale dlatego, że byłoby to lepsze dla ich życia i nie byłoby samotni”. Kard. Marx przyznaje: „mamy plebanie, które właściwie były przeznaczone dla kilku osób. A teraz jedna osoba mieszka tam sama, to nie jest dobre”. W Polsce w wiejskich parafiach księży też mieszkają sami, ale czy oznacza to, że należy ich wszystkich pożenić, aby nie odczuwali samotności?

Postulat kard. Marxa poparło trzecie zgromadzenie plenarne tzw. drogi synodalnej, które obradowało w ubiegły weekend we Frankfurcie nad Menem. Członkowie zgromadzenia prze głosowali zniesienie obowiązkowego celibatu duchownych oraz udzielanie święceń kobietom. W umysłach wiernych generuje to oczywiste pytanie: czy odchodzenie od katolickiej dyscypliny (zniesienie celibatu księży) czy też od katolickiej doktryny (wyświęcanie kobiet) może pomóc w uzdrawianiu Kościoła? Czy kiedykolwiek w dziejach Kościoła takie myślenie przyniosło korzyści, czy może jeszcze większe szkody? Wystarczy nawet elementarna wiedza religijna, aby odpowiedzieć sobie na to pytanie.

Przeciw rodzinie

Lewicowy rząd premiera Pedro Sáncheza zatwierdził program nauczania dzieci w wieku do 6 lat na rok szkolny 2022/2023. A mowa w nim o „odkrywaniu seksualności” i „konstruowaniu płci” oraz brak odniesienia do rodziny – informuje dziennik „El Mundo”. Według gazety program opiera się na teorii „queer”. Po raz pierwszy państwo reguluje edukację dzieci na tak wczesnym etapie, chociaż treści programu mają być na razie „orientacyjne”, a nie obowiązkowe dla regionów autonomicznych – zauważył „El Mundo”. Ponadto parlament Hiszpanii zdecydował, że uczestnicy modlitw i wieców przed klinikami aborcyjnymi mogą być skazani na kary do roku pozbawienia wolności.

Jezuicki męczennik

W Bejrucie rozpoczął się proces beatyfikacyjny jezuita o. Nicolasa Kluitersa. Holenderski misjonarz poświęcił życie pracy na rzecz pokoju wśród mieszkańców ogarniętego wojną Libanu. Niestety, przez swoje zaangażowanie jezuita przyciągnął uwagę partii prosyryjskich, lewicowych i szyickich, które były oburzone jego działalnością. O. Kluiters został uprowadzony przez nieznanych sprawców 13 marca 1985 r. Jego ciało, okaleczone torturami, zostało odnalezione po 17 dniach. Przez mieszkańców Barq od momentu męczeństwa był czczony jako święty.

Franciszek na Węgrzech?

O swych nadziejach na kolejną wizytę papieża Franciszka na Węgrzech zapewnił arcybiskup Budapesztu kardynał Péter Erdő. Spotkał się on w Watykanie z sekretarzem stanu Stolicy Apostolskiej kard. Pietro Parolinem. „Musimy poczekać jeszcze kilka miesięcy, zanim będziemy mogli poważnie rozważyć, kiedy papież mógłby ponownie odwiedzić Węgry” – powiedział.

Dariusz Kowalczyk SJ

Ryk osła w Sanremo

Kolejny festiwal Sanremo. Kiedyś był to festiwal, którego piosenki nuciło potem przez dziesięciolecia, jak np. „Volare, cantare”. Dziś jest to lewicowo-liberalna propagandówka przystrojona katofobicznymi show. Oczywiście, w tym wszystkim trafiają się jakieś dobre, normalne piosenki. Dyrekcja tegorocznego Sanremo postanowiła jednak, że otwórz go Achille Lauro, znany z tego, że buduje swoją celebrycką karierę, urządzając różne sceniczne prowokacje: erotyzm w gejowskiej estetyce plus odniesienia do katolicyzmu. Tym razem „odważny” (jak się zdevaluowało to słowo!) Achille zaprezentował swój nagi, wytatuowany tors i „ochrzcił się na scenie”, polewając głowę wodą z muszelki. W rezultacie nie mówiło się o tym, co zaśpiewał – zresztą, jest przeciętnym piosenkarzem – ale wszystkie włoskie media odnotowały jego prowokację.

Głosy, jak zawsze w tego rodzaju sytuacjach, były różne. Biskup diecezji, na której terenie znajduje się Sanremo, Antonio Suetta, wydał komunikat, w którym pisze o „smutnym otwarciu Festiwalu”. „Żenujące przedstawienie pierwszego piosenkarza – czytamy w komunikacie – było wyszydzeniem i profanacją świętych znaków wiary katolickiej. Przywołano rytmy chrztu w niesmacznym i desakralizującym kontekście”. Biskup Suetta przynajmniej był niezdecydowany, czy zareagować, czy też nie. Po namyśle doszedł jednak do wniosku, że „trzeba przemówić

w imieniu wielu osób wierzących, dobrych i pokornych, które zostały zranione w kwestiach dla nich najdroższych, i zaprotestować przeciwko ciągłym niegodziwym atakom na wiarę”. Na koniec biskup przypomniał powiedzenie, że „ryk osła nie dosięga nie-

ba”, niemniej wezwał wierzących do refleksji i zadośćuczynienia poprzez modlitwę, świadectwo życia i odważny sprzeciw. W podobnym duchu wypowiedziało się Włoskie Stowarzyszenie Egzorcystów: „Potrzeba modlitwy zadośćuczynienia”.

Watykański dziennik „L'Osservatore Romano”, który zasadniczo stara się być otwarty na lewicowo-liberalne prądy, skrył się za sarkazmem. Jego redaktor naczelny Andrea Monda stwierdził: „Chcąc za wszelką cenę być transgresyjnym, piosenkarz od-

wołał się do obrazów katolickich. Nic nowego. Nie było w historii przesłania bardziej transgresyjnego niż Ewangelia. Z tego punktu widzenia trudno zapomnieć wielkiego artystę rocka, Davida Bowie, który na kolanach recytował «Ojcze nasz». Nie ma już takich mistrzów transgresji jak dawniej”. Cóż! Nie sądzę, aby tego rodzaju retoryka była właściwa. Po pierwsze, jeśli chcemy mówić o ewangelicznej transgresji, to warto pamiętać, że istnieje transgresja, która prowadzi do Boga, ale także transgresja, która pochodzi od diabła. A po drugie, nie jest prawdą, że „kiedyś to była transgresja”, a teraz to niewinne żarty. Takiego natężenia katofobicznej transgresji, jak dziś, nigdy nie było. „L'Osservatore Romano” myli się, twierdząc, że sarkastyczne minimalizowanie bluź-

nierstw współczesnej antykultury jest reakcją adekwatną do sytuacji.

Lucio Malan, włoski senator z partii Bracia Włosi, napisał na Twitterze: „Profanuje sakrament chrztu, podczas gdy chór gospel śpiewa «AllelujaXX». Jaki odważny! Ci, którzy domagają się szacunku i tolerancji. Opłacany z abonamentu. Wstyd!”. Mario Adinolfi, dziennikarz i polityk, także na Twitterze, zauważył, że gra jest jasna: „Lauro w obsceniczny sposób prowokuje katolików, my reagujemy, a on na tym zarabia”. Po czym zadaje retoryczne pytanie: „A gdyby tak zrobił to z muzułmanami lub Żydami?”. Na koniec zauważa, że włoska telewizja Rai, jeśli chodzi o katolików, po-

Minimalizowanie bluźnierstw współczesnej antykultury nie jest adekwatną reakcją. Katolicy powinni mówić głośno: „Nie! Nie zgadzamy się!”.

zwala na wszystkich. Natomiast katolicki pisarz i dziennikarz Vittorio Messori radzi „udawać, że nic się nie stało”. Wszak tacy jak Achille Lauro „są bardzo zadowoleni, jeśli traktuje się ich na serio. Oburzenie sprawia im w gruncie rzeczy przyjemność”. Ksiądz Carmelo La Magra, były proboszcz z Lampedusy, stwierdził, że trzeba gorszyć się czymś innym, a od czasu do czasu warto się po prostu pośmiać. Przyznam, że nie widzę nic śmiesznego w fakcie, że pierwszy program włoskiej telewizji promuje w ramach narodowego festiwalu kogoś takiego jak Achille Lauro.

To prawda, że „ryk osła nie dosięga nieba”. Ale jestem przekonany, że nadszedł czas, w którym katolicy powinni zacząć mówić głośno: „Nie! Nie zgadzamy się!”. W przeciwnym razie katofobiczna bezczelność będzie się tylko pogłębiać.

dkowalczyk@jezuici.pl

Autor jest profesorem Wydziału Teologicznego Papieskiego Uniwersytetu Gregorianum w Rzymie

Dialog z luteranami

W Rzymie odbyło się do-
roczne spotkanie kierownictwa Światowej Federacji Luteran-
skiej i Papieskiej Rady ds. Po-
pierania Jedności Chrześcijan.
Omówiono przygotowania do
Zgromadzenia Światowej Fede-
racji Luteranckiej, które odbę-
dzie się w 2023 r. w Krakowie,
oraz inne projekty w perspekty-
wie pięćsetlecia wyznania augs-
burskiego w 2030 r. **I**

Odpust u orionistów

Z okazji 150. rocznicy uro-
dzin św. Alojzego Orione p-
pież Franciszek udzielił odpustu
zupełnego na zwykłych warun-
kach wszystkim wiernym, któ-
rzy w okresie od 12 marca do
29 sierpnia 2022 r. odwiedzą ko-
ściół księży orionistów lub sióstr
orionistek – poinformowała
Penitencjaria Apostolska. **I**

Konwertyta na katolicyzm

Peter Forster, były anglikań-
ski biskup Chester, został przy-
jęty do Kościoła katolickiego
w Szkocji. Jest on trzecim bi-
skupem Kościoła anglikańskie-
go, który w ciągu minionego
roku został katolikiem.

Forster przeszedł na emery-
turę we wrześniu 2019 r. w wie-
ku 69 lat i wraz z żoną Elisa-
beth przeniósł się do Szkocji. **I**

REKLAMA

Pielgrzymka do Medjugorie
 28.04-05.05.2022 | 20.06-27.06.2022
 31.07-11.08.2022 | 12.09-19.09.2022

Więcej informacji pod nr tel. 730 704 709
 e-mail: panjestmoimschronieniem@gmail.com
 www.PanJestMoimSchronieniem.pl

fol. xix

Nie kocha się na próbę

Z ks. dr. **Robertem Wielądkiewiczem**, dyrektorem Wydziału Duszpasterstwa Rodzin Kurii Biskupiej Warszawsko-Praskiej, rozmawia Patryk Lubrzyński

Dorośle dziecko chce zamieszkać z partnerem lub partnerką bez sakramentu małżeństwa. Czy rodzice mają reagować?

Oczywiście, że tak. Niestety, wielu rodziców przestaje reagować, godząc się z myślą, że teraz tak funkcjonuje świat.

Przede wszystkim należy utrzymywać relację. Rozmawiajcie i jeszcze raz rozmawiajcie, ponieważ to z czasem przynosi owoce. Gdybyśmy zrywali kontakt za każdym razem, gdy pojawia się różnica wartości, to by raczej oznaczało, że brakuje nam dojrzałej postawy. Rodzice powinni uczciwie i ze spokojem wyjaśnić, jakie mają podejście do wspólnego zamieszkania. I nie wspierać finansowo młodego człowieka, jeśli podejmuje on taką decyzję oraz chce być samodzielny.

Jak tłumaczyć młodym ludziom, żeby poczekali ze wspólnym zamieszkaniami i współżyciem do ślubu?

Należy dążyć do miłości także na poziomie duchowym, a szybkie wkroczenie w erotykę powoduje zatrzymanie miłostnego rozwoju. Współżycie między kobietą i mężczyzną zakłada bezpieczeństwo – ukazuje się komuś nagim to wyraz ogromnego zaufania, dlatego tak wielu młodych ludzi jest w sferze seksualnej poranionych. Wstyd jest naturalną barierą ochronną, a jego zerwanie powoduje, że wielu nastolatków już na początku życiowej drogi nosi rany psychiczne. Współżycie seksualne wiąże się z dwoma koniecznymi warunkami: budowaniem wspólnoty małżeńskiej i otwartością na życie.

„Wypróbowanie” związku przed ślubem daje szansę na jego trwałość?

Słyszę od młodych, że potrzebują się „wypróbować”. Tylko że życie na próbę jest odbieraniem sobie wzajemnie godności. Mówię im: owszem, „wypróbujecie” siebie na dziś, ale nie wiecie, co będzie za dziesięć lat. Małżeństwo jest przyjęciem drugiego ze świadomością, że miłość potrzebuje oparcia w trwałej chęci zmiany na lepsze dla współmałżonka. Bez „próbowania” wiadomo, że w małżeństwie będą trudności i niezgodności – spotykają się osoby z dwóch różnych rodzin, o różnych charakterach, z inną historią życia. Coraz więcej ludzi „próbują się” i rozwódki, ponieważ to nie jest kwestia próby, ale miłości.

Gdy rozmawiam z młodymi małżonkami na terapii, oni sami zauważają, że często ich problemy zaczynały się już na etapie wspól-

Z dzieckiem mieszkającym z partnerem(-ką) trzeba utrzymywać relację i rozmawiać, ale nie wspierać go finansowo.

Ks. dr Robert Wielądek urodził się w 1981 r. w Wołominie. W 2006 r. przyjął święcenia kapłańskie. Po święceniach studiował na KUL. Jest absolwentem studiów podyplomowych KUL (po-radnictwo psychologiczne i psychiatryczne). Aktualnie dyrektor Wydziału Duszpasterstwa Rodzin DW-P i diecezjalny duszpasterz rodzin, wykładowca WSD i UKSW oraz rezydent w parafii Świętej Rodziny w Warszawie.

nego zamieszkania. Budowanie na nieczy-
stości nie zrodzi niczego dobrego.

Gdzie jest granica okazywania sobie czułości przed ślubem?

Granica przebiega zawsze w sercu; młody człowiek powinien być uczony indywidualnie rozeznawania. Jeżeli jest wrażliwy, to sumienie informuje go, co poważnie naruszyło więź z Bogiem i drugim człowiekiem. Powtarzam narzeczonemu: jak wejście do przestrzeni małżeństwa, to zdążycie się sobą nacieszyć. Paradoksalnie przykłady par, które przychodzą na terapię, pokazują, że im więcej było bliskości w narzeczeństwie, tym mniej jest jej w małżeństwie.

Słowo „czystość” należy kojarzyć tylko ze wstrzemięźliwością seksualną?

Nie tylko. W Kazaniu na górze Pan Jezus pokazuje głębszy wymiar czystości. Zachęca uczniów do pielęgnowania dobrych myśli, co przekłada się na poziom serca i zachowań. Cenię definicję czystości św. Jana Pawła II. Papież napisał, że „czystość to energia duchowa, która potrafi bronić miłości przed niebezpieczeństwami ze strony egoizmu i agresywności oraz potrafi kierować ją [płciowość ludzką] ku pełnemu urzeczywistnieniu” (FC 33). Pozwala wzrastać w umiejętności kochania drugiego człowieka. Uczenie się ukierunkowania tej energii jest procesem.

A jeśli rodzice nie wiedzą, jak pomóc swoim dzieciom w tej dziedzinie, czy warto zwrócić się do specjalistów?

Myślę, że zanim zaczną poszukiwać specjalistów, niech spróbują porozmawiać z własnym dzieckiem. Gdy słucham młodzi czy młodych małżeństw, które przychodzą do mnie na terapię, często okazuje się, że źródło ich obecnych problemów leży w braku podjęcia na poziomie dorastania tematu seksualności przez rodziców. Gdyby tata i mama zaczęli rozmawiać z dzieckiem o intymności w najprostszy sposób jak potrafią, od strony dobra i piękna zamiast zagrożenia, pomogliby młodym ukształtować bardziej zintegrowaną osobowość.

Z czego wynika ta nieumiejętność rozmowy?

Dorośli unikają rozmów o seksualności, ponieważ uważają, że nie są kompetent-

ni do przekazywania wiedzy w tym obszarze. Niestety, w polskim społeczeństwie są to zaniedbania pokoleniowe – z dużą częścią obecnych rodziców nikt nie rozmawiał o sferze intymnej na etapie dorastania. W domach był to temat przemilczany, nieraz tabu, a przecież płciowość człowieka jest darem od Pana Boga.

Mimo wszystko myślę, że rodzice są najlepszymi specjalistami od seksualności, ponieważ dobrze znają swoje dziecko. Gdy nie potrafią rozmawiać o sprawach intymnych, podświadomie przekazują nastolat-kowi fałszywy sygnał, że seksualność jest zagrożeniem. Niejednokrotnie jedyne słowa, które młodzi usłyszy o sferze płciowej od dorosłych, wiążą się z oceną moralną lub trywialnymi żartami. Rzadziej mówi się o pozytywnym wymiarze seksualności. Nierównowaga i akcentowanie problemów związanych z płciowością utrwala lękowy obraz u młodego człowieka.

W jaki sposób rodzice mogą kształtować w nastolatku pozytywne przeżywanie seksualności?

Z jednej strony wprowadzać w temat adekwatnie do jego wieku i rozwoju, a z drugiej strony ukazywać piękno wymiaru miłości rodzicielskiej i małżeńskiej poprzez dotyk czy pocałunek. Obecna kultura bardzo deprecjonuje i banalizuje sferę seksualną, sprowadzając ją tak-
ko do poziomu instynktu. Wychowanie do czystości uczy szacunku do ciała, poszerza wrażliwość i bliskość. Dzięki temu młody człowiek ma zabezpieczone podstawowe potrzeby emocjonalne.

Część młodzieży boi się wyśmiania przez rówieśników ze względu na brak „nowoczesnych poglądów” na temat seksu. Rodzice mogą w jakikolwiek spo- sób pomóc nastolatkowi?

Tak, zaproponować uczestnictwo w grupie rówieśniczej, która żyje wartościami chrześcijańskimi. Kościół ma szeroką ofertę, poczynając od Ruchu Światło-Życie, KSM, parafialnych grup młodzieżowych, duszpasterstw akademickich, także grupy patriotyczne pracują nad charakterem, jak skauting czy ZHR. Pozostawienie dziecka samego sobie skazuje na przeżywanie bolesnej rzeczywistości, bo w każdym z nas jest potrzeba przynależności i afiliacji.

Jeśli jako Kościół zaniedbamy pracę z młodzieżą nad sferą seksualną, będzie to skutkowało jeszcze większą skalą rozpadów małżeństw. Nieuformowana seksualność prowadzi później do nieumiejętności

podejmowania życia małżeńskiego i rodzinnego. Jest to jeden z ważniejszych dziś tematów, ciągle spychany na margines oraz przemilczany. Walczymy, aby do szkół nie wchodził edukator seksualny, ale w zamian często nie oferujemy młodzieży nic, co byłoby odpowiedzią na nurtujące ją pytania.

Jak wspierać młodych ludzi, którzy prze- żywają trudności w tej sferze?

Problemy z czystością mają głębsze źródło, pracę terapeutyczną zaczyna się od pytania o sens życia. Sam grzech jest znakiem wewnętrznego nieuporządkowania powiązanego z kwestią lenistwa, braku pracy nad sobą i twórczych zainteresowań. Może się okazać, że jest to forma ucieczki, sposób przeżywania samotności, problemów emocjonalnych albo zagłuszenia wewnętrznego bólu.

Istotne jest, aby w pracy z młodym człowiekiem odnaleźć, gdzie jest zakorzeniony problem. Seksualnością trzeba nauczyć się zarządzać, rodzice mogą zadbać o czystość dziecka, ucząc młodego człowieka prze-
żywać napięcie seksualne

**Czystość to energia
duchowa, która
chroni człowieka
przed egoizmem.
Pozwala wzrastać
w umiejętności
kochania drugiego
człowieka.**

w sposób twórczy. Na przykład zachęcając młodzież do sportu, proponując wolontariat i troskę o innych, pomagając pielęgnować kontakt z wartościową kulturą i spędzać czas rodzinie pośród przyrody.

Prowadząc rozmowy z ludźmi w ramach terapii, kierownictwa duchowego czy konfesjonatu, często słyszę od młodych ludzi: ksiądz jest pierwszą osobą, z którą mogę w sposób piękny, ale i głęboki porozmawiać o seksualności. Wychowawcy i rodzice, którzy nie boją się rozmawiać np. o temacie masturbacji, zdejmują z młodego człowieka przestrzeń zbytecznego lęku.

W jaki sposób mają postąpić rodzice, którzy dowiadują się, że ich dziecko ma skłonności homoseksualne i wyprowa- dza się do partnera czy partnerki?

To bardzo aktualne i ważne pytanie. Coraz więcej ludzi zgłasza się do Wydziału Duszpasterstwa Rodzin, sygnalizując problem homoseksualności dzieci. Trzeba wzmocnić relację młody człowiek-rodzice, najprawdopodobniej w tym obszarze zostały popełnione błędy, nie zapominać również o modlitwie za młodego człowieka. Chciałbym stworzyć grupę dla rodziców przeżywających problemy zaburzeń seksualnych swoich dzieci z możliwością pracy za pomocą profesjonalnych programów terapeutycznych.

Irena Świerdzewska

Są razem od niemal pół wieku. Czas nie osłabił ich miłości. Z każdym rokiem są coraz bardziej szczęśliwym małżeństwem.

byli dopiero co zaręczeni albo świeżo po ślubie.

ŚLUB NAJWAŻNIEJSZY

Obydwie pochodzą z Podlasia. Wychowali się w katolickich rodzinach. – Miałam osiemnaście lat, kiedy poznałam Miecia przez ciotecznego brata – wspomina pani Danuta. Była uczennicą klasy maturalnej technikum gastronomicznego w Siedlcach, on – o cztery lata starszy – pracował w Warszawie jako operator dźwigu żurawia na budowie bloków mieszkalnych. Wszystko z myślą o stałym miejscu dla przyszłej rodziny. W PRL-u taka praca dawała szansę na przydział mieszkania w stolicy, ale wcześniej trzeba było zdobyć uprawnienia na kursach we Wrocławiu.

– Najpierw zaimponował mi, że był szczupły, wysportowany, po służbie w wojskowej jednostce komandosów w Krakowie, gdzie skakał na spadochronie. Pomyślałam: „To nie jest taki zwykły chłopak!”. Moja miłość rozwijała się powoli, potem zaczęłam doceniać, jakim jest mądrym człowiekiem – wspomina pani Danuta. Na wybór miały wpływ dawne rady babci: „Nie patrz na urodę, najważniejsze, żeby był szlachetnym człowiekiem o dobrym sercu” – wspomina pani Danuta.

Z tamtych pierwszych miesięcy znajomości pan Mieczysław do dziś przechowuje pełne czułości listy, które do siebie pisali. – Z Warszawy do Siedlec mogłem przyjeżdżać raz-dwa razy w miesiącu. Nie było telefonów, żeby móc ze sobą rozmawiać. Na

Miłość nie rdzewieje

Z porcelanowych filiżanek unosi się zapach kawy. Pani Danuta wygładza dłonią obrus. Świąteczny żółto-biały zmieniła na inny, który wybrał mąż Mieczysław. – Dwadzieścia lat temu pewnie zostałoby przy moim wyborze, z biegiem czasu w małżeństwie wiele rzeczy zaczyna się postrzegać inaczej – mówi, uśmiechając się do męża.

Gdziekolwiek wychodzą, to zawsze razem, często trzymając się pod rękę, jakby

– Kiedy zobaczyłem Danusię, zakochałem się od pierwszego wejrzenia. Później, kiedy w rozmowach wyszło, że mamy takie same wartości i spojrzenie na świat, tylko się utwierdzałem w przekonaniu, że chciałbym, by była moją żoną – wspomina pan Mieczysław.

Przysięgę małżeńską złożyli w niewielkim gronie bliskich osób. Najważniejszy był dla nich sam ślub.

listy się czekało i czytało się je z wielką radością – wspomina.

Po maturze pani Danuta rozpoczęła pracę w Warszawie. Zamieszkała na stacji, a on mieszkał w hotelu robotniczym. Zauroczeni sobą, planowali ślub już po półtora roku znajomości, w której większość czasu była

wymienianiem listów. – Rodzina radziła, żebyśmy poczekali, bo mam dopiero dziesięć lat – wspomina pani Danuta.

– Nawet nie pomyśleliśmy, że możemy przed ślubem zamieszkać w jednym mieszkaniu, jak to dziś młodzi mówią: „żeby było taniej”. Chcieliśmy być razem, wesele nie było dla nas ważne, najważniejszy był ślub – mówi pani Danuta. W kościele seminaryjnym Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny i św. Józefa Oblubieńca przy Krakowskim Przedmieściu w Warszawie 29 grudnia 1973 r. powiedzieli sobie „tak”. Składali przysięgę małżeńską w małym gronie, w obecności rodziców, świadków i najbliższej rodziny. Na ślubnych zdjęciach widać parę pięknych, szczęśliwych, wpatrzonych w siebie nowożeńców.

PRZECIĄGANIE LINY

– Na pierwszym etapie małżeństwa zwykle jesteśmy zauroczeni sobą, zakochani, ale zakochanie to nie jest to samo co miłość. Kiedy przychodzą troski, problemy, wtedy dopiero zaczynamy uczyć się miłości. Miłości trzeba uczyć się całe życie; w tym wieku, w którym jesteśmy z żoną, wciąż się uczymy – mówi pan Mieczysław.

Zanim otrzymali upragnione M2, przez osiem lat wynajmowali mieszkanie. – Zakład pracy męża opłacał wynajem. W tym czasie przeprowadzaliśmy się pięć razy. Po czterech latach małżeństwa urodził się pierwszy syn, Włodek. – To, że było ciasno, nie było dla nas problemem. Problemem jest, kiedy w małżeństwo zaczyna się wkradać egocentryczne myślenie, na pierwszy plan wychodzą własne potrzeby, a nie bierze się pod uwagę zdania drugiej strony. Dwie osoby sobie bliskie oddalają się od siebie – ocenia pani Danuta. – Chciałam, żeby mąż przyjmował moje pomysły, wydawało mi się, że on nie liczy się z moim zdaniem. Zaczęły się drobne nieporozumienia. Każdy zaczął przeciągać linę w swoją stronę – mówi pani Danuta.

Już w nowo przydzielonym mieszkaniu po dziesięciu latach małżeństwa urodził się drugi syn, Jacek. – Przeszłam na urlop macierzyński, potem wychowawczy. Kiedy rodzi się kolejne dziecko, więcej jest obowiązków, zmęczenia i więcej powodów do drobnych sprzeczek – opowiada pani Danuta. – Przyjście dzieci na świat oznacza, że mąż schodzi na dalszy plan. Trzeba z innej perspektywy zacząć patrzeć na swoje małżeństwo, teraz to lepiej rozumiem – dodaje pan Mieczysław.

– Często to z mojej strony wynikały nieporozumienia, ale potem też ode mnie jako pierwszej padało: „Przepraszam, jeśli Cię obraziłam – nie miałam takiej intencji, nie mia-

łam racji, a poza tym to, na czym mi zależało, było mało istotne” – ocenia pani Danuta.

W małżeństwie były ciche godziny, ale nie było cichych dni. – W głowie miałam słowa: „Niech nad waszym gniewem nie zachodzi słońce”. Nigdy nie włączaliśmy osób z zewnątrz w nasze małżeńskie sprawy. Nie chodziłam opowiadać o naszych trudnościach do sąsiadki, koleżanek. Obydwoje chcieliśmy szukać rozwiązań. W żadnym momencie naszego życia nie myśleliśmy o rozwodzie. Sakrament małżeństwa to dla nas rzecz święta, nierozdzielna – podkreśla pani Danuta.

Na początku małżeństwa wiara obydwójga była tradycyjna. Chodzili w każdą niedzielę do kościoła na Mszę świętą, rano i wieczorem odmawiali pacierz. – Ale nie mieliśmy głębszej relacji z Panem Bogiem, nie odczuwaliśmy takiej potrzeby – opowiada pani Danuta. Małżeńskie trudności zbiegły się z kłopotami zdrowotnymi jednego z synów. – Byliśmy coraz bardziej podenerwowani, małżeńskich „zgrzytów” było coraz więcej. – Choroba syna była dla nas przebudzeniem.

Sięgnęliśmy po różaniec, na którym nigdy wcześniej się nie modliliśmy – mówi pan Mieczysław.

– Pomyślałam: „A może byśmy poszli na pielgrzymkę?”, a mąż temu przyklasnął – wspomina pani Danuta. Dwadzieścia trzy lata po ślubie poszli pierwszy raz pieszo na Jasną Górę, z paulińską Warszawską Pielgrzymką Pieszą, w grupie V, prowadzonej przez ks. Krzysztofa Ukleję. – Fizycznie pielgrzymka była ciężka. Niemal 40 km każdego dnia, podtrzymywaliśmy się wzajemnie, żeby dotrzeć na nocleg. Duchowo była wspaniałymi rekolleksjami w drodze, z cennymi konferencjami, modlitwą, śpiewem – mówi pan Mieczysław.

MAŁŻEŃSKA KOTWICA

Od tamtego czasu dla obydwójga małżonków zaczął się nowy etap życia. – Zwróciliśmy się do Pana Boga. I wszystko zaczęło się zmieniać w naszym małżeństwie, razem się modliliśmy, mieliśmy do siebie więcej cierpliwości. Bóg wysłuchał modlitwy o zdrowie dla syna. Szybko jednak o tym zapomniałem – mówi pan Mieczysław.

– W kolejnym roku zaczęłam szykować się na pielgrzymkę, a mąż zaczął szukać pretekstu, żeby nie pójść. Dzień przed wyruszeniem pielgrzymki wrócił z działki z bardzo silnym bólem z powodu rwy kulszowej – opowiada pani Danuta. – „Szukałeś pretekstu, nie musisz iść” – taka była pierwsza moja myśl – wspomina pan Mieczysław. – Pamiętam, jak z powodu ogromnych wyrzutów sumienia zamknąłem się w pokoju i zacząłem szlochać jak małe dziecko. Wtedy postanowiłem, że mimo tego bólu pójdę na pielgrzymkę – do-

daje. – Lekarz pogotowia ratunkowego po dał leki przeciwbólowe. W drugim dniu pielgrzymki syn zawiózł nas do naszej grupy. Mąż ledwie się poruszał, bardzo cierpiał. Dolegliwości ustąpiły po kilku dniach, z Częstochowy wrócił zdrowy – wspomina pani Danuta.

Zamiast na wyjazdy nad morze urlop przeznaczali na piesze pielgrzymowanie na Jasną Górę przez ponad dwadzieścia lat. Nawiedzili też sanktuaria maryjne w Europie. – W Ziemi Świętej, w Kanie Galilejskiej, bardzo przeżyliśmy odnowienie ślubów małżeńskich – wspomina pani Danuta.

– Miłość musi być zakotwiczona w Bogu i Maryi. To jest podstawą i cementuje związek małżeński. Ważna jest pokora, bez niej nie potrafimy siebie słuchać. Nie muszę się zgadzać z drugą osobą, mogę wiele rzeczy odbierać inaczej, ale zachowuję milczenie i z uwagą słucham tego, co mówi – wyznaje pan Mieczysław.

Teraz, już na emeryturze, połowę roku przebywają na działce. – Lubimy wstać rano, śpiewać godzinki, z różańcem w ręku ruszyć na spacer do lasu – mówią małżonkowie. Intencji jest wiele: modlą się za innych działkowiczów, osoby w chwili śmierci, pamiętają o intencjach Kościoła, ojczyzny. – Modlimy się codziennie o mocną wiarę dla naszych synów i czworga wnuków. Jeśli miłość będziemy budowali na miłości Pana Jezusa, to i małżeństwa naszych dzieci wytrwają – mówi pan Mieczysław.

– Bóg nas odmiennie stworzył, mężczyznę i kobietę. Będziemy mieć różne spojrzenie na te same sprawy, nawet po wielu latach małżeństwa. W małżeństwie ważne jest rezygnowanie z własnego ja, wyrzekanie się miłości własnej. Zauważam, że kiedy ustąpię w jakiejś sprawie, to mąż to docenia. Innym razem to on ustąpi mnie – dzieli się małżonkowie receptą na udane małżeństwo.

Podkreślają, że dzieci i ich trwałe rodziny są dla nich radością. Starszy syn Włodzimierz, doktor psychologii, wykładowca UKSW, w przyszłym roku będzie obchodzić 25-lecie małżeństwa, młodszy, który pracuje w Teatrze Rampa – czternastą rocznicę ślubu.

Włodzimierz Strus mówi: – Patrzymy z radością na naszych rodziców, na to, w jaki sposób troszczą się o siebie, jak okazują sobie czułość i miłość, która teraz jest dużo głębsza niż dawniej. Widać tę więź między nimi, jak lubią ze sobą przebywać, uśmiechać się do siebie. Dla nas są wzorem wytrwałości małżeńskiej, poświęcenia dla dzieci, wiary i autentycznej relacji z Bogiem. Mają wpływ na to, że my chcemy tworzyć trwałe małżeństwa i rodziny. Sądzę, że tajemnicą ich udanego małżeństwa jest głęboka relacja z Bogiem.

W SKRÓCIE

■ **Ustawa budżetowa podpisana.** Prezydent Andrzej Duda podpisał ustawę budżetową na 2022 r. Wydatki budżetu w tym roku mają wynieść 521,8 mld zł, dochody – 491,9 mld zł, a deficyt nie może przekroczyć 29,9 mld zł.

■ **Wciąż groźne.** Choroby onkologiczne to druga najczęstsza przyczyna zgonów w Polsce. Z danych Krajowego Rejestru Nowotworów wynika, że w Polsce każdego roku na nowotwory złośliwe zapada ponad 160 tys. osób, a 100 tys. umiera z ich powodu.

■ **Źródła wiary – czym się karmić?** Spotkanie otwarte Mężczyzn Świętego Józefa w Krakowie odbędzie się 16 lutego w kościele w Podgórzu, ul. Zamoyskiego 2, i w Internecie przez stronę mezczyzni.net. Rozpocznie je o godz. 18.30 Msza święta. Po niej spotkanie „Źródła Wiary – czym się karmić, by się nie zatruć?”, którego gościem będzie red. Franciszek Kucharczyk.

■ **Z Krakowa do Dubaju.** Węgierski przewoźnik Wizz Air uruchomił nowe połączenie z Krakowa do Dubaju, największego miasta Zjednoczonych Emiratów Arabskich. Loty będą realizowane dwa razy w tygodniu.

■ **Pogrzeb Doroty Świtoń.** W Katowicach pożegnano Dorotę Świtoń, wdowę po jednym z najbardziej znanych działaczy opozycji demokratycznej w czasach PRL Kazimierzu Świtoni, która zmarła, przeżywszy 87 lat. Została pośmiertnie odznaczona Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

■ **Zmarli profesorowie.** Na Powązkach Wojskowych pochowano pisarza i historyka literatury prof. Jacka Trznadla. „Żegnamy dzisiaj wybitnego badacza literatury, najnowszej historii Polski, eseistę i poetę, wspaniałego erudyty i bezcennego świadka XX wieku” – napisał prezydent Andrzej Duda. Pisarz miał 91 lat. Z kolei w wieku 80 lat zmarł językoznawca, polonista i sławista prof. Bogdan Walczak. Przed laty był dziekanem Wydziału Filologii Polskiej i Klasycznej UAM i prorektorem uczelni. Zmarł też prof. Zdzisław Jan Ryn, wybitny polski psychiatra, dyplomata, podróżnik i zdobywca szczytów gór Ameryki Południowej. Żył 84 lata.

■ **Odeszła pisarka Maria Nurowska.** W wieku 77 lat zmarła pisarka Maria Nurowska, autorka powieści, opowiadań i biografii, m.in. Ryszarda Kuklińskiego i Władysława Andersa. Była jedną z najbardziej poczytnych pisarek literatury popularnej.

AMERYKANIE W POLSCE

Czasowe rozmieszczenie amerykańskich sił w Polsce jest częścią działań mających wzmocnić wschodnią flankę NATO i uspokoić obawy sojuszników USA w obliczu możliwej rosyjskiej eskalacji na Ukrainie. Na zdjęciu żołnierze z 82. Dywizji Powietrznodesantowej USA na terenie przy lotnisku w podrzeszowskiej Jasionce.

fol. PAP/Darek Deimanowicz

ABP GALBAS W KATOWICACH

– To nie jest ingres. Znam swoje obecne miejsce nie tylko w tej katedrze, ale także w Kościele katowickim – mówił abp Adrian Galbas SAC, koadiutor arcybiskupa katowickiego Wiktora Skworca. – Zresztą, tak naprawdę jedynym programem działania dla Kościoła i dla każdego w Kościele jest Słowo Boże i to, byśmy byli mu wierni! Ono ma nas kształtować, do niego mamy dostosowywać swoje życie. W pierwszej kolejności życie biskupa! – dodał. W niedzielę 6 lutego

fol. PAP/Zbigniew Meisner

abp Galbas rozpoczął w archikatedrze katowickiej swą posługę w tej metropolii.

ODSZEDŁ WYBITNY PISARZ

W wieku 86 lat zmarł 3 lutego Jarosław Marek Rymkiewicz, eseista, krytyk, dramaturg, tłumacz, w ostatnich latach także publicysta polityczny. Stał się swego rodzaju specjalistą w przybliżaniu współczesnemu czytelnikowi literatury XIX w. Napisał wiele książek poświęconych dawniejszym poetom, zwłaszcza Adamowi Mickiewiczowi, Juliuszowi Słowackiemu, Aleksandrowi Fredrze, Bolesławowi Leśmianowi.

Był profesorem filologii, emerytowanym pracownikiem Instytutu Badań Literackich PAN w Warszawie, uczestniczył w działaniach Pracowni Literatury Romantyzmu. Był członkiem Stowarzyszenia Pisarzy Polskich oraz Rady Programowej Centrum Nauki Kopernik. Był laureatem wielu istotnych nagród literackich.

fol. PAP/Tomasz Czeli

fot. PAP/Zbigniew Meisner

PIELGRZYMKA PARLAMENTARZYSTÓW

Z modlitwą za ojczyznę, ofiary koronawirusa, o dobre rozwiązanie trudnych spraw ważnych dla narodowej wspólnoty na Jasną Górę przybyła 33. Pielgrzymka Parlamentarzystów. Uczestniczyli w niej posłowie i senatorowie różnych ugrupowań politycznych na czele z marszałek sejmu Elżbietą Witek.

Podczas Mszy świętej dla parlamentarzystów w kaplicy Matki Bożej abp Wacław Depo podkreślał, że Polacy przynoszą do tronu Królowej Polski zmaganie, „byśmy nie dali sobie narzucić mitu tzw. neutralności światopoglądowej, według którego przestrzeń pu-

bliczna miałaby być pozbawiona odniesień do wiary religijnej, a zwłaszcza chrześcijaństwa”. Jak wyjaśniał, w ten sposób nie tylko nie buduje się demokratycznego społeczeństwa, ale przede wszystkim społeczeństwa normalnego w odniesieniach moralnych. – Nie wiadomo bowiem, dlaczego polityk katolik miałby zawieszać swoją wiarę w działalności politycznej, a polityk ateista może na swoim ateizmie się opierać. Wszak ateizm czy też obojętność religijna wcale nie są bardziej demokratyczne niż wiara chrześcijańska – przekonywał abp Depo.

TESTY W APTEKACH

W Polsce działają obecnie 802 punkty pobrania wymazów do testów PCR, w najbliższych dniach przybędzie 80. Testy antygenowe można wykonać w aptekach, laboratoriach lub mobilnych punktach, których zgłosiło się dotąd ok. 250 – poinformował Narodowy Fundusz Zdrowia.

Zlecenie na test PCR może wystawić między innymi lekarz podstawowej opieki zdrowotnej czy lekarz dyżurujący w ramach nocnej lub świątecznej opieki zdrowotnej. Możliwość wystawiania zleceń na test w kierunku koronawirusa za pośrednictwem systemu gabinet.gov.pl dotyczy również lekarzy, któ-

fot. PAP/Zbigniew Meisner

ry nie realizują świadczeń w ramach umów zawartych z NFZ. Każda osoba, która podejrzewa zakażenie, może sama uzyskać zlecenie na test po wypełnieniu formularza na stronie www.gov.pl/koronawirus – Testy na COVID.

TURÓW BĘDZIE DZIAŁAŁ

Republika Czeska w piątek poinformowała, że wycofała z Trybunału Sprawiedliwości UE (TSUE) skargę złożoną przeciwko Polsce w sprawie kopalni Turów, po tym jak otrzymała od strony polskiej łącznie 45 mln euro w ramach rekompensat za działalność tego zakładu wydobywczego. Wysokość kwot i wycofanie skargi ustalono w umowie międzyrządowej podpisanej przez premierów Polski i Czech, Mateusza Morawieckiego i Petra Fialę.

fot. PAP/Aleksander Koźmiński

■ Nowy prowincjał dominikanów.

Dominikanie zgromadzeni na Kapitułce Prowincjalnej w Krakowie wybrali 37-letniego o. Łukasza Wiśniewskiego na nowego prowincjała. Pochodzi z Pastęka, święcenia kapłańskie przyjął w 2011 r. z rąk kard. Franciszka Macharskiego. Odbił studia z teologii dogmatycznej we Fryburgu. Generał zakonu, o. Gerard Timoner, zatwierdził jego wybór.

■ Powrócił do pracy.

Uniwersytecki Szpital Dziecięcy w Krakowie Prokociemu wrócił do normalnej pracy. Anestezjolog, z powodu odejścia których placówce groziła ewakuacja, wycofali wypowiedzenia.

■ Rozpracowywani przez bezpieczeństwo.

Żołnierz AK i WiN Karol Kostecki, artysta Wojciech Młynarski, trójmiejski opozycjonista Arkadiusz Rybicki i Sergiusz Rabinin, biolog, wykładowca UMCS, znaleźli się w uzupełnionym katalogu osób rozpracowywanych przez komunistyczną bezpiekę – poinformował IPN.

■ Walczył z dwoma reżimami.

W wieku 98 lat zmarł kpt. Konstanty Kopf ps. „Pewny”, żołnierz Pogotowia Akcji Specjalnej Narodowych Sił Zbrojnych. Podczas drugiej wojny światowej walczył z hitlerowcami, UPA i Sowietami. Otrzymał Krzyż Walecznych za wyniesienie ранного dowódcy z pola walki. W 1946 r. został aresztowany przez UB, był torturowany w rzeszowskim więzieniu.

■ Jak działa teriak?

Naukowcy z Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu i Uniwersytetu Wrocławskiego próbują odtworzyć leki stosowane na terenie Rzeczypospolitej w XVI–XVIII w. i sprawdzić, czy mogą one działać. Zaczęli prace od przeciwepidemicznego teriaku. Teriak był znany już w starożytności, a jego popularność trwała aż do XVIII w. Stosowano go praktycznie w całej Europie jako antidotum na zatrucia, ale szczególnie ceniono w czasie epidemii. W Europie zachowały się liczne receptury na teriak, ale wrocławscy naukowcy postanowili opierać się wyłącznie na przepisach powstałych na terenie ówczesnej Rzeczypospolitej.

■ **Amunicja dla Ukrainy.** Polska zadeklarowała przekazanie Ukrainie kilkudziesięciu tysięcy sztuk amunicji – poinformował szef BBN Paweł Soloch. Podkreślił, że decyzja rządu została podjęta w ścisłej współpracy z prezydentem Andrzejem Dudą. Jak dodał, amunicja, w tym pociski przeciwlotnicze, ma służyć obronie, nie atakowi.

Jacek Karnowski

Duch czasów

Czy można szybko doprowadzić do porozumienia z Unią Europejską? Czy jednostronne ustępstwa, w tym likwidacja Izby Dyscyplinarnej, mogą zagwarantować pokój? To pytania, które padają po ogłoszeniu prezydenckich propozycji w sprawie wymiaru sprawiedliwości. Padają z nową siłą. Przede wszystkim dlatego, że bardzo trudna sytuacja międzynarodowa, w tym ryzyko wojny na Wschodzie, nakazuje „skracanie frontów”, łagodzenie napięć.

Na tym polu są sukcesy. Rządowi w Warszawie udało się zakończyć wyjątkowo trudny spór z Czechami wokół kopalni w Turowie. Sprawa psuła nasze relacje z Pragą, zagrażała bezpieczeństwu energetycznemu oraz stanowiła bardzo zły precedens: oto jedna pani sędzia z Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej dokonała potężnej ingerencji nie w odniesieniu do jakichś abstrakcyjnych przepisów, ale w konkretny obszar gospodarczy. To nie wróży dobrze na przyszłość, ale na razie udało się tego agresora odepchnąć. Być może nie na zawsze, bo Czesi zagwarantowali sobie, że porozumienie polsko-czeskie będzie „nadzorowane” przez TSUE. Ważne, że umowa obowiązuje na pięć lat, a nie bezterminowo, czego domagała się Praga.

Poprawiły się też relacje ze Stanami Zjednoczonymi. Prezydent zawetował ustawę dotyczącą koncesji TVN, co wyraźnie spodobało się Waszyngtonowi. Chwilę później Andrzej Duda został włączony do elitarnego grona rozmówców Joe Bidena w kwestii polityki wschodniej. Ocieplenie w relacjach z USA to także wynik przewartościowania w myśleniu amerykańskich

władz; po początkowym okresie zawahania zwyciężyło „głębokie państwo”, stawiające na sprawdzone sojusze, zdecydowane powstrzymać Rosję – przynajmniej na tym etapie konfliktu. W tej grze Polska jest państwem kluczowym. Bez Polski nie ma wschodniej flanki NATO.

Korzystając z dobrej passy, prezydent wykonał kolejny ruch: przedstawił ustawę o likwidacji Izby Dyscyplinarnej i powołaniu Izby Odpowiedzialności Zawodowej. Byłaby to realizacja głównego żądania Brukseli, co w sumie zaakceptował także rząd. Diabeł tkwi jednak w szczegółach. Czy propozycja głowy państwa nie idzie za daleko? Zakłada m.in. bliżej nieokreślony „test bezstronności i niezawisłości sędziów”, do którego miałby prawo każdy obywatel. Nie trzeba wielkiej wyobraźni, by wiedzieć, że to droga do anarchii. Sędziowie mieliby też faktyczne prawo do podważania statusu innych sędziów poprzez pytania zadawane TSUE; nie byłoby to już naruszeniem dyscypliny.

Wreszcie, nowa Izba Odpowiedzialności Zawodowej składałaby się z jedenastu sędziów wybieranych z grona wszystkich sędziów Sądu Najwyższego (obecnie jest to organ właściwie samodzielny). Rezultat oczywisty: zdominowałyby ją „starzy” sędziowie. Odpowiedzialność zawodowa sędziów znów stałaby się fikcją, a upolitycznione kręgi sędziowskie dostałyby do ręki narzędzie ustrojowe powołane za pomocą obecnej większości sejmowej. To już lepiej w ogóle zrezygnować z jakichkolwiek prób uregulowania tej kwestii i powiedzieć otwarcie: rodacy, nie udało się nam naprawić wymiaru sprawiedliwości. Prawna legalizacja żądań „kasty” jest drogą wyjątkowo niebezpieczną, jej finałem jest bowiem utrata kontroli nad sądownictwem. A nie ma państwa bez wymiaru sprawiedliwości.

Prezydent w jednym ma rację: czasem w polityce nie ma

wyjścia, trzeba ustąpić, pójść na gorzki kompromis. O tym można rozmawiać. Ale musimy pytać: czy Bruksela jest gotowa do zawarcia porozumienia? Całościowego porozumienia, bo tylko takie ma sens. Punktowe negocjacje skończą się w sposób przewidywalny: zamknijemy jeden front, a jutro albo TSUE otworzy kolejny, albo Bruksela sięgnie po mechanizm „praworządności”, domagając się zmian w obszarze mediów czy też prawa odnoszącego się do kwestii światopoglądowych. Zanim połknimy gorzką pigułkę, musimy mieć gwarancje drugiej strony, że nie oszuka nas po raz kolejny. Są tacy, którzy twierdzą, że to USA mogą stanowić element naci-

sku na Niemcy, kluczowego gracza w Unii, i że tędy właśnie będzie droga do porozumienia. Oby.

Łatwo już nie będzie. W relacjach z Unią stajemy przed dramatycznymi wyborami między dobrobytem a suwerennością. W Polsce po raz pierwszy od wielu lat pojawiają się głosy wskazujące, że przyszłość może wyglądać inaczej, niż sądziliśmy. Warto tu przytoczyć wypowiedź Bronisława Wildsteina, który w ostatnim felietonie stwierdził: „Europejski establishment, posiłkując się instytucjami unijnymi, chce przeprowadzić rewolucję. Jej ofiarą padnie nie tylko nasza niepodległość i wolność, ale także szanse rozwoju. Musimy przeciwstawić się temu wszelkimi możliwymi środkami, które dają nam jeszcze unijne instytucje. Równocześnie musimy zdać sobie sprawę, że w niedługim czasie perspektywa wyjścia z UE może być dla nas jedynym akceptowalnym rozwiązaniem i ratunkiem”.

Wildstein zaznacza, że będzie to trudne do przeprowadzenia, ale sam fakt, że tak jasno stawia tę sprawę, wiele mówi o „duchu czasów”.

Autor jest redaktorem naczelnym tygodnika „Sieci”

Pomoc chrześcijanom

Francuska organizacja katolicka L'Oeuvre d'Orient ma od niedawna swój oddział w Krakowie.

Celem stowarzyszenia jest pomoc chrześcijanom obrządku wschodniego m.in. z państw Bliskiego Wschodu. Mowa tu o wspólnotach w Etiopii, Erytrei, Egipcie, Izraelu, Palestynie, Libanie, Jordani, Syrii, Iraku, Armenii, Ukrainie, Rumunii, Bułgarii, na Cyprze, w Turcji, Iranie i na południowym zachodzie Indii.

– Naszym pragnieniem jest, by katolicy obrządku wschodniego byli lepiej poznani, by ich bracia i siostry z Europy wiedzieli, co przeżywają, jaka jest ich sytuacja – wyjaśnia bp Pascal Gollnisch, który stoi na czele francuskiego stowarzyszenia.

Szef bożogrobców

Dr Andrzej Sznajder został mianowany nowym zwierzchnikiem bożogrobców w Polsce. Dekret nominacyjny wręczył dr. Sznajderowi kard. Kazimierz Nycz, wielki przeor tego zakonu rycerskiego w kraju.

Zakon Rycerski Grobu Bożego w Jerozolimie powstał po pierwszej krucjacie, z końcem XI w., aby troszczyć się o bazylikę Grobu Bożego i pomagać pielgrzymom. Dziś prowadzi różnorodną działalność wspierającą chrześcijan w Ziemi Świętej. Obecnie zrzesza duchownych i świeckich niezwiązanych ślubami zakonnych.

Dr Andrzej Sznajder został mianowany nowym zwierzchnikiem przez kard. Fernando Filoniego, wielkiego mistrza tego zakonu. Z zawodu jest historykiem i od 2014 r. dyrektorem Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach.

Pekin już przeszedł do historii jako pierwsze miasto, które zorganizowało zarówno letnie, jak i zimowe igrzyska olimpijskie. Jak Chiny powitały sportowców po czternastu latach?

Ceremonia otwarcia XXIV Zimowych Igrzysk Olimpijskich w Pekinie rozpoczęła się w piątek 4 lutego ok. godz. 13.00 czasu polskiego. Gospodarzem uroczystości, podobnie jak w 2008 r., był tamtejszy Stadion Narodowy, nazywany też „Ptasim Gnizdem”.

Jednym z tematów przewodnich ceremonii był nowy Rok Tygrysa, który według księżycowego kalendarza chińskiego rozpoczął się 1 lutego. Całości wydarzenia towarzyszyło hasło „Razem dla wspólnej przyszłości”, a za jego oprawę artystyczną odpowiadał Yimou Zhang, który reżyserował ceremonię otwarcia podczas letnich igrzysk w 2008 r. Widowisko było nowoczesne, starannie przygotowane od strony artystycznej, a momentami zaskakujące. Nie zabrakło także fajerwerków, które zwieńczyły wydarzenie.

ZIELONE I POKOJOWE

Jedną z długo wyczekiwanych chwil była defilada reprezentacji, w której pojawiły się przedstawiciele wszystkich 91 państw biorących udział w igrzyskach. Tradycyjnie sportowców poprowadziła reprezentacja Grecji. Wśród najliczniejszych znalazły się drużyny Kanady, Stanów Zjednoczonych czy Chin. Podczas parady polską reprezentację poprowadzili Aleksandra Król i Zbigniew Bródka. Uwagę przykuwały drużyny, które w ubiorze mocno akcentowały narodowe tradycje, jak w przypadku sportowców z Timoru Wschodniego. Niemalże zdziwienie wzbudził też wygląd Nathana Crumptonna, chorążego Samoa Amerykańskiego, który mimo ujemnej temperatury wystąpił w tradycyjnym stroju Samoańczyków, przypominającym długą spódnicę, i kłapkach.

Po prezentacji sportowców głos zabrali przewodniczący komitetu organizacyjnego igrzysk, były burmistrz Pekinu Cai Qi. – Jak głosi stare chińskie przysłowie: dotrzymana obietnica ma wagę złota. Z pełnym poparciem prezydenta Xi Jinpinga i pod kierunkiem chińskiego rządu wytrwaliśmy w planie zorganizowania zielonych, inkluzywnych, otwartych, czystych igrzysk. (...) Poradziliśmy sobie z wyzwaniem COVID-19, nie

zaniedbując przygotowań – podkreślił w przemówieniu.

Natomiast szef MKOl Thomas Bach, po złożeniu życzeń z okazji nowego Roku Tygrysa, podziękował organizatorom za przygotowanie rozgrywek, wyraził wsparcie dla sportowców, ale też zwrócił uwagę na pokojowy wymiar igrzysk olimpijskich i rezolucję ONZ dotyczącą pokoju olimpijskiego. – Oto misja igrzysk olimpijskich.

ści szczególnie prześladowanej przez chińskie władze.

Całość wydarzenia przebiegała także w cieniu dyplomatycznych kontrowersji. Stany Zjednoczone i inne kraje zachodnie, m.in. Wielka Brytania, Kanada, Australia i Dania, ogłosiły bojkot dyplomatyczny wydarzenia w związku z oskarżeniami chińskich władz o łamanie praw człowieka. Do Chin przyjechali m.in. Władimir Putin, wielki książę

fol. PAP/EP/Mark Cristino

Reprezentacja Polski

skich, gromadzących was przy pokojowej rywalizacji: zawsze budujcie mosty, nigdy mury. Ludzkość jednoczy się w całym jej zróżnicowaniu. W duchu olimpijskiego pokoju wzywam wszystkie władze polityczne na świecie, by uszanować olimpijski pokój. Dajcie pokojowi szansę – zaapelował.

Oficjalnego otwarcia dokonał chiński przywódca Xi Jinping. Po wniesieniu na stadion olimpijskiej flagi wybrzmiał hymn olimpijski, a zawodnicy, trenerzy i sędziowie złożyli ślubowanie.

W OBliczu KONTROWERSJI

Chińczycy zaskoczyli także samym znizchem olimpijskim. Po raz pierwszy w tej roli pojawiła się jedynie pochodnia niesiona w olimpijskiej sztafecie, co miało być znakiem troski o ochronę klimatu. W otoczeniu niesionych przez dzieci białych baloników w kształcie gołębi pojawił się duży płatek śniegu składający się z mniejszych śnieżynek. W jego centrum zapłonęła pochodnia, którą umieścili finiszujący sztafetę młodzi chińscy sportowcy, biegaczka narciarska Dinige'er Yilamujiang i kombinator norweski Zhao Jiawen. Trudno jednak przypuszczać, że wybór sportowców był przypadkowy i nie niósł za sobą wydźwięku propagandowego. Yilamujiang jest pochodzenia ujgurskiego, mniejszo-

Luksemburga, książę Monako, prezydent Serbii oraz premier Bośni i Hercegowiny.

Polskę podczas ceremonii otwarcia reprezentował prezydent Andrzej Duda. Intencją polskiego prezydenta było wsparcie ruchu olimpijskiego, ale również wykorzystanie pewnych szans dyplomatycznych, jak powiedział w rozmowie z PAP szef prezydenckiego Biura Polityki Międzynarodowej Jakub Kumoch. Celem spotkań z przywódcą Chin Xi Jinpingiem, sekretarzem generalnym ONZ António Guterresem oraz szefem MKOl Thomasem Bachem, według nieoficjalnych źródeł PAP, było nakłonienie rozmówców do przyjęcia roli potencjalnego negocjatora między Rosją a Ukrainą, co mogłoby doprowadzić do pokojowego zakończenia narastającego konfliktu.

Prócz kwestii politycznych kontrowersje budzi też sprawa podejścia do koronawirusa. Jak się okazuje, podczas tych igrzysk jest to jeden z głównych czynników decydujących o sportowych wynikach i możliwości startu, o czym bardzo szybko przekonali się polscy reprezentanci. Oficjalnie igrzyska zakończą się 20 lutego. W zmaganiach o medale bierze udział blisko trzy tysiące sportowców łącznie w 109 konkurencjach.

Piotr Kościński

ważnymi dla nas państwami. W dalszej kolejności zabiegał o rozwijanie współpracy z kluczowymi państwami europejskimi. Trójkąt Weimarski temu sprzyjał. Oczywiście, swoje interesy realizowali również Niemcy i Francuzi. Jedni i drudzy chcieli zdobyć wpływy w Europie Środkowej i Wschodniej.

Szefowie dyplomacji Polski, Niemiec i Francji spotykali się w tym formacie blisko

zowaniem wojskowe na Ukrainie. Zagotowało się w mediach społecznościowych, mnożyły się pytania, czy „Polacy mają ginąć za Ukrainę”...

Trudno powiedzieć, skąd wyniknęło to przekłamanie – być może z informacji podawanych przez BBC. Polska jest w jednym sojuszu wojskowym, NATO. Pozostaje członkiem Unii Europejskiej, która też może kiedyś stworzyć zdolność do działań o charakterze

Lepiej późno niż wcale

Reaktywacja Trójkąta Weimarskiego, porozumienie Londyn – Warszawa – Kijów i pośpieszne zakończenie sporu z Czechami o Turów. Trwa ofensywa dyplomatyczna, spowodowana głównie zagrożeniem wojną za naszą wschodnią granicą.

Można by do tego dołożyć także prezydencki projekt ustawy likwidującej Izbę Dyscyplinarną Sądu Najwyższego, co przybliżyłoby zakończenie sporu z Komisją Europejską i odblokowanie Krajowego Planu Odbudowy, a więc ogromnych pieniędzy dla Polski.

Ową ofensywę ułatwia nieco fakt, że Polska akurat teraz przewodniczy Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie. W efekcie OBWE jest kierowana przez szefa polskiej dyplomacji prof. Zbigniewa Raua, który w związku z tym prowadzi bardzo intensywną działalność, jeżdżąc po stolicach europejskich i nie tylko.

REAKTYWACJA TRÓJKĄTA

Trójkąt Weimarski, a właściwie Komitet Wspierania Współpracy Francusko-Niemiecko-Polskiej, powstał w sierpniu 1991 r. Powołał go w niemieckim Weimarze ówczesni szefowie dyplomacji Polski – Krzysztof Skubiszewski, Francji – Roland Dumas, i Niemiec – Hans-Dietrich Genscher. Wcześniej w tym samym roku doszło do podpisania bardzo ważnych dla naszego kraju dokumentów – traktatów z Francją i Niemcami.

Z polskiego punktu widzenia miało to ogromne znaczenie. Nasz kraj dążył do umocnienia swej pozycji i do integracji z Zachodem. Kierujący MSZ Krzysztof Skubiszewski skupił się najpierw na traktatowym uregulowaniu naszych stosunków z sąsiadami i innymi

trzydziestu państwami. Do 2015 r. odbywało się to zazwyczaj raz do roku, choć w 2014 r., podczas dramatycznych wydarzeń na Ukrainie – aż cztery razy. Po 2016 r. nastąpiła przerwa aż do 2020 r. Ostatnie takie spotkanie miało miejsce we wrześniu ub.r. w Weimarze.

Kluczowe znaczenie miały jednak spotkania przywódców trzech państw. Było ich dziewięć. Dwa ostatnie miały miejsce w 2006 r. w niemieckim Mettlach (Angela Merkel, Jacques Chirac i Lech Kaczyński) oraz w 2011 r. w Warszawie (Angela Merkel, Nicolas Sarkozy, Bronisław Komorowski). W 2013 r. doszło do swobodnego połączenia dwóch formatów współpracy: spotkania Grupy Wyszehradzkiej z kanclerzem Niemiec i prezydentem Francji.

Później było coraz gorzej. Jeden z powodów to pogorszenie stosunków polsko-francuskich po rezygnacji Polski z zakupu francuskich śmigłowców typu Caracal. Nie odbył się zaplanowany na 4 listopada 2016 r. szczyt Trójkąta. Odwołane zostały także konsultacje ministrów ds. europejskich. A gdy prezydent Francji Emmanuel Macron uznał w 2017 r., że Polska stawia się „na marginesie” Europy, pojawiły się głosy, że Trójkąt Weimarski faktycznie nie istnieje.

Teraz sytuacja się zmieniła. – Zarówno prezydent Andrzej Duda, jak i prezydent Francji Emmanuel Macron oraz kanclerz Niemiec Olaf Scholz są gotowi do ich spotkania w ramach Trójkąta Weimarskiego – mówił minister Jakub Kumoch, szef prezydenckiego Biura Polityki Międzynarodowej. Oznacza to, że ten ważny format współpracy może zostać „odmrożony”.

LONDYN – WARSZAWA – KIJÓW

Równoległe powstał nowy format współpracy: Londyn – Warszawa – Kijów. Z początku informacja o nim wzbudziła sporo emocji, pisano bowiem o powstaniu „sojuszu wojskowego”. Od razu pojawiły się obawy, że oznaczać to będzie bezpośrednie polskie zaangażowanie

wojskowym (bo oczywiście obecnie UE nie ma żadnej wspólnej armii ani planów działań zbrojnych). I współpraca z Ukrainą nie oznacza powstania sojuszu militarnego, w którym każdy z członków miałby obowiązek zbrojnej interwencji, gdyby doszło do ataku.

– Pracujemy nad nowym formatem współpracy – mówił podczas konferencji prasowej na Ukrainie premier Mateusz Morawiecki. Spodziewano się, że do formalnego zawiąza-

nia współpracy dojdzie właśnie wówczas, gdy w Kijowie obok premiera Morawieckiego gościł także szef brytyjskiego rządu Boris Johnson. Wtedy oficjalnie takiej decyzji nie podjęto, ale z pewnością dojdzie do tego w nieodległej przyszłości.

Wypada w tym miejscu zauważyć dwie rzeczy. Po pierwsze, po Brexicie rząd brytyjski przyjął nową strategię działania na arenie międzynarodowej. Zakłada ona funkcjonowanie na zasadzie „Global Britain” – „Globalnej Brytanii”. Rządzący konserwatyści już w 2017 r. dowodzili, że Brytyjczycy są „globalnym narodem o globalnej historii i globalnej przyszłości”. Aktywność na Ukrainie jest elementem tej strategii. Po drugie, władze w Kijowie przyjęły kurs na tworzenie „małych sojuszy”. Tym jak dotąd dla nas najważniejszym jest Trójkąt Lubelski: Ukraina – Polska – Litwa. Wśród innych, bez naszego udziału, warto wymienić tzw. Stowarzyszone Trio: Ukraina – Gruzja – Mołdawia, grupujące kraje stowarzyszone z Unią Europejską.

Dla Polski nowy format Londyn – Warszawa – Kijów jest znakomitą okazją do wzmocnienia bezpieczeństwa i przyczynienia się do stabilizacji w regionie. W rozmaitych formach działania zapewniamy sobie wpływ na podejmowanie ważnych decyzji przez państwa, od których to bezpieczeństwo zależy. Trzeba podkreślić, że chodzi o decyzje polityczne. Wysłanie na Ukrainę uzbrojenia, co zapowiedziały polskie władze, też jest decyzją polityczną, nie oznacza bowiem bezpośredniego

Sytuacja na Ukrainie sprawia, że współpraca w ramach Trójkąta Weimarskiego może zostać odmrożona.

zaangażowania wojskowego. I wcale nie musimy kierować na Ukrainę żadnej z naszych dywizji, by wzmocnić to państwo i zniechęcić Rosję do agresji – a taka agresja miałaby dla nas katastrofalne skutki.

KONIEC SPORU Z CZECHAMI

Zakończenie polsko-czeskiego sporu o Turów, choć wydaje się mieć zupełnie inne kono-

Rozmowy w tej sprawie trwały i choć premier Mateusz Morawiecki kilkakrotnie ogłaszał, że osiągnięto porozumienie, to jednak do niego nie dochodziło. Praga złożyła skargę do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, który zażądał, by Polska zamknęła Turów, a w razie gdyby tego nie uczyniła, ma płacić rekordowo wysoką karę pół miliona euro dziennie. Sytuację komplikował fakt, że

żonych na nas przez unijny trybunał kar, które urosły do wysokości 300 mln zł.

Są też inne kary do zapłacenia – za to, że nie została zlikwidowana Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego, czego również żądał TSUE. Prezydent Andrzej Duda właśnie złożył projekt ustawy w tej sprawie. W miejsce zlikwidowanej ma zostać stworzona Izba Odpowiedzialności Zawodowej. Czy jednak

Umowa ws. Turowa podpisana przez premiera Polski Mateusza Morawieckiego oraz Czech Petra Fialę zakończyła spór

fol. PAP/EPA/Veronika Rose HANDOUT

tacje, wydaje się jednak równie ważnym elementem działań dyplomatycznych polskich władz, co reaktywacja Trójkąta Weimarskiego i budowa trójstronnej współpracy z Wielką Brytanią i Ukrainą. Chodzi bowiem o ucięcie sporów, które zdecydowanie przeszkadzały lub wciąż przeszkadzają w skupieniu się na temacie kluczowym, jakim jest sytuacja za naszą wschodnią granicą.

O sprawie pisaliśmy m.in. w „Idziemy” z 12 października ub.r. („Batalia o Turów”). Wielka kopalnia odkrywkowa węgla brunatnego, zdaniem władz czeskich, powodowała obniżenie poziomu wód gruntowych. W efekcie nadgraniczne wioski, m.in. Uhelná i Václavice, po prostu traciły wodę. Czesi domagali się więc rekompensaty finansowej oraz zbudowania przez nasz kraj tzw. ściany filtracyjnej w kopalni, co powinno zapobiec dalszemu spływaniu wody z terenu Czech do kopalni, a więc i opadaniu wody w studniach.

Dla Polski formuła Londyn – Warszawa – Kijów jest okazją do wzmocnienia bezpieczeństwa i przyczynienia się do stabilizacji w regionie.

w międzyczasie w Czechach odbyły się wybory i doszło do zmiany rządu.

Wreszcie jednak uгода, już z nowym czeskim rządem, została zawarta. Szacuje się, że poniesiemy koszty w wysokości ponad 200 mln zł. Jest to 25 mln euro (ok. 114 mln zł) rekompensaty na rzecz czeskiego kraju libereckiego (odpowiednik województwa) za obniżenie wód podziemnych przez działanie Turowa oraz 10 mln euro (45 mln zł) dla Ministerstwa Środowiska Czech. Dodatkowo 10 mln euro przekaże Libercowi Fundacja PGE (PGE jest właścicielem kopalni). Ponadto 17 mln zł ma kosztować wybudowanie podziemnego ekranu. Podobny ekran od strony niemieckiej (Turów leży w „worku” pomiędzy Niemcami i Czechami) funkcjonuje od dawna.

Sprawa jest więc niemal załatwiona – pieniądze zostały przekazane, a Czesi wycofali skargę z TSUE. Nie wiadomo, czy mimo wszystko nie będziemy musieli zapłacić nało-

tak się stanie, zależy już wyłącznie od sytuacji politycznej w Polsce. Wiadomo bowiem, że pomysł ten nie ma pełnego poparcia Zjednoczonej Prawicy. Gdyby jednak został przyjęty, może odblokować ogromne pieniądze, które Polska ma dostać w ramach Krajowego Planu Odbudowy. Łącznie jest to 58,1 mld euro, z czego 23,9 mld euro dotacji i 34,2 mld euro pożyczki.

AKTYWNOŚĆ JEST KONIECZNA

Polska jest krajem średniej wielkości. Inaczej niż te dużo od nas większe nie mamy wielkich zasobów gospodarczych i bardzo silnej armii. Obecność w silnym sojuszu wojskowym – NATO – chroni nas przed wojną, a członkostwo Unii Europejskiej wzmacnia nas gospodarczo i politycznie. To jednak nie wystarcza. Dla poprawy własnego bezpieczeństwa i uzyskania dobrej pozycji w świecie konieczne są intensywne działania dyplomatyczne. I dlatego dobrze, że są podejmowane. Choć w niektórych sprawach są mocno spóźnione.

Można by rzec: Lepiej późno niż wcale...

Agnieszka M. Domańska

Podróż w krainę historii sportu otwiera część poświęconą dziejom igrzysk, poczynając od zmagani w antycznej Olimpii, a kończąc na historii igrzysk nowożytnych i ich pomysłodawcy – baronie Pierze de Coubertinie. Osobna kolekcja przedstawia początki sportu na ziemiach polskich pod zaborami, które nierozzerwalnie łączą się z Towarzystwem Gimnastycznym „Sokół”.

Sportowa iskra... na wystawie

Trwające zimowe igrzyska olimpijskie to świetna okazja, by odwiedzić warszawskie Muzeum Sportu i Turystyki, które w tym roku świętuje siedemdziesięciolecie istnienia.

Muzeum powstało na początku lat 50. XX w., jego pierwszą siedzibą był budynek przy ul. Rozbrat. W 1966 r. zostało przeniesione na stadion Skry Warszawa przy ul. Wawelskiej, a od 2005 r. mieści się w Centrum Olimpijskim na warszawskim Żoliborzu. Międzynarodowy Komitet Olimpijski włączył muzeum do grona Olympic Museums Network, skupiającego jedynie 22 placówki z całego świata.

RAKIETA I KAJAK

Odwiedzający zaproszeni są do obejrzenia stałej ekspozycji pt. „Dzieje sportu polskiego i olimpizmu”. Nazwa brzmi poważnie, ale zebrane eksponaty i zdjęcia to nie tylko historyczne pamiątki. Wiele z nich jest dowodem osobistego poświęcenia sportowców, długich godzin treningu i pokonywania własnych granic.

Dla fanów siatkówki, koszykówki i piłki nożnej wyjątkowym miejscem będzie zbiór muzealiów poświęcony grom zespołowym. Nie lada gratką są fotografie i pamiątki z czasów Kazimierza Górskiego i Antoniego Piechniczka, przypominające o największych sukcesach w polskim futbolu.

Amatorzy kolarstwa mogą zobaczyć dawne modele rowerów, najstarszy z lat 30. XIX w., i dowiedzieć się, dlaczego rozmiar kół niekoniecznie decyduje o prędkości jazdy. Z kolei pasjonaci tenisa na pewno zatrzymają się przy rakiecie, którą Iga Świątek zwyciężyła turniej Rolanda Garrosa.

Wśród najcenniejszych eksponatów jest kajak Karola Wojtyły.

– Dlaczego ten kajak jest taki ważny? Przede wszystkim ze względu na osobę, ale nie tylko. To nie jest kajak sportowy, ale typowo turystyczny, drewniany. Bardzo łatwo możemy go rozkręcić, spakować w dwa worki i przenieść w inne miejsce, ponieważ jest bardzo lekki – opowiada pan Andrzej, pracownik muzeum. Jak dodaje, Karol Wojtyła nazywał kajak „tłustym bakiem”, ze względu na wizerunek owada namalowany na płetwie sterowej. Z kolei zainteresowaniem najmłodszych gości

muzeum, jak opisuje przewodnik, cieszy się motocykl przekazany przez Bartosza Zmarzlika i łódź motorowodna rodziny Marszałków, która czasem zyskuje miano „samolotu”.

Rakieta Igi Świątek, medal Wojciecha Fortuny, pochodnie olimpijskie i maskotki – nie tylko to można zobaczyć na ekspozycji.

Rakieta Igi Świątek

fol. facebook.com/Muzeum Sportu

Lekcja muzealna

fol. facebook.com/Muzeum Sportu

Siedziba muzeum

niom sportowców na igrzyskach – wyjaśnia dyrektor placówki.

SPORTOWY JUBILEUSZ

W tym roku muzeum świętuje siedemdziesięciolecie istnienia. Obchody rozpoczęły się w ubiegłym roku wystawą, która wyruszyła w Polskę. – Na siedemdziesiąte urodziny muzeum chcemy, by wystawa odwiedziła siedemdziesiąt miejscowości w Polsce. Dotąd odwiedziła m.in. Wisłę, Płock, Kołobrzeg czy Nowy Dwór Mazowiecki, a do marca będzie można ją obejrzeć na Krupówkach w Zakopanem – tłumaczy Sławomir Majcher. W kolejnych miesiącach zaprezentowana zostanie wystawa pokazująca, jak podróżowano i spędzano czas wolny na początku XX w. Kolejna wystawa związana będzie bezpośrednio z rocznicą, w planach jest również jubileuszowa gala oraz konferencja naukowa. – Mam nadzieję, że uda nam się wszystkim pozytywnie zaskoczyć i przyciągnąć nie tylko miłośników wielkiego sportu, ale także osoby, które na co dzień uprawiają sport rekreacyjnie – dopowiada.

Od lat muzeum organizuje wydarzenia kulturalne, m.in. majowy Przegląd Filmów Alpinistycznych im. Wandy Rutkiewicz czy Sportową Noc Muzeów. Nie sposób też pominąć ciekawej oferty lekcji muzealnych, przygotowanej dla różnych grup wiekowych, od najmłodszych aż po

Jednak największą uwagę zwiedzających przykuwa kolekcja medali olimpijskich. Znajdziemy wśród nich te najstarsze, wywalczone przez kolarzy torowych – Józefa Langego, Jana Łazarskiego i Franciszka Szymczyka – w 1924 r. w Paryżu, czy medal Wojciecha Fortuny z Sapporo z 1972 r. Są również te współczesne, o które walkę polscy sportowcy toczyli dość niedawno: złoto wioślarza Roberta Sycza (w osadzie z Tomaszem Kucharskim) i medale Otylii Jędrzejczak wywalczone w Atenach w 2004 r. Trzeba przyznać, że ogromne wrażenie robi także Ściana Chwały Polskiego Sportu i Olimpiizmu, gdzie zgromadzone zostały plakietki symbolizujące wszystkie medale zdobyte przez Polaków na igrzyskach olimpijskich od 1924 r. Ozdobą kolekcji są olimpijskie pochodnie.

POTRZEBUJEMY PRZESTRZENI

Obecna ekspozycja stała liczy ponad trzy tysiące eksponatów oraz prawie sześćset zdjęć i przedstawia ponad czterdzieści dyscyplin, m.in. lekkoatletykę, kolarstwo, narciarstwo, jeździectwo, piłkę nożną czy tenis. Jednak prezentowane zbiory to jedynie niewielki wycinek zasobów, które znajdują się w muzealnych magazynach. Dlatego dobrze byłoby, gdyby muzeum w nieodległej perspektywie czasowej mogło przenieść się do własnej siedziby. – Centrum Olimpijskie jest miejscem bardzo prestiżowym i jak najbardziej godnym dla muzeum, ale mamy za mało przestrzeni.

Na ekspozycji stałej pokazujemy około trzech tysięcy obiektów, a w magazynach jest ich sześćdziesiąt tysięcy. W bibliotece i archiwum fotograficznym są tysiące wyjątkowych artefaktów, których nie mamy szans pokazać na stałe – przyznaje Sławomir Majcher, dyrektor Muzeum Sportu i Turystyki. Podkreśla, że ekspozycja stała jest wciąż aktualizowana, a została również stworzona przestrzeń wystaw czasowych, by można było chociaż okresowo prezentować inne elementy zbiorów.

Wciąż można zobaczyć otwartą w październiku 2021 r. ekspozycję poświęconą ikonie polskiego sportu międzywojennego, zatytułowaną „Stanisława Walasiewicz 1911–1980. Fotograficzna opowieść najszybszej kobiety świata”. Odnajdziemy tam fotografie, dokumenty, pamiątki osobiste i trofea, które zawodniczka przekazała muzeum podczas ostatniego pobytu w Polsce, a także zdjęcia odnalezione przypadkowo w jednej z polonijnych bibliotek w Los Angeles, które muzeum zakupiło w 2012 r.

– Ostatnio otworzyliśmy także wystawę maskotek olimpijskich, towarzyszącą Igrzyskom Olimpijskim w Pekinie. Jest to nieco inne spojrzenie. Chcemy o historii igrzysk, startach i sukcesach Polaków opowiadać z perspektywy maskotki, która od pięćdziesięciu lat towarzyszy zmaganiom

Warszawskie Muzeum Sportu i Turystyki należy do grona Olympic Museums Network, skupiającego 22 placówki z całego świata.

szkołę średnią. Uczniowie mają szansę m.in. poznać różne dyscypliny sportu, dowiedzieć się, czym jest uczciwe współzawodnictwo i zasada fair play, a także zaznajomić się z historią sportu i igrzysk olimpijskich. Niemal każdego dnia goszczą tutaj także grupy dzieci i młodzieży, choć teraz jest ich znacznie mniej niż przed pandemią. Obecnie istnieje także możliwość zorganizowania lekcji muzealnej za pośrednictwem Internetu. Natomiast na młode pokolenie placówka otwiera się dzięki mediom społecznościowym. Od 2020 r. trwa akcja #MuzeumSportuOnline, dzięki której instytucja nie tylko informuje o bieżących wydarzeniach, ale też zachęca do zapoznawania się z zasobami i wirtualnego oglądania ekspozycji.

Trwające XXIV Zimowe Igrzyska Olimpijskie w Pekinie znów niejednego zapalą albo do kibicowania, albo do uprawiania sportu. Co zrobić, by ta iskra nie zgasła wraz z olimpijskim zniczem podczas oficjalnej ceremonii zamknięcia olimpiady? Jeśli siłownia ani stok narciarski nie wydają się zbyt zachęcające, naszą przygodę ze sportem możemy zacząć właśnie w Muzeum Sportu i Turystyki.

Marek Jurek

Rosja postsowiecka

Nie zaczęło się to dziś. Już na początku lat 90. Rosja podnosząca się z gruzów ZSRR żądała od nowych sąsiadów wyrzeczenia się sojuszków, na które ona się nie zgodzi. Wtedy udało się jej (chwilowo) uzyskać to jedynie od postkomunistycznych władz Rumunii, potem doktryna ta została przez państwa Europy Środkowej powszechnie odrzucona, ale Rosjanie od niej nie odstąpili. Cały czas powtarzali, że porozumienia międzynarodowe zawierane wbrew ich woli traktują jako wymierzone we własne bezpieczeństwo. Dziś do tego wracają.

To wielka nauczką dla ludzi niedoceniających koniecznego czynnika czasu w polityce. Doktrynę zagraniczną państwa trzeba cierpliwie utrzymywać, nie zrażając się naiwnymi pouczeniami o „nie-skuteczności”. Wytrwałe obstawanie przy swych założeniach jest dla międzynarodowego otoczenia dowodem na to, że są poważnie traktowane. A na forum wewnętrznym stanowi formę utrwalania właściwego nastawienia opinii publicznej. Niemcy przez czterdzieści lat podtrzymywali swoje prawo do jedności narodowej. Nawet wtedy, gdy Willy Brandt uruchomił ugodową wobec Sowietów Ostpolitik, kierując się przekonaniem, że jeżeli nie nastąpi zbliżenie społeczeństw dwóch państw niemieckich – w dwóch państwach powstaną dwa narody. Zmieniali taktykę, nigdy nie odwołali zasadniczego celu zjednoczenia Niemiec, choć nawet stopniowo go nie realizowali. Przez

całe lata cel ten pozostawał teoretyczny, a potem podjęli go nagle, po upadku muru berlińskiego, nie oglądając się na niechęć i obawy dawnych przeciwników z czasów drugiej wojny światowej.

W negocjacjach, więc i w dyplomacji, istnieje pro-

sta zasada: jeśli koniecznej deklaracji nie złoży się na początku, potem jest to już coraz trudniejsze. Państwa NATO powtarzały, owszem, że państwa środkowoeuropejskie mają prawo do określenia własnej polityki zagranicznej i porozumień międzynarodowych, które z niej wynikają. Powtarzają to i dziś w stosunku do Ukrainy.

Żaden zachodni rząd ani wtedy, ani dziś nie potępia nawiązywania przez władze Rosji do Związku Radzieckiego – państwa totalitarnego, którego polityka była wymierzona w pokój i wolność narodów. A przecież można było i należało mówić inaczej: że współczesna Rosja sama decyduje o tym, czy odpowiada za sowiecki komunizm, bo odpowiada zań o tyle, o ile do niego nawiązuje. Tego jednak nie słyszeliśmy nigdy. A cóż przeszkadzało przywódcom Zachodu każdorazowo deklarować, że atak na NATO jest pośrednią, ale całkowicie niedopuszczalną formą usprawiedliwiania sowieckiego totalitaryzmu?

Nie piszę tego wszystkiego dla moralistyki. Przeciwnie – chcę, żeby nasza opinia publiczna była świadoma dwóch podstawowych faktów. Zimna wojna nigdy nie była gorącą, doktryną USA było „powstrzymywanie” komunizmu, a doktryną zdecydowanej większości państw zachodniej Europy – jego oswojenie. A potem zimna wojna się skończyła. Zrozumienie tych faktów jest niezbędne dla projektowania naszej przyszłej polityki.

Ofiara hipokryzji

Papież Franciszek ponowił swoje wsparcie dla mnie po mojej rezygnacji z funkcji arcybiskupa Paryża. Powtórzył, że uważa mnie za ofiarę hipokryzji i klerykalizmu. Chciał również okazać swoje zaufanie, prosząc mnie o pozostanie w Kongregacji ds. Biskupów, której jestem członkiem i do której przybywam co dwa tygodnie – powiedział Radiu Watykańskiemu emerytowany arcybiskup Paryża Michel Aupetit.

2 grudnia 2021 r. Ojciec Święty przyjął jego rezygnację z kierowania Kościołem w stolicy Francji, po doniesieniach magazynu „Le Point” o jego rzekomym romansie z kobietą.

Hierarcha, przebywający w Rzymie w związku z pracami Kongregacji ds. Biskupów, został przyjęty 3 lutego przez Ojca Świętego. Odpowiadając na pytania Radia Watykańskiego, abp Aupetit powiedział, że przedmiotem jego rozmowy z Franciszkiem była również sytuacja Kościoła we Francji, która niepokoi papieża, a także jego plany dotyczącego towarzyszenia liczny inicjatywom młodych świeżaków w służbie najuboższym i misji ewangelizacyjnej, które bardzo poruszyły Ojca Świętego. Hierarcha wymienił kilka z nich, w tym towarzyszenie młodym goszczącym w swych mieszkaniach w okresie świątecznym osoby bezdomne. /KAI/wś

Marsz dla życia

Młodzi zdominowali marsz dla życia w Paryżu. Ulicami stolicy Francji przeszło 4,5 tys. według policji, a według organizatorów – 20 tys. uczestników 15. edycji tego rocznego wydarzenia.

W sposób szczególnie protestowali oni przeciwko projektowi ustawy przedstawionemu przez niezrzeszoną deputowaną Albane Gaillot. Przewiduje on wydłużenie z 12 do 14 tygodni okresu ciąży, w którym można legalnie dokonać aborcji, a także w praktyce likwiduje klauzulę sumienia w tej dziedzinie, gdyż zobowiązuje lekarza lub położną odmawiających wykonania aborcji do natychmiastowego wskazania innych uprawnionych osób, które się tego podejmą.

Rzeczniczka Marszu dla Życia Aliette Espieux podkreśliła, że „projekt ustawy robi z położnych aborcjonistki”, i przypomniała negatywną opinię wobec tej propozycji prawnej wyda-

fot. Facebook.com/emarchepoulavie

ną przez Krajowe Kolegium Francuskich Ginekologów i Położników.

We Francji jest 220 tys. przypadków aborcji rocznie, wobec około 100 tys. w sąsiednich Niemczech czy Włoszech. Przed zbliżającymi się wyborami prezydenckimi Marsz dla Życia i współpracujące z nim stowarzyszenia zamierzają przedstawić kandydatom na szefa państwa swe stanowisko przeciwne aborcji, wspomaganemu samobójstwu i eutanazji. /wś

Rozszerzona rzeczywistość

ks. Stefan Moszoro-Dąbrowski

Każdy z was, młodzi przyjaciele, znajduje też w życiu jakieś swoje „Westerplatte”. Jakiś wymiar zadań, które musi podjąć i wypełnić. (...). Wreszcie – jakiś porządek prawd i wartości, które trzeba „utrzymać” i „obronić”.

Jan Paweł II

„Metawers” (ang. *metaverse*) to sieć trójwymiarowych wirtualnych światów skoncentrowanych na połączeniach społecznych. Termin wywodzi się z książki „Zamieć” (inny tytuł „Śnieżycza”, tytuł oryg. „Snow Crash”) – powieści fantastyczno-naukowej amerykańskiego pisarza Neala Stephensona z 1992 r. Wirtualna rzeczywistość, gdzie ludzie prowadzą swoje drugie życie, nazywa się „meta-verse” połączenie słów „meta” (poza) i „universe” (wszechświat). Paralelna sieć tętni życiem, pojawiają się tam gwiazdy muzyki oraz filmu, japońscy biznesmeni, hakerzy i cała masa innych postaci. Do przedstawienia postaci w „metawersie” służą awatary, które mogą być dowolnie modyfikowane. Mogą przedstawiać użytkownika bardzo wiernie, tak jak wygląda w rzeczywistości, w tańszej wersji są czarno-białe.

W ostatnim czasie dyskutuje się o tym, czy „metawers” całkowicie zdominuje nasze życie. Wielu badaczy nie wyobraża sobie

Nawet w wirtualnym świecie człowiek nadal będzie odczuwał głęboką potrzebę odróżniania prawdy od fałszu, dobra od zła.

jednak przeciętnego obywatela z ekranem przypiętym na stałe do twarzy. Twierdzą, że w przyszłości rzeczywistość wirtualna będzie miała duży wpływ na codzienne życie, jednak najgłębsze ludzkie doświadczenia nie będą zapośredniczone przez interfejsy. Człowiek ma naturalną niechęć do bycia oddzielnym od otoczenia. Wirtualna rzeczywistość ma wrodzone ograniczenia: bez względu na to, jak bardzo poprawi się immersyjność w świecie wirtualnym, poczucie wyobcowania, oderwania od realnego świata, pozostanie, a nawet może się nasilić.

Czujemy się komfortowo tylko wtedy, gdy wszystkie sygnały sensoryczne (wzrok, dźwięk, dotyk i ruch) są tak samo ukierunkowane, aby zasilić w mózgu jedną mapę świata. W przypadku wirtualnej rzeczywistości to się załamuje, ponieważ bez względu na to, jak realistyczna jest cyfrowa reprezentacja, nadal czujemy się zdysocjowani: z jednej strony nasze ciało, siedzące lub stojące w określonej pozycji i kierunku, dotykające stopami ziemi; z drugiej strony nasz umysł, odbierający lawinę wizualnych bodźców z rozszerzonej rzeczywistości. Ona może integrować cyfrowe elementy w ultrarealistyczne pozory, ale mózg postrzega tę rzeczywistość jako sztuczną.

W przyszłości wpływ rzeczywistości rozszerzonej będzie wzrastał. Jednak wydaje się, że czysta wirtualna rzeczywistość będzie zarezerwowana dla krótkich, rekreacyjnych i okazjonalnych aktywności, takich jak granie w gry wideo czy zwiedzanie muzeum. Pewne jest, że nawet w takim świecie człowiek nadal będzie odczuwał głęboką potrzebę odróżniania prawdy od fałszu, dobra od zła.

Autor jest duchownym Prałatury Opus Dei w Warszawie

Life is brutal...

Anna Wardak

„Life is brutal and full of zasadzka”, jak mawia jeden z moich znajomych. I niestety, to dowcipne stwierdzenie ma mocne podstawy. Każdemu z nas żyłoby się łatwiej i przyjemniej, gdyby wszystko, co planujemy, udawało się w stu procentach zrealizować; gdyby ludzie doceniali nasze szczerze intencje i z zachwytem przyjmowali nasze pomysły, gdyby dostrzegali i sprawiedliwie nagradzali nasz wysiłek. „I szkoda, że całe niebo nie jest z tortu czekoladowego... Jaki piękny byłby wtedy świat!”. Niestety, to tylko błoga wizja Dyżia Marzyciela.

Rzeczywistość, może poza krótkimi momentami, nie

jest słodka. Doświadczamy tego w domu, w pracy i w wielu innych bynajmniej nie pięknych „okolicznościach przyrody”. Szef dał premię komu innemu, choć to my odwaliliśmy większość czarnej roboty przy projekcie, klient nie docenił naszego wysiłku i zarwanych nocy i wyciągnął akurat dwa głupie błędy. Od dawna planowany wyjazd rodzinny wziął w łeb, bo ktoś akurat przywłócił koronawirusa... Sąsiedzi siódmy rok starają się o dziecko i nic, a biorąc ślub, marzyli o tym, że szybko otoczy ich liczna gromadka.

Życie, ten cudowny dar od Boga, stawia przed nami mnóstwo wyzwań i trudności. Bywa ciężkie, zmienne i zaskakujące (czy dwa lata temu ktokolwiek spodziewał się, że niewidoczny gołym okiem wirus postawi na głowie cały świat?). Nieraz trzeba cze-

kać, i to bardzo długo, na różne rzeczy, nagle rezygnować ze swoich planów, godzić się z tym, że inni nie chcą grać według naszego scenariusza, że bywają niesprawiedliwi, nie doceniają nas i krytykują...

A teraz pytanie: Czy przygotowujemy nasze dzieci do takiego życia?

Ośmiolatek terroryzujący wrzaskiem całą rodzinę, bo ktoś zachorował i nie możemy jechać na ferie?

Rodzice zmieniający w dzikiej panice ważne plany, bo córka w ostatniej chwili przypomniała sobie o urodzinach koleżanki?

Mama biegnąca z awanturą do szkoły, bo dziecko zamiast piątki minus dostało czwórkę plus?

Ojciec robiący aferę i wypisujący syna z klubu, bo trener znów nie wystawił go w pierw-

szym składzie, a on przecież tak bardzo się stara...

Oczywiście robimy wszystko, żeby dobrze planować i dotrzymywać obietnic. Pragniemy też i łakniemy sprawiedliwości, uczymy tego nasze dzieci i wierzymy gorąco, że ona kiedyś nastanie. Prawdopodobnie jednak za naszego życia świat nie stanie się ponownie rajem i nasze dzieci muszą być na to przygotowane. Pan Jezus nie obiecywał nam, że droga do nieba będzie łatwa i przyjemna. Jak powtarza inny mój znajomy: „Idealnie to będzie na końcu, a jeśli nie jest idealnie, znaczy, że to jeszcze nie jest koniec”. Swoją drogą, całe szczęście!

twa i przyjemna. Jak powtarza inny mój znajomy: „Idealnie to będzie na końcu, a jeśli nie jest idealnie, znaczy, że to jeszcze nie jest koniec”. Swoją drogą, całe szczęście!

Autorka jest doradcą rodzinnym, moderatorką Akademii Familijnej, mamą dziesięciorga dzieci

Życie, cudowny dar od Boga, stawia przed nami mnóstwo wyzwań i trudności. Nasze dzieci muszą być na to przygotowane.

Pandemia bez spowiedzi

ODPOWIADA **ks. Marek Kruszewski**

W czasie pandemii ludzie izolujący się od innych umierają niekiedy bez sakramentu pojednania. Mamy w rodzinie dwie młode osoby, które umarły bez spowiedzi. Czy wystarczy wtedy żal w chwili, gdy umierają?

W sytuacji, kiedy człowiek umiera w stanie grzechu ciężkiego, obawiamy się najgorszego. Dlatego najlepiej byłoby się wyświadczyć. W niebezpieczeństwie śmierci każdy kapłan, nawet gdy ciąży na nim kary kościelne, ma prawo rozgrzeszyć człowieka, także obarczonego karą. Gdyby nie było faktycznego dostępu do księdza, trzeba żałować i pragnąć sakramentu pojednania. Bóg zna serca i może zbawić człowieka nawet pomimo śmierci w stanie grzechu ciężkiego. Nie mamy tu żadnej pewności zbawienia, tylko pokorną nadzieję, że miłosierdzie Boże uratuje zagubionego człowieka.

Kwestia mocnego żalu jest wtedy istotna, ale potrzeba też postanowienia poprawy. Za prośbą o miłosierdzie Boże powinna iść decyzja o zaprzestaniu grzechu. Jeśli ktoś żył w sytuacji grzechu, powinien postanowić, że jeśli przeżyje, zmieni swój sposób ży-

cia na taki, który będzie zgodny z pragnieniem Boga. Obecnie częstą przeszkodą do trwania w pełnej przyjaźni z Bogiem jest życie dwojga ludzi ze sobą jak mąż z żoną bez pobłogosławienia tej relacji w związku sakramentalnym. Podobnie jest w przypadku notorycznej rozwiązłości. Jeśli ludzie nie potrafią albo nie chcą zerwać z takim postępowaniem czy znajomościami, znajdują się

w stanie niezgody dla pragnień i praw Boga. Podobną sytuacją jest trwanie w nienawiści do kogoś bez woli i prób wybaczenia winowajcy, przynajmniej w sercu.

Zagrożony śmiercią, a nie wyświadcany – np. w izolacji szpitalnej – może więc mieć nadzieję na Boże przebaczenie, gdy mocno żałuje i szczerze postanawia poprawę z każdego grzechu ciężkiego. Po wyzdrowieniu należy się normalnie wyświadczyć i dopełnić obietnic składanych podczas zagrożenia. Nie obiecujemy, że na pewno się poprawimy, ale że mocno spróbujemy się poprawić. Z wielu trudnych uwikłań jest wyjście, ale trzeba zapłacić za nie konkretną cenę rezygnacji z grzechu. Ludzie funkcjonujący w związkach niesakramentalnych mogą podjąć zobowiązanie do życia w czystości. Żyjący w konflikcie mogą wybaczyć. Jeśli ludzie uczciwie szukają Boga, w końcu przeżyją głębokie nawrócenie. Niektórzy właśnie podczas pandemii zbliżyli się mocno do Boga i zmienili życie. W zamknięciu covidowym znaleźli duchową ścieżkę. Proszę ofiarować modlitwę i post za swoją rodzinę, aby we właściwym czasie wszyscy skorzystali z sakramentu pojednania i namaszczenia chorych.

xmarekk@o2.pl

Autor jest proboszczem parafii św. Patryka w Warszawie

Śpiewem czciliśmy Boga

O warunkach, w jakich żyli katolicy w dawnym Związku Sowieckim, nie zostało zbyt wiele wspomnień naocznych świadków. W większości pozostawili je duchowni, jak choćby bł. ks. Władysław Bukowiński, ks. Józef Kuczyński czy sługa Boży o. Serafin Ka-

szuba. Unikalne na tym tle są wspomnienia świeckiego, dziś już 95-letniego Eugeniusza Swarczewicza, długoletniego organisty najpierw na Białorusi, a następnie na Ukrainie.

W latach 1944–1950 pracował kolejno w kilku parafiach na Białorusi, a po aresztowaniu wszystkich księży (!) rozpoczął w 1950 r. pracę na Ukrainie. Najdłużej, bo aż 43 lata, pracował u boku legendarnego ks. Antoniego Chomiczkiego, zwanego patriarchą Ukrainy. Jemu też poświęcił

wiele miejsca we wspomnieniach, podobnie jak parafiom, w których posługiwał, ich nieraz tragicznym dziejom oraz kapłanom, którzy w nich posługiwali.

To ważne świadectwo skromnego, świeckiego człowieka, zawsze oddanego Bogu, Kościołowi

wi i rodzinie. W swoim życiu napotkał wiele przeszkód, ale mając głęboką wiarę, umiał je pokonywać. Podobnie jak jego zmarła w 2012 r. małżonka Leonarda, która czynnie uczestniczyła w obronie kościoła w Szarogrodzie. Razem przeżyli 61 lat! /ws

Eugeniusz Swarczewicz
„Wspomnienia kresowego organisty”
Instytut Pamięci Narodowej
Warszawa 2021, 152 s.

Winni „błędów i wypaczeń”

U morzenie z powodu przedawnienia, z braku dowodów winy albo na podstawie amnestii – to najczęstsze sposoby zakończenia śledztw prowadzonych przeciwko winnym zbrodni stalinowskich

w Polsce. Wydana przez Instytut Pamięci Narodowej książka dwudziestu autorów przypomina te niechlubne dzieje Polski Ludowej. Przed sądami postawiono tylko kilku wybranych przedstawicieli wyższego kierownictwa Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego. Władcy Polski Ludowej – Bolesław Bierut, Edward Ochab i Władysław Gomułka – stali na stanowisku, że rozliczenia mogą zaszkodzić reputacji partii i dalszej budowie socjalizmu. Na szczeblu terenowym jeszcze w latach siedemdziesiątych

i osiemdziesiątych nawet kaci Polaków byli odznaczani przez Edwarda Gierka i gen. Wojciecha Jaruzelskiego.

„Biliśmy, bijemy i będziemy bili. A prokuraturze nic do tego. To jest nasza sprawa” – mówił jeden z głównych oprawców gen. Stanisław Radkiewicz. Jego nawet nie postawiono w stan oskarżenia. Po złożeniu samokrytyki przed władzami partyjnymi został ministrem

ds. PGR, a na emeryturę przeszedł w randze generała. Oczywiście z odpowiednio wysoką emeryturą. /ws

ds. PGR, a na emeryturę przeszedł w randze generała. Oczywiście z odpowiednio wysoką emeryturą. /ws

„W imię przyszłości partii. Procesy o łamanie tzw. praworządności socjalistycznej 1956-1957”
red. Wojciech Muszyński
Instytut Pamięci Narodowej
Warszawa 2021, 624 s.

Dominikanie i młodzież

Marcin Krężelok

fol. arch. DA „Studnia”

Dominikańskie duszpasterstwo na warszawskim Służewie od lat przyciąga młodzież także z odległych miejsc Warszawy. Mimo pandemii przychodzi tu coraz więcej młodych ludzi.

Na Służewie od ponad osiemdziesięciu lat posługuje wspólnota dominikańska. W klasztorze mieszka ponad trzydziestu zakonników, a do życia regułą św. Dominika przygotowują się nowicjusze. Przy parafii, liczącej niemal dwadzieścia dwa tysiące mieszkańców, działają liczne duszpasterstwa, grupy dyskusyjne czy koła zainteresowań, adresowane do każdej grupy wiekowej.

O. Łukasz Filc zajmuje się duszpasterstwem studentów „Studnia”. – W minionym roku byliśmy zmuszeni działać zdalnie, ale udało nam się wrócić do spotkań stacjonarnych – mówi dominikanin. – Pandemia, paradoksalnie, pozytywnie wpłynęła na rozwój duszpasterstwa akademickiego. Obecnie mamy więcej młodych ludzi, oni wydają się bardzo spragnieni kontaktu z drugim człowiekiem po etapie zamknięcia i izolacji – wyjaśnia.

Studenci z duszpasterstwa stanowią reprezentację wielu stołecznych uczelni wyższych, m.in. Uniwersytetu Warszawskiego, SGGW, PW czy SGH. W duszpasterstwie uczestniczą w spotkaniach dyskusyjnych, formacyjnych i modlitewnych. Centrum życia wspólnoty stanowi oczywiście Eucharystia i adoracja Najświętszego Sakramentu. W planie są punkty związane zarówno z rozrywką, rozwojem intelektualnym, jak i rozwojem duchowym.

Młodzi angażują się w rozmaite działania, począwszy od wolontariatów „Szlachetnej paczki”, przez przygotowanie kawiarenki podczas Jarmarku Dominikańskiego, po różne inne przedsięwzię-

cia. Odwiedzali Centrum Alzheimer, ale obecnie zrezygnowali z tych spotkań, by nie narażać osób starszych na zakażenie. – Przygotowujemy teraz akcję „Ośmiorniczki dla niemowlaków”, szyjemy takie zabawki, by najmłodszym z pobliskiego szpitala pomóc w rozwijaniu zmysłu dotyku – mówi o. Łukasz. – W ciągu roku mamy kilka wyjazdów, w czasie wakacji, ferii i przy innych okazjach, w rozmaite zakątki kraju: od Bałtyku przez Mazury po tatrzańskie szczyty. Na najbliższe ferie zimowe jedziemy na narty – dodaje.

Zuzanna Ronkiewicz studiuje na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym. Do duszpasterstwa dołączyła w październiku 2020 r. – Bardzo potrzebowałam kontaktu z rówieśnikami. To, co mnie przyciągnęło do „Studni”, to przede wszystkim ludzie. Łączą nas wspólne wartości. Udało mi się nawiązać wiele relacji, które z pewnością będą długotrwałe. Przynajmniej kilka razy w tygodniu bywam na Służewie. Nie wyobrażam sobie w tej chwili mojego życia bez tego duszpasterstwa. Spotykamy się z przyjaciółmi również poza „Studnią”, spędzamy wspólnie wakacje czy organizujemy wyjazdy – mówi studentka.

Jej zadaniem w duszpasterstwie jest oprawa tak zwanych „dwudziestek”, czyli niedzielnich Mszy świętych o godz. 20.15. – Dbam wspólnie z koleżanką o to, by nie zabrakło osób czytających Słowo Boże czy modlitwę powszechną oraz niosących dary. To zadanie daje mi poczucie, że mam swój osobisty wkład w życie wspólnoty – dodaje. Według niej popularność domi-

nikańskiego duszpasterstwa akademickiego wynika z dobrej atmosfery, która tu panuje.

Sporo osób trafia tutaj z rekomendacji innych. Zachęca ich różnorodność form: spotkania formacyjne oraz te z ciekawymi ludźmi, dyskusje, wspólne wyjazdy. – W dzisiejszych czasach trudno jest młodym ludziom odnaleźć swoje miejsce, budować pewne poczucie przynależności, łącząc to jednocześnie ze wzrostem duchowym, a „Studnia” stwarza ku temu idealne warunki. Jest wiele okazji, by dołączyć do tej niezwyklej grupy, a odnaleźć może się naprawdę każdy, niezależnie od temperamentu, życiowego doświadczenia czy zainteresowań – podkreśla Zuzanna.

Oprócz duszpasterstwa akademickiego przy klasztorze działa również duszpasterstwo młodzieży „Rejs”, przeznaczo-

fol. Marcin Krężelok

ne dla uczniów szkół średnich. Ciekawą inicjatywą podjętą przez służewskich dominikanów są regularne spotkania w ramach ogłoszonego przez papieża Franciszka synodu o synodalności, na które zaproszeni są wszyscy parafianie i sympatycy. Na stronie internetowej parafii znaleźć można bogaty program wydarzeń, a także sprawozdania z poprzednich dyskusji.

Dynamiczny rozwój wspólnot młodzieżowych i studenckich świadczy o zaangażowaniu i otwartości duchowych synów św. Dominika na drugiego człowieka i na działanie Bożej łaski.

Klasztor św. Józefa
ul. Dominikańska 2, 02-741 Warszawa
tel. 22 543 99 00
parafiadominika@gmail.com
fb.com/Dominikanie.Sluzew

W SKRÓCIE

■ **Właściwy numer konta.** W nr. 5 tygodnika „Idziemy”, datowanym na 30 stycznia, w artykule „Pomoc dla szkoły” (s. 31) zachęcaliśmy do wsparcia remontu szkoły w Mapotolon, na misjach prowadzonych przez diecezję warszawsko-praską w Sierra Leone. W podanym numerze konta zabrakło ostatniej cyfry, co uniemożliwia dokonanie przelewu. Za pomyłkę przepraszamy. Właściwy numer konta to: 56 1540 1287 2001 6801 1413 0003. Przelew należy opatrzyć dopiskiem: Mapotolon. Rachunek należy do Dzieła Misyjnego Diecezji Warszawsko-Praskiej.

■ **Ku czci św. Walentego.** Duszpasterze i wierni parafii Świętej Trójcy w Latowiczu zapraszają 14 lutego do modlitwy za wstawiennictwem św. Walentego, szczególnie narzeczonych, którzy pragną modlić się o dobre przygotowanie do zawarcia sakramentu małżeństwa, oraz wszystkich pragnących modlić się o zawarcie sakramentu małżeństwa przez osoby żyjące w związkach niesakramentalnych. Msze święte będą odprawiane o godz. 8.00, 12.00 (suma) i 17.00.

■ **Msza święta z obrzędem „Ad missio”.** W Archidiecezjalnym Seminarium Misyjnym „Redemptoris Mater” przy ul. Heroldów 12 w Warszawie sprawowana będzie 14 lutego o godz. 17.00 Eucharystia z obrzędem „Ad missio”, podczas której kard. Kazimierz Nycz włączy do grona kandydatów do święceń diakonatu i prezbiteratu alumnów V roku Archidiecezjalnego Seminarium Misyjnego „Redemptoris Mater” w Warszawie.

■ **Dla borykających się z cierpieniem.** W Domu św. s. Faustyny w Ostrówku odbędą się 27 lutego warsztaty z cyklu „Napelniać życie Miłosierdziem”, zatytułowane „Od poczucia krzywdy do wolności”, które poprowadzi Piotr Pietrzak – psycholog. Warsztaty przeznaczone są dla osób borykających się z cierpieniem, szczególnie długotrwałym, które utraciły już nadzieję na zmianę, z powodu przytłaczającego poczucia winy. Rejestracja: 9.00, czas trwania: od 9.30 do 19.30, z przerwą na obiad i kolację oraz z możliwością uczestniczenia we Mszy świętej o godz. 15.00. Koszt zajęć wraz z dwoma posiłkami: 220 zł. Zapisy: s.faustyna.ostrowek@gmail.com, tel. 730 153 707.

■ **Nowy punkt wymazowy.** W Szpitalu Południowym przy ul. Pileckiego 99 na Ursynowie otwarto drugi w Warszawie punkt wymazowy, pracujący 24 godziny na dobę. Szpital dołączył do całodobowego punktu w szpitalu Solec przy ul. Solec 93. Szpitale zapraszają pacjentów na badania wykonywane metodą PCR na podstawie skierowania w ramach kontraktu NFZ.

IMIENINY
ORDYNARIUSZA

Bp Romuald Kamiński 7 lutego obchodził imieniny oraz urodziny. Bp Jacek Grzybowski złożył dostojnemu solenizantowi i jubilatowi życzenia w imieniu pracowników kurii. – Dziękując biskupowi Romualdowi za jego posługę, pracę, a przede wszystkim za jego życzliwość i otwartość, jakiej doświadczamy, życzymy mu darów Ducha Świętego – daru mądrości, daru rozum, daru rady, daru umiejętności. To są te dary Ducha, które wspomagają przy kierowaniu wspólnotą, umacniają tego, który jest odpowiedzialny za wspólnotę, za innych ludzi, za przyszłość naszej diecezji. Z całego serca dziękujemy Bogu za biskupa Romualda, ale przede wszystkim życzy-

fot. xbz

my Mu opieki Matki Najświętszej i wielu łask Bożych. Do życzeń dołącza się także tygodnik „Idziemy”: Księżu Biskupie, plurimos annos!

DLA NIEPEŁNOSPRAWNYCH UCZNIÓW

Miasto Otwock zakupiło nowy mikrobus, który będzie przewoził uczniów z niepełnosprawnością do miejskich szkół i placówek szkolno-wychowawczych. Kameralna uroczystość przekazania busa i schodółki miała miejsce w Szkole Podstawowej nr 7 im. Batalionu „Zośka” z oddziałami integracyjnymi. Pojazd został poświęcony przez proboszcza parafii Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Otwocku ks. Wiesława Bocheńskiego.

fot. www.otwock.pl

ZMIENIAJ MAZOWSZE

Trwa nabór wniosków do Budżetu Obywatelskiego Mazowsza (do 20 lutego 2022 r.). Aby zgłosić pomysł, należy: 1. zapoznać się z zasadami zgłaszania projektów na www.bom.mazovia.pl; 2. wypełnić formularz zgłoszenia; 3. zebrać poparcie dla projektu u minimum 50 mieszkańców województwa mazowieckiego w formie listy elektronicznej lub papierowej; 4. zgłosić projekt w formie elektronicznej albo wysłać pocztą; 5. złożyć osobiście w siedzibie urzędu lub w delegaturze. Więcej informacji tel. 22 597 90 45, 22 437 94 71 lub e-mail bom@mazovia.pl.

fot. www.mazovia.pl

MURAL KIEŻUNA

Przy ul. Tarczyńskiej na warszawskiej Ochocie odbyła się 6 lutego prezentacja muralu upamiętniającego postać Witolda Kieżuna – światowej sławy ekonomisty, żołnierza AK i uczestnika powstania warszawskiego. Uroczystość miała miejsce w setną rocznicę urodzin prof. Kieżuna. Dzieło składa się z dwóch grafik, jedna przedstawia elegancko ubranego i uśmiechniętego Witolda Kieżuna w czasach młodości, druga – w tle – to jego wizerunek z jednego z najsłynniejszych zdjęć z powstania warszawskiego.

fot. PAP/Albert Zawada

fot. PAP/Albert Zawada

CZEŚĆ BOHATEROM

W Warszawie 1 lutego oddano hołd żołnierzom specjalnego Oddziału Kedywu Komendy Głównej AK „Pegaz” (późniejszego „Parasola”), uczestnikom akcji „Kutschera”, podczas której polskie podziemie wykonało wyrok na gen. Franzu Kutscherze – dowódcy SS i policji dystryktu warszawskiego. Uroczystości poprzedziła Msza święta celebrowana w katedrze Polowej Wojska Polskiego w Warszawie w intencji żołnierzy batalionu „Parasol”. Po jej zakończeniu uczestnicy przenieśli się w Aleję Ujazdowskie pod kamień pamiątkowy poświęcony uczestnikom akcji.

MINI WYSYPISKO

Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania w Warszawie zaprasza dzieci na warsztaty „Mini wysypisko”. Inicjatywa uczy najmłodszych właściwej segregacji odpadów. Dzięki zaimprovizowaniu małego wysypiska odpadów uczniowie mają okazję sprawdzić się podczas ich segregowania. W zajęciach mogą uczestniczyć dwudziestoosobowe grupy dzieci i młodzieży, w wieku od 6 do 12 lat. Zajęcia są bezpłatne. Zgłoszenia należy kierować mailowo do Biura Prasowego

fot. www.mpo.com.pl

MPO w Warszawie na adres: prasa@mpo.com.pl lub telefonicznie: 572 831 198.

NAMIOT BEZDOMNYCH

Już od kilku lat w każdą niedzielę od godz. 16.00 przy łódzkiej katedrze wolontariusze akcji „Zupa na Pietrynie” rozdają ciepły posiłek dla mieszkańców Łodzi będących w kryzysie bezdomności. Od jakiegoś czasu wolontariuszy wspierają medycy z Ulicznej Misji Medycznej. Podczas ubiegłorocznego Dnia Ubogiego została przeprowadzana kwesta, która pozwoliła na zakup mobilnego aparatu

do USG, a w darze dla medyków abp Grzegorz Ryś ufundował namiot medyczny z nagrzewnicami. Dyrektor łódzkiej Caritas ks. Andrzej Partyka podziękował za dar. I dodał: „Mamy nadzieję, że solidny, ocieplany namiot poprawi warunki pracy wolontariuszy medyków, a jednocześnie zapewni większy komfort pacjentom, którzy skorzystają z ich pomocy”./ks. Paweł Kłys

fot. ks. Paweł Kłys

■ **Rekolekcje dla dziewcząt.** W ramach cyklu „Loretańskie drogowskazy” siostry loretański z Loretto zapraszają w dniach 18–20 lutego na weekendowe skupienie „Szukam, o Panie, Twego oblicza...”. Zaproszenie kierują do dziewcząt i studentek poszukujących wyciszenia, pragnących głębiej spotkać się z sobą i z Bogiem. Rozpoczęcie w piątek o godz. 18.00, zakończenie w niedzielę o godz. 15.00; koszt – dobrowolna ofiara, siostry zapewniają nocleg i wyżywienie. Zapisy i informacje: e-mail: centrum@loretto.pl, tel. 510 099 949, 29 741 17 87.

■ **Dla siostr klauzurowych.** Do 29 czerwca w każdą drugą, trzecią i czwartą środę miesiąca o godz. 14.00 odbywać się będzie online sesja formacyjna „Vita consecrata” dla siostr klauzurowych, na żywo prowadzona z klasztoru siostr wizytek przy Krakowskim Przedmieściu w Warszawie. Głównym tematem głoszonych konferencji będą „Źródła wiary”. Szczegółowy program cyklu konferencji można znaleźć na stronie www.zyciezakonne.pl.

■ **Koncert Fishelectic.** W auli im. bł. ks. J. Popiełuszki (Dobre Miejsce, ul. Dewajtis 3 w Warszawie, wejście B) odbędzie się 13 lutego o godz. 17.00 koncert zespołu Fishelectic pt. „Chodź, pójdziemy za rękę”. To muzyczna i duchowa uczta dla miłośników delikatnych brzmień. Zespół tworzy małżeński duet artystów: Joanna i Łukasz Kupczyńscy. Piosenki Fishelectic słuchane są w 61 krajach świata i mają ponad 12 milionów odsłon w serwisie YouTube. Cena biletu – 50 zł normalny. Szczegóły na www.dobremiejsce.org.

■ **Uwaga, oszuści!** Warszawa prowadzi kampanię ostrzegającą przed wyludzeniami pt. „Policjant? Wnuczek? A może oszust!”. Niemal każdego dnia na policję w Warszawie trafia zgłoszenie o wyludzeniu metodą „na wnuczka” lub „na policjanta”. Tylko w ubiegłym roku warszawska policja otrzymała 311 zgłoszeń o wyludzeniu takimi metodami. Poszkodowani stracili łącznie ponad 13 mln zł.

■ **Historyczne odkrycia.** Na budowie przy pl. Pięciu Rogów w Warszawie znaleziono 2 lutego szablę ułańską z początku lat 20. XX w. Natknęli się na nią archeolodzy, którzy badali odsłonięte przez robotników fundamenty przedwojennych kamienic. Przedmiot został przekazany do Muzeum Historii Polski w Warszawie, gdzie zostanie dokładnie odrestaurowany i zbadany. Szabla pochodzi najpewniej z 1921 r. i stanowiła wyposażenie ułanów w 1939 r. Następnego dnia pracujący przy ul. Szpitalnej robotnicy odkryli na budowie piwnicę, która przed II wojną światową sąsiadowała z Domem Braci Jabłkowskich.

Ku nowemu Jeruzalem

Obachody Światowego Dnia Życia Konsekwowanego w archidiecezji łódzkiej rozpoczęły Godzinki o Niepokalanym Poczęciu Najświętszej Maryi Panny, po których odprawiona została Msza święta w łódzkiej bazyliece archikatedralnej pod przewodnictwem biskupa pomocniczego Ireneusza Pękalskiego.

– Tak jak naród wybrany podążał do Ziemi Obiecanej za światłem ognistej kolumny, tak chrześcijanin zmierza do nowego Jeruzalem, podążając za Chrystusem – Zwycięskim Pasterzem! – mó-

fol. ks. Paweł Kłys

wił bp Pękalski podczas liturgii w święto Ofiarowania Pańskiego.

Po homilii wszystkie osoby konsekrowane zgromadzone w katedrze św. Stanisława odnowiły śluby zakonne, oddając się Bogu poprzez realizowanie rad ewangelicznych: czystości, ubóstwa i posłuszeństwa w zgromadzeniu zakonnym lub instytucie życia apostolskiego. Publiczne zobowiązanie związane ze stanem wdów odnowiły dwie z nich, które przed dwudziestu laty oddały się Jezusowi poprzez złożenie ślubów.

Na terenie archidiecezji łódzkiej posługuje 18 zakonów i zgromadzeń zakonnych męskich oraz 30 zgromadzeń zakonnych żeńskich. Działają też 5 świeckich instytucji życia konsekrowanego: Instytut Miłosierdzia Bożego, Ochotniczki Księdza Bosko, Fraternia Jezus Caritas, Dziewice i Wdowy Konsekwowane Archidiecezji Łódzkiej, a także dwie siostry pustelniczki.

ks. Paweł Kłys

fol. Biuro Prasowe DW-P

Źródło mocy

W święto Ofiarowania Pańskiego po raz 26. obchodzony był w Kościele Światowy Dzień Życia Konsekwowanego. Uroczystej Eucharystii w katedrze św. Floriana przewodniczył bp Romuald Kamiński. Z ordynariuszem warszawsko-praskim Mszę świętą koncelebrowali ks. prof. Czesław Parzyśzek SAC i członek Rady ds. Instytutów Życia Konsekwowanego ks. prał. Jerzy Gołębiowski.

W homilii bp Kamiński przypomniał, że istotą modlitwy jest spotkanie i relacja z Bogiem. – Czasem mamy do siebie pretensję, że wracając po liturgii do codziennych zajęć, odczuwamy niedosyt. Nie potrafimy określić, dlaczego tak się dzieje. To skutek tego, że uczestniczyliśmy we Mszy świętej, ale nie nastąpiło spotkanie ze Stwórcą. Pra-

gnijmy tego, aby ono uobecniało się nie tylko w świątyni – zachęcał hierarcha.

Ordynariusz warszawsko-praski podziękował przedstawicielom życia konsekrowanego za codzienną modlitwę i wytrwałe realizowanie drogi powołania. – Pragnę podziękować za wielki dar codziennej Eucharystii, sprawowanej w każdej kaplicy i kościele domu zakonnego z udziałem wspólnoty. To każdorazowo nowe źródło mocy dla diecezji, ojczyzny i Kościoła. Trwanie na systematyczne modlitwie to stałe podtrzymywanie owocnego działania ludu Bożego. To podejmowanie różnorodnych obowiązków na chwałę Boga i ku pożytkowi zbawiennemu dla bliźnich – przekonywał bp Romuald.

Po homilii odbył się obrzęd odnowienia ślubów przez osoby konsekrowane obecne w praskiej katedrze.

Niezastąpione cząstki

W Światowy Dzień Życia Konsekwowanego metropolita warszawski kard. Kazimierz Nycz dziękował wszystkim, którzy wybrali tę drogę życia. Przedstawiciele zakonów żeńskich, męskich, instytutów świeckich oraz osób, które przyjęły indywidualną konsekrację, zebranych w warszawskiej archikatedrze, powitał jej proboszcz ks. prał. Bogdan Bartoń. Mszy świętej przewodniczył kard. Kazimierz Nycz, który pobłogosławił gromnice przyniesione przez uczestników liturgii.

Metropolita warszawski podkreślił, jak potrzebny jest Światowy Dzień Życia Konsekwowanego, gdzie cały Kościół może wyrazić wdzięczność za wszystkie osoby, które wybrały życie kontemplacyjne, a każda z osób konsekrowanych może poczuć się niezastąpioną częścią Kościoła. Jako arcybiskup warszawski osobiście podziękował też wszystkim konsekrowanym.

W kontekście życia konsekrowanego metropolita warszawski zwrócił uwagę, że ślub posłuszeństwa należy rozumieć synodalnie. Ma opierać się na wspólnej modlitwie i rozmowie podwładnych i przełożonych. – Synod to wielka szansa dla Kościoła, jeśli

fol. PAP/Radek Pietruszka

ma on dziś być światłem dla pogan, musi być synodalną i zjednoczoną wspólnotą – powiedział.

W czasie liturgii osoby konsekrowane odnowiły śluby. Na zakończenie Mszy świętej kard. Nycz w sposób szczególny podziękował o. Gabrielowi Bartoszewskiemu OFMCap za wieloletnią pracę na stanowisku kierownika Wydziału Instytutów Życia Konsekwowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego w warszawskiej kurii. Poinformował jednocześnie, że jego następcą na tym stanowisku jest o. Wiesław Kulisz SJ.

f

Pielgrzymka samorządowców

Pod przewodnictwem bp. Jacka Grzybowskiego 5 lutego na Jasną Górę po raz osiemnasty przybyli samorządowcy i przedstawiciele mieszkańców powiatu wołomińskiego.

– Ta pielgrzymka to piękny znak tego, że ludzie pracujący w służbie publicznej – a więc zajmujący się sprawami istotnymi dla działania miast, gmin i wsi – chcą powierzać swoją pracę, swoje troski, problemy, wielkie i trudne wyzwania Matce Bożej. To wielka radość, że samorządowcy kontynuują ten zwyczaj – powiedział w homilii bp Grzybowski. Podkreślił, że wobec współczesnych trudności i wyzwań przekraczających możliwości pojedynczych ludzi trzeba wielkiej modlitwy o mądrość i roztropność w decyzjach i pracach samorządu, jako władzy publicznej.

Piotr Borczyński, wicestarosta powiatu wołomińskiego, zaznaczył, że celem corocznych pielgrzymek samorządowców i przedstawicieli mieszkańców jest dziękczynienie i zawierzenie Matce Bożej. – Chcemy prosić Matkę Bożą, by nas wspierała w pokonywaniu różnych trudności dnia codziennego. Chcemy także podziękować za miniony rok, za to, co udało się zrobić, za ludzi, którzy z nami współpracowali – mówił wicestarosta.

Karol Szyszko, rzecznik prasowy Starostwa Powiatowego w Wołominie, podkreślił, że pielgrzymowanie i zawierzenie się Matce Bożej przekłada się na pracę samorządowców.

– Dzięki temu, że co roku zawierzamy się Maryi, udaje nam się bez większych przeszkód pracować wspólnie dla dobra naszych mieszkańców. **Biuro Prasowe Jasnej Góry**

Konsekracja dziewic

Biskup Romuald Kamiński 5 stycznia w praskiej katedrze przewodniczył Mszy świętej, podczas której odbyła się konsekracja dwóch dziewic.

W homilii ordynariusz diecezji podkreślił, że najważniejszym zadaniem jest zrozumienie swojego powołania. – To wielkie zwycięstwo w życiu każdego z nas. Niech to zapadnie mocno w sercach – powołanie w życiu człowieka to coś wyjątkowego! To jest odpowiedź na pragnienie samego Boga. On wobec każdego z nas pisze swoisty scenariusz życia, stawia nam zadania i oczekuje ich wypełnienia – powiedział bp Kamiński.

Dodał, że jako chrześcijanie powinniśmy pójść za Bogiem i zgodzić się na to, co otrzymujemy. – Chcemy Bogu powiedzieć „tak”.

Dlaczego? Jeśli mówimy, że Ten, który nas powołuje, jest pełnią miłości i miłosierdzia, to znaczy, że nie może się mylić. Nie może obdarzać nas tym, co byłoby dla Niego niekorzystne. Ta świadomość niech nas wewnętrznie uporządkowuje i wprowadza w nas pokój – zaznaczył ordynariusz diecezji.

Bp Romuald Kamiński zauważył, że każdy z nas jest powołany do rzeczy wielkich. – Wszystkie powołania są królewskie, a ich różnorodność świadczy o tym, że Bóg szanuje naszą odmienność. Każdy z nas jest inny i Bóg daje nam ogromną paletę możliwości realizowania się – podkreślił.

W diecezji warszawsko-praskiej powołanie w stanie dziewictwa konsekrowanego realizuje szesnaście kobiet. **f**

Opiekun Lasek

Uroczystości pogrzebowe wieloletniego prezesa Towarzystwa Opieki nad Ociemniałymi w Laskach, Władysława Lucjana Gołąba, odbyły się 5 lutego. Mszy świętej w kościele św. Krzysztofa w Podkowie Leśnej, gdzie był parafianinem, przewodniczył kard. Kazimierz Nycz. Homilię wygłosił krajowy duszpasterz niewidomych ks. prał. Andrzej Gałka. Po południu Mszę świętą w kaplicy Matki Bożej Anielskiej w Laskach sprawował bp Michał Janocha. – Pan Władysław dbał o wszystkie sprawy Lasek. Przez czterdzieści lat był nie tylko prezesem, ale także przyjacielem. Przychodzili do niego ludzie nie tylko w sprawach urzędowych; był doradcą, ojcem, pocieszycielem – mówił w homilii ks. prał. Kazimierz Olszewski, mieszka-

fot. PAP/Piotr Nowak

niec Lasek. – Przypominał, żeby zachować dziedzictwo matki Czackiej, z którą współpracował. Najważniejsze w życiu pana Władysława było poważne traktowanie Boga i spraw wiary. Świadomie każdego dnia dążył do świętości – by być blisko Pana Boga, być z Nim w przyjaźni – mówił ks. Olszewski.

Przypominał w homilii, że Władysław Gołąb utracił wzrok w czasie II wojny światowej, wskutek wybuchu miny. W 1955 r. zdał egzamin adwokacki i uzyskał uprawnienia adwokata jako pierwsza osoba niewidoma w Polsce. Od końca lat 50. współpracował z Towarzystwem Opieki nad Ociemniałymi w Laskach. W okresie jego prezesury nastąpił rozwój infrastruktury Zakładu dla Niewidomych, m.in. po 1990 r. powstały Szkoła Podstawowa Specjalna w Rabce-Zdroju, Dom Małego Niewidomego Dziecka w Warszawie, a także liczne obiekty w samych Laskach.

Władysław Gołąb zmarł 31 stycznia, przeżywszy 91 lat. Spoczął na cmentarzu w Laskach. **f**

Gdy wokół szalała pandemia, w sercu młodego człowieka w Józefowie zrodziła się ciekawa inicjatywa. Stworzył przestrzeń do medytacji Słowa Bożego, pomocną nie tylko w przygotowaniu do niedzielnych Mszy świętych.

Od lewej: ks. Robert Szczuraszek, Karol Zaborski, Małgorzata Krakowiak, Krzysztof Kolakowski, Jakub Gromek

Słowo w Józefowie Marcin Krężel

Jakub Gromek posługuje w parafii NMP Królowej w Józefowie k. Legionowa jako lektor i prezes grupy ministranckiej. Dostrzegł, że w czasie pandemii ludzie tęsknią za kontaktem z drugim człowiekiem, przestrzenią do dzielenia się sobą w świetle Bożego Słowa. Szukał więc jakiegoś rozwiązania najpierw dla grupy swoich znajomych. Ks. Roberta Szczuraszka, miejscowego wikariusza, poprosił o pomoc w przygotowaniu podcastów. Tak zrodziła się idea nagrywanych spotkań „Adwent niech Bóg prowadzi”, które można było śledzić w Internecie. Były to rozważania codziennej Ewangelii, ukierunkowane na dobre przygotowanie się do świąt Bożego Narodzenia. – Gdy zakończył się Adwent 2020 r., czuliśmy pewien niedosyt, mieliśmy chęć zrobić coś więcej – mówi pan Jakub. Z rozpoczęciem Wielkiego Postu 2021 r. powstał „Wieczór ze Słowem”, którego uczestnicy rozważali niedzielą Ewangelię. Po wakacjach w 2021 r. kontynuowali spotkania pod nazwą „Słowo”, tym razem skupiając się wokół całej liturgii słowa z niedzieli.

– Staraliśmy się zapraszać gości do rozważań według pewnego klucza. W spotkaniach uczestniczyli ludzie bardzo młodzi, jak ja, osoby, które założyły już własne rodziny czy jeszcze starsi. Zawsze obecny był kapłan. Początkowo spotkania odbywały się w prowizorycznych warunkach, używaliśmy najprostszego sprzętu, pojawiały się problemy z transmisją. W wakacje w ubiegłym roku powstało profesjonalne studio, stworzone samodzielnie przez członków grupy, która liczy cztery osoby – opowiada pomysłodawca.

Spotkania odbywają się cyklicznie, w każdy wtorek o godzinie 20.30, według stałego schematu: rozpoczęcie modlitwą, wprowadzenie przez kapłana w temat spotkania, odczytanie fragmentu Pisma Świętego, wyjaśnienie kontekstu, przygotowanie do medytacji i dzielenia się Słowem Bożym.

Jakub Gromek

fot. arch. ks. R. Szczuraszek

– Staramy się, aby nasza medytacja była przystępna dla każdego. Stąd posługujemy się metodą zaczerpniętą po części od św. Ignacego z Loyoli, w wydaniu jak najprostszym – mówi ks. Robert Szczuraszek. – Nie obawiamy się momentów ciszy, a nasze komentarze są autentyczne, na bieżąco pojawiają się podczas medytacji. Naszą intencją nie jest skupienie się na sobie samym, ale postawienie w centrum Słowa Bożego. Nie ograniczamy się do zamkniętej grupy osób, ale staramy się, aby spotkania były otwarte dla wszystkich chętnych – dodaje kapłan.

Obecność nowych osób pozwala spojrzeć na Słowo Boże z różnej perspektywy. – Co najważniejsze, w całej tej inicjatywie bardzo jasno widać działanie Boże. Nawet my – stały czteroosobowy zespół – jesteśmy pod wrażeniem, jak te spotkania zmieniają nas samych, jak pogłębiają relację z Bogiem i rozbudza-

ją zainteresowanie Słowem Bożym – mówi ks. Szczuraszek.

– Staramy się zamknąć spotkanie w godzinie, ale nie zawsze się to udaje, czasem mamy bardzo wiele przemyśleń czy pytań. Zdarzało się już, że po zakończeniu transmisji zostawaliśmy na dodatkową godzinę czy więcej, bo te rozmowy tak bardzo nas wciągały – relacjonuje pan Jakub.

Dzięki temu, że spotkania są transmitowane online, każdy może w dowolnej chwili z nich korzystać, niezależnie od tego, w jakim miejscu przebywa.

Ks. Robert Szczuraszek podkreśla, że dzięki tej inicjatywie uczestnicy wchodzą w głębię Słowa Bożego. – Dla mnie jako księdza jest to szalenie ważne, dostrzegam, jak bardzo zmieniała się jakość moich kazań, co też często podkreślają parafianie. Wzrosła we mnie chęć coraz lepszego poznawania Biblii, teraz o wiele częściej i odważniej rozmawiam z innymi o Słowie Bożym. W moim życiu częściej towarzyszy mi entuzjazm i radość – mówi kapłan.

– Te spotkania przemieniają serca uczestników, rozwijamy się, stajemy się bardziej autentyczni dla innych w tym, co robimy i co mówimy – ocenia pan Jakub.

Inicjatywę mocno wspiera miejscowy proboszcz ks. Marek Kozłowski, który także śledzi rozważania.

– Zarezerwowanie sobie godziny na spotkanie może wydawać się trudne, ale trzeba postawić sobie pytanie, ile miejsca przeznaczamy w tygodniu na oglądanie telewizji, rozrywkę, mało ważne wydarzenia. Czy nie okradamy Pana Boga z czasu, który On nam ofiarował? – pyta ks. Robert. – Warto pozwolić, by Pan Bóg w nas działał i nas przemieniał.

Dostęp do spotkań ze Słowem Bożym przez stronę www.parafia-jozefow.pl.

Oryginalne dokumenty Narodowych Sił Zbrojnych i Armii Krajowej na Mazowszu trafiły 3 lutego do Archiwum Akt Nowych (AAN) w Warszawie. Stanowią najcenniejszą część dokumentów poświęconych wojskowości polskiej w XIX i XX w., które przekazał AAN historyk prof. Zbigniew Gnat-Wieteska. Tę niezwykłą kolekcję gromadził od 1973 r. Podczas prezentacji opowiadał, jak poszukiwał bezcennych dokumentów, ukrytych przez żołnierzy Armii Krajowej w stodole. – Były oficer Obwodu Mewa Mińsk Mazowiecki w swojej relacji podał mi w formie szkicu namiary na archiwum ośrodka Latowicz Armii Krajowej. Po otrzymaniu listu pojechałem do Latowicza. Poszukałem gospodarza, u którego dokumenty były przechowywane. Powiedziałem, że przyjeżdżam z rekomendacji i chciałem przejąć to archiwum. Usłyszałem, że stodoła, w której dokumenty były przechowywane, została kilka dni temu rozebrana. Nikt nie zwrócił na nie uwagi. Wiele materiałów o dużej wartości historycznej uległo i ulega zniszczeniu – zaznaczył autor kolekcji.

Wśród dokumentów NSZ i AK na Mazowszu są m.in. komunikaty Biura Informacji NSZ, rozkazy, sprawozdania, instrukcje, ewidencja, w tym materiały propagandowe „Brygady Świętokrzyskiej”, meldunki Podokręgu „Białowieża” AK, konspiracyjna prasa podziemna oraz raporty Batalionów Chłopskich.

W zbiorach prof. Gnata-Wieteski znajdują się również relacje spisane podczas spotkań z byłymi żołnierzami. – Jeden z moich rozmówców dał mi bogatą i obszerną relację,

AK na Mazowszu

ale z zastrzeżeniem wykorzystania dopiero po jego śmierci. Obawiał się, że jeszcze może się nim zainteresować służba bezpieczeństwa – dodał profesor.

W archiwum znajdują się także egzemplarze prasy „gadzinowej” z okresu okupacji, relacje, wspomnienia i korespondencja dotyczące konspiracji na Mazowszu oraz te z okresu powstania warszawskiego.

– Pan profesor oddał non profit kilkaset oryginalnych dokumentów, co jak na zacho-

wane obecnie zbiory jest jedną z większych kolekcji prywatnych z okresu II wojny światowej. Wśród nich jest wiele materiałów opisujących wydarzenia z epoki: relacje, wspomnienia, opracowania, notatki i fotografie – podsumował dyrektor AAN Mariusz Olczak w trakcie konferencji prasowej w siedzibie tej instytucji w Warszawie.

Dokumenty będą udostępniane badaczom, którzy piszą prace naukowe. Szerzej publiczności zostaną zaprezentowane w postaci skanów na stronie internetowej archiwum.

i

fot. aan.gov.pl

REKLAMA

"Tu była Warszawa"

Piotr Otrębski,

środa, godz. 20.00

"Niedaleko od domu"

Dominik Wendołowski,

wtorek i czwartek, godz. 15.40

Radio Warszawa 106,2 FM i www.radiowarszawa.com.pl

RADIO
Warszawa
106,2 FM

fol. MJPIIPW

Z wdzięczności dla nuncjusza

6 lutego tego roku minęła setna rocznica wyboru kard. Achillesa Rattiego na papieża, Piusa XI. Wcześniej był on pierwszym nuncjuszem apostolskim w Polsce. Podczas Bitwy Warszawskiej nie opuścił stolicy Polski.

Muzeum Jana Pawła II i Prymasa Wyszyńskiego posiada w swoich zbiorach wyjątkowy eksponat związany z papieżem Piusem XI (1922–1939) – monumentalną monstrancję ufundowaną przez kard. Aleksandra Kakowskiego. Ten warszawski metropolita postanowił upamiętnić rolę, jaką przyszył papież odegrał w odrodzonym państwie polskim. W 1926 r. zamówił u Wiktora Gontarczyka, grawera i brązownika, monstrancję, która jest cennym świadectwem dziejów Polski i Kościoła w okresie międzywojennym. Dzieło zostało wykonane z pozlacanego srebra i ma wymiary 38,5 na 100 cm.

W ekspozycyonalnym miejscu na monstrancji Achilles Ratti pokazany jest w scenie przyjęcia sakry biskupiej z rąk abp. Kakowskiego w asyście jedenastu biskupów. Z kolei u podstawy glorii występuje już jako papież Pius XI w otoczeniu pięciu biskupów – metropolitów polskich. W treści monstrancji widoczne są także motywy związane z funkcjonowaniem Kościoła w niepodległym państwie polskim. Na awersie widnieją sylwetki 21 katedr polskich, symbolizujących diecezje znajdujące się na terenie ówczesnej Rzeczypospolitej. Z kolei na rewersie uwiecznione są sceny obrazujące trudną, znaczoną krwią drogę do odzyskania niepodległości przez Polskę.

Dzieło można zobaczyć na ekspozycji głównej, znajdującej się pod kopułą Świątyni Opatrzności Bożej na warszawskim Wilanowie. Muzeum jest czynne od wtorku od niedzieli w godz. 12.00–19.00./MJPIIPW/bs

Warszawa w odbudowie

Narodowe Archiwum Cyfrowe udostępniło album „Stolica Rassalskiego”, zawierający zdjęcia stolicy zrujnowanej po powstaniu warszawskim oraz fotografie dokumentujące czas odbudowy. – Fotografie Rassalskiego ukazują zbiorowy portret Warszawy i warszawiaków – mówi PAP Łukasz Karolewski z Oddzia-

łu Zbiorów Fotograficznych NAC. Stefan Rassalski (1910–1972) był grafikiem, drzeworytnikiem, a także fotografem, publicystą i ilustratorem książek. Album w polskiej i angielskiej wersji językowej został wydany drukiem oraz w formie publikacji dostępnej na stronie www.nac.gov.pl w zakładce Edukacja./bs

fol. NAC

Masz Wałęsę z kartonu?

Zdjęcia warszawiaków mają szansę trafić do kolekcji Muzeum Warszawy. Do 10 marca trwa zbiórka amatorskich fotografii ukazujących Warszawę z lat 90. XX w. Prowadzi ją Muzeum Warszawy we współpracy ze Stowarzyszeniem Miłośników Ziemi Mazowieckiej Masław i inicjatywą „Tu było, tu stało”.

Organizatorzy szukają widoków ulic, placów, witryn sklepowych, osiedli; dzielnic śródmiejskich i obrzeży miasta. Mile widziane są m.in. zdjęcia z kartonową postacią Lecha Wałęsy, która na początku lat 90. stała na Rynku Starego Miasta. Otwarcie wystawy zdjęć planowane jest na październik br. Znaj-

dą się na niej zarówno zdjęcia zawodowych fotografów, jak i amatorów.

„Zależy nam na oryginałach zdjęć. Mając jednak na uwadze fakt, że był to już okres fotografii cyfrowej, można nam również wysłać skan zdjęcia” – powiedziała PAP Karolina Puchała-Rojek z Centrum Fotografii Muzeum Warszawy. Osoby, które chcą przekazać fotografie, same nie muszą być autorami zdjęcia, muszą jednak być jego właścicielami. Jeśli prawo własności do fotografii nie jest oczywiste, nie można jej przekazać.

Więcej informacji na www.muzeumwarszawy.pl w zakładce Aktualności./bs

Najnowszy film Pedra Almodóvara „Matki równoległe” od kilku tygodni jest intensywnie promowany przez dystrybutora. Po Bożym Narodzeniu wyświetlany był na seansach studyjnych, na ekrany zaś wchodzi 18 lutego. Tym razem mistrz kina hiszpańskiego zrealizował utwór formalnie i dramaturgicznie tradycyjny, przypominający solidne produkcje telewizyjne, daleki od poprzednich dzieł reżysera, przepelnionych magicznymi emocjami oraz efektownymi, a nawet zabawnie przetworzonymi wątkami, zaczerpniętymi z hiszpańskiego, europejskiego i amerykańskiego kina popularnego. Przede wszystkim jednak należy zaznaczyć, że Almodóvar w swoich autorskich filmach zawsze inspirował się kulturą hiszpańską, którą wykorzystywał do kreowania osobistych, artystycznych wizji. Takie podejście nieustannie było podstawą jego scenariuszy.

Bohaterkami „Matek równoległych” są dwie kobiety, które przypadkiem spotykają się w szpitalu na sali porodowej. Janis i Ana pochodzą z różnych środowisk, pierwsza jest niezależną artystką – fotografką o poglądach liberalnych, a druga zbuntowaną dziewczyną z rozbitej rodziny konserwatywnej, jak się domyślamy – o tradycjach frankistowskich.

Jakie pojednanie!

Mirosław Winiarczyk

Nie bez powodu reżyser w ten sposób przeciwstawił obie bohaterki środowiskowo. Po urodzeniu dzieci losy dziewczyn splatają się w interesujący sposób. Poznajemy ich perypetie, relacje z rodzinami i partnerami oraz dramat ich urodzonych niedawno dzieci. Prywatny wymiar ukazanych tu kobiecych spraw ma w filmie także szerszą wymowę – historyczną i społeczną. Janis czuje się spadkobierczynią tradycji republikańskiej wojny domowej w Hiszpanii z lat 30. XX w. Kieruje działalnością fundacji planującej w jej rodzinnych stronach ponowny pochówek bojowników republikańskich zabitych przez żołnierzy Franco.

Ciekawe, że Almodóvar zdecydował się zakończyć film scenami pojednania nad grobami żołnierzy. Obie kobiety stoją tam w zgodzie i w poczuciu wspólnoty. Autor utworu jednoznacznie identyfikuje się jednak z tradycją lewicową, jakby nie zdawał sobie sprawy, że w wojnie domowej chodziło przede

wszystkim o to, czy w Hiszpanii wprowadzony zostanie komunizm w wersji stalinowskiej. Ofiarą terroru oddziałów republikańskich, komunistycznych i anarchistycznych, padło wielu konserwatystów, księży i zakonnic. General Franco ze swoimi oddziałami położył temu kres i po wygranej wojnie wyrzucił komunistów z Hiszpanii, co oczywiście wiązało się z ofiarami. Nie

chęć dziś o tym pamiętać fanatyczni zwolennicy lewackich porządków w Europie, na siłę wprowadzający ideologię neomarksistowską w Unii Europejskiej, także w Hiszpanii. Przypomnijmy, że znakomity reżyser Pedro Almodóvar, proponując pojednanie narodowe ponad podziałami, nie wziął pod uwagę tych faktów.

„Matki równoległe” (Madres paralelas). Hiszpania, 2021. Scenariusz i reżyseria – Pedro Almodóvar. Wykonawcy – Penélope Cruz, Milena Smit, Israel Elejade, Aitana Sánchez-Gijón, Rossy de Palma i inni. Dystrybucja – Gutek Film

Fundusze dla Norwida

Muzeum Norwida w Dębinkach będzie instytucją współprowadzoną przez MKiDN. Umowę w tej sprawie podpisali 1 lutego br. minister kultury Piotr Gliński, starosta powiatu wyszkowskiego Jerzy Żukowski, wójt gminy Zabrodzie Krzysztof Jezierski oraz prezes Fundacji Museion Norwid Justyna Kurek-Matysiak.

– Finalizujemy dzisiaj zapowiedź zaangażowania Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego we współprowadzenie, powstałego w zeszłym roku z inicjatywy samorządów lokalnych, Muzeum Cypriana Norwida – mówił wicepremier Gliński. Wskazał, że MKiDN zaangażowało się w tę inicjatywę, gdyż potrzebne są fundusze centralne, które mogłyby tę inicjatywę i instytucję wesprzeć

na tyle, żeby mogła funkcjonować w sposób należyty.

Umowę o współprowadzeniu Muzeum Norwida zawarto na 20 lat. Budżet Mu-

zeum w 2022 r. wyniesie prawie 1,3 mln zł, w tym wkład ministra kultury i dziedzictwa narodowego osiągnie kwotę ponad 1,1 mln zł./PAP/bs

Dot. PAP/Tomasz Czeli

KONKURS

Czego jesteśmy świadkiem podczas Mszy świętej, jakie znaczenie mają towarzyszące jej gesty, symbole i słowa? Wszystko to przybliży Rinaldo Falsini, włoski franciszkanin, liturgista i biblista. Jako uczestnik prac Soboru Watykańskiego II dotyczących reformy liturgii przez wiele lat na łamach włoskiego miesięcznika „Adveniat” tłumaczył znaczenie Mszy świętej. Książka „Gesty i słowa Mszy świętej” (Bratni Zew) to zbiór jego artykułów na ten temat. Autor tłumaczy znaczenie i rozwój historyczny wieczerzy Pańskiej, poszczególnych części celebracji eucharystycznej, a także modlitw, aklamacji i odpowiedzi oraz postaw i ruchów. Przeczytamy też o Eucharystii świątecznej w sobotni wieczór, Komunii świętej z kielicha i ofierze za Mszę świętą.

Pośród czytelników, którzy 14 lutego między godz. 13 a 13.15 zadzwonią pod nr (22) 512 00 95 i odpowiedzą na pytanie: **Z której Ewangelii pochodzi formuła „W imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego” wypowiedziana podczas czynienia znaku krzyża?** – rozlosujemy 3 egz. książki. Odpowiedź na pytanie konkursowe nr 6: „Doktą” nazwali dr Wandę Błęńską mieszkańcy Buluby. Zwycięzcom gratulujemy!

Sprzeciw Polski wobec budowy drugiej nitki gazociągu jamalskiego spowodował, że Rosja porozumiała się z Niemcami i powstał Nord Stream, nad którym nie mamy kontroli. Dlaczego nie wyciągamy wniosków z historii?

Kazimierz Dadak

Powstanie zjednoczonych Niemiec i zajęcie przez nie mocarstwowej pozycji w Europie było dziełem Ottona von Bismarcka. Jego wielkie pasmo sukcesów było możliwe przy okazji... powstania styczniowego.

Powstanie wybuchło 22 stycznia 1863 r., a już 29 stycznia Prusy dokonały koncentracji wojsk na granicy z zaborem rosyjskim w celu zapobieżenia udzieleniu pomocy powstańcom przez Polaków z zaboru pruskiego. Następnego dnia von Bismarck zaproponował carowi rozpoczęcie rozmów na temat współdziałania przeciw polskiej insurekcji. Przedstawiciel Wilhelma I gen. Gustaw von Alvensleben niezwłocznie udał się do Sankt Petersburga. Tam 8 lutego podpisano umowę (konwencja Alvenslebena), która cementowała sojusz prusko-rosyjski.

Prusacy wielkiej pomocy wojskowej Rosji nie udzielili, bo też carat był w stanie sam uporać się z powstaniem. Osiągnęli jednak ogromny sukces dyplomatyczny – udało im się wbić klin pomiędzy Rosję i sympatyzującą z powstaniem Francję. Tym samym Prusy zapewniły sobie spokój na wschodniej flance i mogły bez obaw przejść do ofensywy na zachodzie.

Rok po podpisaniu porozumienia z Rosją Prusy zagarnęły duńskie księstwa Schleswig i Holstein. Latem 1866 r.

pod Sadową rozbiły wojsko austriackie. A w latach 1870–71 rozgromiły Francję. Rosja temu rozrostowi Prus i utworzeniu II Rzeszy Niemieckiej przypatrywała się życzliwie, bo dla niej sprawa polska była pierwszorzędna.

Ta sielanka została jednak zburzona przez tegoż samego von Bismarcka po zwycięskiej dla Rosji wojnie z Turcją (1878–88), gdy w wyniku pokoju berlińskiego zmieniono warunki zawartego wcześniej pokoju w San Stefano i ograniczono rozmiar Bułgarii, wówczas pierwszorzędno sojusznika Rosji na Bałkanach. Rosja już nie była wtedy Niemcom tak bardzo potrzebna. Kres polityce von Bismarcka położyły I i II wojna światowa.

Zjednoczenie Niemiec i rozpad ZSRR stworzyły warunki do jej odnowy. Szybko się okazało, że zjednoczone Niemcy obejmują praktycznie przez nikogo nie kwestionowane przywództwo w Unii Eu-

wane strony zdołały łatwo ominąć. Weto wobec Jamała II doprowadziło do nowej „konwencji” niemiecko-rosyjskiej, tym razem pod egidą byłego kanclerza Gerharda Schrödera.

Polskie elity nie wyciągają wniosków z własnej historii. Widzą politykę jako układ zero-jedynkowy: albo miłość, albo nienawiść. Tymczasem w świecie rozumienie polityki jest zupełnie inne, uczuciami nikt się nie kieruje, każdy broni swego interesu narodowego i w ramach tej strategii utrzymuje stosunki także z potencjalnymi wrogami. Jeśli my nie rozmawiamy z Rosjanami, to pozostawiamy pustkę, którą wypełnią inni. Nawet amerykańskie supermocarstwo negocjuje i handluje z Rosją.

UE WYRĘCZA NIEMCY

Dzięki sojuszowi z Rosją w XIX w. Niemcy uzyskały dominującą pozycję

Powtórka z historii?

ropejskiej. Niemniej do stworzenia skutecznej przeciwwagi dla potęgi Stanów Zjednoczonych UE potrzebuje pomocy Rosji. Dlatego *von Bismarck is back*, jak by powiedział Amerykanie.

SUWERENNOŚĆ ENERGETYCZNA

Jak w 1863 r., tak i dziś pomocni okazują się Polacy; ponownie ci, którym się wydaje, że są największymi patriotami. W 1999 r. popłynął gaz przez gazociąg jamalski (łączy rosyjski półwysp Jamał z Europą). W 2005 r. padł pomysł budowy drugiej jego nitki. Ale w Warszawie nie było ku temu sprzyjającego klimatu – ówczesny rząd stanowczo

opowiedział się za osiągnięciem „suwerenności energetycznej”.

Mniemanie, że z jednej strony Rosja zrezygnuje z eksportu gazu, a z drugiej Niemcy, potrzebujące ogromnej ilości energii do utrzymania w ruchu swego przemysłu, zrezygnują z rosyjskiej opcji, nie miało wiele wspólnego z rzeczywistością. Zainteresowane strony szybko znalazły wyjście, jak się w Warszawie wydawało, niemożliwe: powstał gazociąg Nord Stream.

Polska zamiast mieć, jak to określają Amerykanie, „palec w tym cieście” (co daje też możliwość sprawiania kłopotów), stała się zawadą, którą zaintereso-

na kontynencie. Dziś też do tego dążą. Tyle że po doświadczeniach II wojny światowej bezpośrednie rządy byłyby trudne. Doskonałym narzędziem do zdobycia hegemonii stała się Unia. To nie Berlin dyktuje nam, co jest zgodne z naszą konstytucją – czyni to Bruksela. Inijny komisarz ds. budżetu Johannes Hahn właśnie obwieścił, że UE może zamrozić fundusze spójnościowe dla Polski i Węgier. Zatem albo dwa niepokorne kraje przyjmą dyktat Brukseli, albo nie dostaną miliardów euro. Analogicznie jakbyśmy się cofnęli półtora wieku. Nasze podstawowe prawa i swobody są zagrożone.

Mówiąc wprost, zagrożone jest istnienie Polski jako niezależnego kraju i narodu kierującego się swobodnie wybranym światopoglądem. Gdybyśmy byli nadal wciśnięci pomiędzy Niemcy i Rosję, to wielkiego pola do manewru byśmy nie mieli. Na szczęście na naszej wschodniej rubieży istnieją nie tak małe narody, Ukraińcy i Białorusini, i nawiązanie z nimi bliskiej współpracy dałoby możliwość osiągnięcia większej „głębi strategicznej” w stosunku do Niemiec. Taki sam interes leży po stronie Kijowa i – miejmy nadzieję w niedalekiej przyszłości – także Mińska. Ukraina potrzebuje głębi strategicznej w stosunku do Rosji i Polska jest w stanie jej to dać.

UKRAINA I NIEMCY

Ukraińcy, przynajmniej mieszkańcy zachodniej Ukrainy, wykazują daleko idą-

Dzięki sojuszowi z Rosją w XIX w. Niemcy uzyskały dominującą pozycję na kontynencie. Dziś też do tego dążą, tyle że za pomocą Unii.

fol. PAP/Marcin Obara

Spotkanie premiera RP Mateusza Morawieckiego z Polakami mieszkającymi na Ukrainie.

ce sympatie proniemieckie. Bierze się to stąd, że w okresie międzywojennym Niemcy wspierali nacjonalistyczne – czyli antypolskie – ruchy na naszych byłych Kresach. Zbroili także jednostki ukraińskie.

W pamięci nacjonalistów ukraińskich szczególne miejsce zajmuje sformowana przez Niemcy w drugiej połowie 1943 r. Dywizja Waffen SS-Galizien. Mimo że większość naczelnego dowództwa była niemiecka, to w oczach wielu ukraińskich nacjonalistów jednostka ta stanowiła załączek przyszłych sił zbrojnych niepodległej Ukrainy. Wiadomość o jej formowaniu wywołała entuzjazm ludności. Ściągnęli do niej ochotnicy z całej dzisiejszej Zachodniej Ukrainy. IPN prowadzi śledztwo dotyczące zbrodni wojennych popełnionych przez tę jednostkę na ludności cywilnej, szczególnie wymordowania prawie 900 mieszkańców Huty Pieniackiej [w ramach całej rzezi wołyńskiej Ukraińcy wymordowali w różnych miejscowościach ok. 60 tys. Polaków – przyp. red.].

Po zakończeniu wojny wielu ukraińskich działaczy, włącznie ze Stepanem Bandera, znalazło schronienie w Niemczech. Niemcy są na Ukrainie są bardzo popularne.

OKAZJA DLA POLSKI

Mogłoby nam grozić wzięcie w niemiecko-ukraińskie kleszcze, ale na przeszkodzie temu stoi konflikt rosyjsko-ukraiński. Niemcy, mając wybór pomiędzy Ukrainą a Rosją, bez wahania stawiają

na tę drugą. Widać to doskonale na przykładzie dostaw broni dla Ukrainy. Nie tylko sami jej nie sprzedają, ale też blokują dostawy sprzętu z innych krajów. Nie zezwolili Estonii na przekazanie wojsku ukraińskiemu haubic, które Niemcy „odziedziczyli” po NRD i potem przekazali Bałtom. A angielskie samoloty z dostawami broni latają okrężną drogą, omijając przestrzeń powietrzną Niemiec.

Podczas konferencji w Indiach dowódca niemieckiej marynarki wojennej wiceadmiral Kay-Achim Schönbach stwierdził, że Krym nigdy nie powróci do Ukrainy, Władimirowi Putinowi zaś należy się szacunek. Niemcy jeszcze nie sprawują niepodzielnych rządów w Europie i wiceadmiral musiał podać się do dymisji. Z kolei minister obrony Niemiec pani Christine Lambrecht obwieściła, że Niemcy prześlą Ukrainie 5000 hełmów, co nad Dnieprem spotkało się z powszechnym oburzeniem.

Przed Polską otwiera się zatem okazja do rozpoczęcia procesu pojednania z Ukrainą. Nasze narody dzieli faktycznie morze krwi. Ale z Niemcami dzieli nas ocean krwi, a mimo to utrzymujemy z nimi dobre stosunki. Dlaczego nie możemy pojednać się z Ukrainą?

W Polsce nie wolno zapominać, że okres naszej świetności, czasy wielkich zwycięstw, to czasy bliskiej współpracy

z Ukrainą. Kozacka piechota wstąpiła się w wielu bitwach, włącznie z jednym z najważniejszych zwycięstw w naszej historii, bitwą pod Chocimiem z Turkami w 1621 r.

O przeszłości, zarówno wspaniałej, jak i tragicznej, nie wolno zapominać, ale jeszcze ważniejsza jest przyszłość. Mamy do wyboru albo skupić

się na rzeczach podstawowych, bezpieczeństwie Polski w nadchodzących dekadach, albo rozpamiętywać wyrządzone nam krzywdy. Nie mówiąc już o tym, że co prawda ludobójstwo na Kresach było w wielkim stopniu dokonane ukraińskimi rękami, ale odpowiedzialność za te zbrodnie w pierwszym rządzie spada na okupanta. Artykuł 43 (sekcja III) konwencji haskiej z 1907 r., którą Niemcy podpisały, zobowiązuje okupanta do zapewnienia porządku i bezpieczeństwa publicznego na podbitych obszarach.

Kłopot z polsko-ukraińskim pojednaniem polega na bezczynności Warszawy. Dopiero po miesiącach zmagani ukraińsko-rosyjskich polski premier udał się do Kijowa. Miejmy nadzieję, że wizyta ta zaowocuje nawiązaniem długofalowej dwustronnej współpracy, albowiem sojusz z Ukrainą (oprócz sojuszu z USA) jest kluczowy dla naszego bezpieczeństwa.

Autor jest profesorem ekonomii, wykłada w Hollins University w stanie Wirginia w USA

Przed Polską otwiera się okazja do rozpoczęcia procesu pojednania z Ukrainą.

Z ks. dr. Markiem
Dziewieckim,
psychologiem,
rekolekcjonistą
i duszpasterzem
powołań, rozmawia
Marta Dybińska

fol. archiwum prywatne ks. M. Dziewieckiego

Przyjaźń z księdzem?

Kim jest przyjaciel?

Przyjaciel to człowiek, który potrafi mnie kochać w każdej sytuacji, niezależnie od tego, jak postępuję i co się ze mną dzieje. Gdy błędzę, wtedy przyjaciel mnie nie potępia, lecz wczuwa się w moją sytuację i mobilizuje mnie do rozwoju. Gdy postępuję w sposób dojrzały, to przyjaciel cieszy się ze mną i mobilizuje mnie do dalszego rozwoju. Przyjaciel kocha wiernie i bezinteresownie. Jest zaprzyjaźniony z Bogiem i od Boga uczy się kochać nie tylko ofiarne, ale też mądrze. Dzięki przyjacielowi nie muszę wierzyć w to, że ktoś mnie kocha, gdyż już to wiem. Przyjaciel pomaga mi zaprzyjaźnić się z samym sobą. Dzięki przyjacielowi mam siłę żyć w każdej sytuacji. Przyjaciele nie skupiają się na tym, co razem przeżywają, lecz patrzą w tym samym kierunku, by czynić coś dobrego. Nie przeszkadza im obecność innych osób, bo do wszystkich odnoszą się z miłością. Przyjaźń wymaga poświęcenia, wyrzeczenia i ofiarności. Jest formą oddawania życia na raty, bo przyjaciel potrafi podarować nie tylko to, co posiada, lecz także to, kim jest. Przyja-

ciel dyskretnie i cierpliwie dźwiga ze mną ciężar mojego życia.

Wszyscy potrzebują miłości, przyjaźni. A księży?

Oczywiście, że tak! Powołanie do kapłaństwa to nie powołanie do samotności, lecz do bycia blisko ludzi, do których Bóg nas posyła. Kapłan to nie singiel, lecz brat. Największego wsparcia potrzebują ci kapłani, którzy są najbardziej szlachetni i ofiarni w trosce o innych ludzi. Trwanie w dobru aż do śmierci wymaga od kapłana codziennej czujności, dyscypliny i pokonywania słabości, od których nikt z nas nie jest całkowicie wolny. Kapłani, podobnie jak ludzie świeccy, nie są doskonali ani nie są Bogiem. Potrzebują przyjaciela, który ich rozumie, wspiera w dobru, a czasem broni przed ich własnymi słabościami czy przed zwątpieniem.

Co oznacza celibat w kształtowaniu relacji do kobiet?

Celibat jest w funkcji małżeństwa i rodziny, gdyż dzięki niemu kapłan może od rana do wieczora wspierać małżonkę i rodziców, a także ich dzieci, nie czyniąc tego kosztem własnej żony i własnych dzieci. W codzienności kapłan częściej spotyka

się z kobietami niż z mężczyznami. Wzorem dla kapłana jest Chrystus – największy w historii obrońca kobiet. Syn Boży stał się w ludzkiej naturze mężczyzną właśnie po to, żeby tym skuteczniej chronić kobiety przed takimi mężczyznami, którzy nie kochają, lecz krzywdzą. Kapłan na wzór Jezusa to ktoś, kto promie-

Nie jest możliwa przyjaźń między młodym księdzem a dziewczyną skrzywdzoną przez chłopaka albo kiedy kapłan przeżywa poważne trudności.

niuje szacunkiem do kobiet, kto wczuwa się w ich sytuację i przeżycia, kto dostrzega ich ofiarną i wierną miłość, kto daje im duchowe wsparcie wtedy, gdy sobie z czymś nie radzą. Dojrzały kapłan potrafi nie tylko pomagać kobietom, które przeżywają jakieś

poważne trudności. Potrafi także wspierać w rozwoju te kobiety, które są wyjątkowo wrażliwe, Boże i szlachetne. Umiejętność budowania czystych więzi z kobietami to znak rozpoznawczy dojrzałego księdza. Taki kapłan chce i potrafi korzystać ze wsparcia ze strony szlachetnych kobiet. A kobieta, która buduje przyjaźń z kapłanem, jest z definicji osobą dojrzałą, która swoją szlachetnością, miłością, wiernością Bogu i ludziom motywuje i mobilizuje kapłana do nieustannego rozwoju – psychospołecznego, duchowego, moralnego, religijnego.

Kobieta i ksiądz widziani razem na obiedzie czy spacerze – jak w przypadku abp. Michela Aupetita i prof. Laetitia Calmeyn, konsekrowanej dziewczycy – to od razu powód, aby ich posądzać o romans?

Oczywiście, że nie. Ważne natomiast jest to, żeby spotkania kapłana i kobiety nie były skupione na ich wzajemnej relacji. Przyjaciel to nie ktoś, kto jest wpatrzony we mnie i dla kogo stałem się najważniejszym odniesieniem, lecz ktoś, kto pomaga mi w rozwoju i w wiernym wypełnianiu moich obowiązków. Antoine de Saint-Exupéry wyjaśnia, że przyjaciele nie są zapatrzeni w siebie, lecz patrzą w tym samym kierunku. Jeśli kobieta, z którą kapłan się zaprzyjaźnił, jest jeszcze stanu wolnego, to kapłan pomaga jej rozeznać swoje powołanie i to powołanie zrealizować. Nie skupia jej na sobie i nie przywiązuje jej do siebie. W żadnym przypadku! Jeśli natomiast kobieta ta jest żoną i mamą, to kapłan pomaga jej w jeszcze dojrzały sposób niż dotąd wypełniać przysięgę małżeńską i rodzicielską. Przyjaźń nie ma nic wspólnego nie tylko z romansowaniem, lecz także z zakochaniem, z zauroczeniem emocjonalnym. To właśnie dlatego przyjaciel potrafi upomnieć tę drugą osobę, gdy ona błądzi.

Dojrzała przyjaźń pomaga księdzu przeżywać kapłaństwo?

Każda przyjaźń jest dla księdza umocnieniem w wiernym wypełnianiu kapłaństwa, a także w budowaniu przyjaźni z Bogiem. Przyjaźń z kobietą sprawia, że ja – mężczyzna i ksiądz – mam szansę uczyć się od kobiety tego, czego w takim stopniu nie nauczę się od mężczyzn. Przyjaźń z dojrzałą kobietą to dla kapłana szansa na uczenie się szczególnej wrażliwości, ofiarności, wytrwałości, a także empatycznego wczuwania się w to, co dzieje się w sercach innych ludzi. Każda przyjaźń jest skarbem i wsparciem na drodze do świętości. To nie przypadek, że wielu świętych kapłanów i zakonników dorastało do świętości parami, wspierani przyjaźnią niezwykłych kobiet. Przykładem mogą być św. Franciszek i św. Klara

czy św. Teresa z Ávili i św. Jan od Krzyża. Budowanie czystej i wiernej przyjaźni kapłana z kobietą świadczy o dużej dojrzałości ich obojga. Dzięki przyjaźni kobieta i kapłan pomagają sobie nawzajem stawać się coraz bardziej podobnymi w miłości do Chrystusa.

Świadoma swojego piękna kobieta nie jest dla księdza największym zagrożeniem?

Największym zagrożeniem dla księdza jest on sam i jego słabości. Jeśli jakiś kapłan nie jest wierny swemu powołaniu, jeśli nie kocha Boga nade wszystko, jeśli nie ma serca dla spotykanych ludzi, to zagrożeniem dla niego jest wszystko i wszyscy. Oczywiście, spotkanie z kobietą atrakcyjną fizycznie i dojrzałą duchowo jest dla księdza wyzwaniem i sprawdzianem jego dojrzałości. Im bardziej dany kapłan kocha i ma wrażliwe serce, tym bardziej cieszy się i wzrusza piękną i szlachetną kobietą. To dlatego powinien zawsze zachować czujność i dyscyplinę – aż do śmierci. Znany zakonnik Thomas Merton zakochał się na starość w swojej pielęgniarsce Margie Smith. Przyznał się do tego przed samym sobą i przed nią. Wytrwał w czystości i wierności, ale zapłacił za to dużą cenę emocjonalną. Być może jego opiekunka zapłaciła za to cenę jeszcze większą. Im piękniejszą przyjaźń buduje kapłan z kobietą, tym bardziej powinien wzrastać w miłości do innych ludzi. To najlepsza forma czujności, żeby jego przyjaźń z kobietą nie uległa wypaczeniu.

A kiedy przyjaźń między księdzem a kobietą jest niemożliwa?

Przyjaźń nie jest możliwa wtedy, gdy jedna z tych osób lub obydwoje nie są wystarczająco dojrzały. Przyjaźń to miłość z Bożym znakiem jakości. Trwała i czysta przyjaźń między kapłanem a kobietą to miłość z najwyższym wręcz znakiem jakości. To przywilej ludzi wyjątkowo Bożych, mądrych, rozważnych, altruistycznych, dojrzałych emocjonalnie. Nie jest możliwa przyjaźń na przykład między młodym księdzem a dziewczyną skrzywdzoną i porzuconą przez chłopaka. W takiej sytuacji dziewczyna raczej zakocha się w księdzu i będzie chciała, żeby on był dla niej jedynym ratownikiem i całym jej emocjonalnym światem. W praktyce nie jest raczej możliwa dojrzała przyjaźń między młodym kapłanem a nastolatką czy młodą kobietą. Podobnie przyjaźń nie jest możliwa wtedy, gdy to kapłan przeżywa poważne

trudności, na przykład gdy popadł w alkoholizm. Potrzebuje wtedy terapeuty i grupy wsparcia.

Kiedy słowo „przyjaźń” jest nadużywane w relacji ksiądz – kobieta?

Dzieje się tak wtedy, gdy mianem przyjaźni określa się relację, która w rzeczywistości nie jest aż przyjaźnią, lecz jedynie emocjonalnym zauroczeniem, które prowadzi do tego, że kapłan i kobieta skupiają się na wzajemnej więzi zamiast na pomaganiu sobie w coraz dojrzałym wypełnianiu własnych zadań w codzienności.

Wyraźnym znakiem, że w danym przypadku nie mamy do czynienia z przyjaźnią, lecz z jakąś jej imitacją, jest to, że z jego czy z jej strony pojawia się zazdrość albo pragnienie, żeby ta druga osoba była głównie dla mnie. Jeśli ksiądz zaprzyjaźnia się z kobietą świecką czy konsekrowaną, to postępuje tak, że nikogo tą relacją nie gorszy ani nikt przez tę jego relację nie cierpi. Prawdziwa przyjaźń jest wtedy, gdy

kapłan w żaden sposób nie faworyzuje kobiety, z którą się zaprzyjaźnia, nie ma dla niej więcej czasu niż dla innych. Przeciwnie: to właśnie tej kobiecie stawia największe wymagania, a najwięcej czasu poświęca tym kobietom, z którymi nie jest zaprzyjaźniony, zwłaszcza tym, które są przez kogoś krzywdzone czy które w swej niedojrzałości krzywdzą same siebie.

Jakie zasady pozwalają utrzymać relację we właściwych ramach?

Dojrzały kapłan stawia sobie i zaprzyjaźnionej kobiecie wyraźne i sztywne granice – po to, żeby ich więź nie szła w kierunku więzi emocjonalnej, zauroczenia czy romanisu. Roztropne jest to, że obydwoje nie zwracają się do siebie po imieniu i że on nie jest jej spowiednikiem. Równie rozropne jest to, że spotykają się jedynie w dzień, w miejscach publicznych, w kancelarii czy rozmównicy i że ksiądz nie zwierza się kobiecie ze spraw, które przynależą ściśle do spowiedzi i kierownictwa duchowego.

Przyjaźń ma miejsce wtedy, gdy kapłan cieszy się zaprzyjaźnioną kobietą i stara się ją wspierać, a jednocześnie cieszy się, gdy inni ludzie okazują jej miłość. Jego największą troską i pragnieniem jest właśnie to, żeby kobietę świecką coraz bardziej kochały ważne dla niej osoby: małżonek i dzieci, rodzice i rodzeństwo, a siostrę zakonną żeby kochały osoby z jej wspólnoty i otoczenia.

bp Jacek Grzybowski

W laboratoriach na świecie trwają prace nad łączeniem genomów różnych gatunków, co pozwala na tworzenie ludzko-zwierzęcych komórek. Jaka jest etyczna ocena tych działań?

uczycielski Kościoła nie może i nie musi interweniować w przypadku wszystkich nowości naukowych, ma jednak za zadanie przypominać wielkie wartości i proponować wiernym oraz wszystkim ludziom dobrej woli zasady etyczno-moralne w ważnych nowych kwestiach”.

Właśnie dlatego Zespół Ekspertów Konferencji Episkopatu Polski ds. Bioetycznych, którego jestem członkiem, opublikował w ostatnich dniach stanowisko dotyczące eksperymentów z ludzko-zwierzęcymi organizmami. Temat ten nie jest oczywiście nowy (sygnalizowałem go już w listopadzie 2019 r. – „Idziemy” 46/2019), jednak wciąż domaga się zarówno refleksji, jak i ukazywania skutków prac trwających w zaciszach laboratoriów biomedycznych.

Pandemia COVID-19, rozpoczęta pojawieniem się wirusa o nieznanym pochodzeniu w chińskim mieście Wuhan, gdzie znajduje się Instytut Wirusologii i laboratorium wyposażone w urządzenia zapewniające najwyższy poziom bezpieczeństwa biologicznego

takiego wymieszania DNA może powstać nowy organizm, zwany mieszańcem. W przyrodzie przykładem hybrydy jest między innymi muł, osłomuł czy żubroń.

Z kolei chimery to organizmy zbudowane z komórek posiadających różne genotypy. Oznacza to, że część komórek ma zestaw chromosomów osobnika A, a część zestaw chromosomów osobnika B. W obrębie chimer międzygatunkowych część komórek może mieć np. kariotyp człowieka, a część kariotyp małpy. Chimery mogą być jednogatunkowe, ale również międzygatunkowe.

Chimera jednogatunkowa może powstać na wiele sposobów i w biologii znamy takie przypadki – mikrochimeryzm płodowo-matczyny, czyli obecność w organizmie dziecka komórek matki, lub wszczepienie organów lub tkanek pobranych od dawcy należącego do tego samego gatunku. Przykładem może być człowiek, któremu wszczepiono komórki, tkanki czy organy pobrane od drugiego człowieka. Oczywiście ze względu na szacunek należy za-

Granice eksperymentów

Współcześnie czymś oczywistym jest wiązanie etyki z najnowszymi odkryciami naukowymi. Ale nie zawsze tak było. Z historii pamiętamy, jak entuzjazm XIX-wiecznego pozytywizmu został zachwiany przez wykorzystanie nauki do tworzenia broni i gazów bojowych w czasie I wojny światowej. Szczególnym momentem krytycznym było oczywiście użycie przez Amerykanów bomby atomowej w wojnie na Pacyfiku. Badania najwybitniejszych fizyków i chemików nad energią tkwiącą w subatomowych strukturach doprowadziły do stworzenia najstraszliwszego rodzaju broni. Od tej pory relacja etyki i nauki jest przedmiotem gorącej dyskusji i chyba uświadomiliśmy sobie, że nie wszystko, co technicznie możliwe, jest moralnie godziwe.

POPULARNOŚĆ GENETYKI

Mam jednak obawę, że relacja ta nie jest dla wszystkich oczywista, szczególnie gdy mówimy o najdynamiczniej rozwijającej się współcześnie dziedzinie wiedzy biologicznej – genetyce. Wielu z nas nie śledzi wyników eksperymentów genetycznych. Czasem docierają do nas jakieś sensacyjne informacje, ale szybko giną w gąszczu polityczno-publicystycznych tematów. Jednak Kościół katolicki, choć przeżywa obecnie poważne kłopoty i zmagają się z kryzysem zarówno ideowym, jak i wizerunkowym, nie zwalnia siebie ze śledzenia tego, co dzieje się we współczesnej nauce. Chce w ten sposób nie tylko poznać, ale także od strony filozoficznej i etycznej ocenić wyniki badań, jak w 2008 r. powiedział papież Benedykt XVI: „Urząd Na-

go (BSL-4), zwróciła uwagę opinii publicznej na problem ingerencji genetycznej w wirusy typu SARS-CoV. Niewielu z nas jednak zdaje sobie sprawę z tego, że w najważniejszych genetycznych laboratoriach na świecie trwają prace nad łączeniem genomów różnych gatunków, co pozwala na tworzenie ludzko-zwierzęcych komórek, a w przyszłości być może ludzko-zwierzęcych istot.

Na to bardzo poważne zagadnienie zwraca właśnie uwagę dokument KEP, chodzi bowiem o tworzenie genetycznych hybryd i chimer. Mam świadomość, że nie dla każdego pojęcia te mogą być czytelne, zatem kilka wyjaśnień terminologicznych.

HYBRYDY I CHIMERY

Hybryda ma „zmieszane” DNA dwóch organizmów w każdej swojej komórce. Dokonuje się tego na dwa sposoby: w sytuacji krzyżowania płciowego organizmów, ale również wtedy, gdy do zwierzęcej komórki jajowej pozbawionej jądra komórkowego (ale z zachowanymi mitochondriami) zostaje wprowadzone jądro komórkowe z ludzkim DNA.

Chimera zaś zawiera dwa rodzaje komórek, różniących się obecnym w nich DNA. Innymi słowy, chimera posiada komórki różniące się genotypem.

Oznacza to, że za typową hybrydę wśród ssaków uznaje się organizm będący efektem skrzyżowania na drodze rozmnażania płciowego dwóch istot należących do dwu różnych gatunków. Stąd hybrydy mają przeważnie cechy obu gatunków czy ras zwierząt. W efekcie

równy dawcy, jak i biorcy organów nie używa się w medycynie terminu chimera.

W eksperymentach genetycznych chodzi jednak o inne sytuacje. Dokument Zespołu KEP zwraca uwagę na świadome tworzenie międzygatunkowych hybryd i chimer ludzko-zwierzęcych.

RYZKOWNE PRÓBY

Dokonujący się na początku XXI w. rozwój mikrobiologii, embriologii, genetyki oraz poznanie znaczenia komórek macierzystych otworzyły drogę do tworzenia organizmów ludzko-zwierzęcych. Pierwszy taki eksperyment dokonał się w 2006 r., gdy naukowcy z Uniwersytetu w Newcastle i londyńskiego Kings College usiłowali stworzyć ludzko-zwierzęce embryony, wprowadzając materiał genetyczny pochodzący z komórki dorosłego człowieka do komórki jajowej krowy. Wszystko po to, by umożliwić terapię polegającą na rozwoju z komórek macierzystych organów pacjenta zniszczonych w wyniku chorób czy urazów.

Posiadanie przez nowe komórki takiej samej informacji genetycznej pozwalałoby uniknąć odrzucenia ich przez układ immunologiczny biorcy przeszczepu. Tego rodzaju badania zakończyły się w fazie poznawczej i nie są wykorzystywane do uzyskania organów do przeszczepów. Jednak obecnie zespół Esmaila Zanjani z University of Nevada dokonał wprowadzenia do owczego płodu ludzkich komórek macierzystych pobranych ze szpiku kostnego. W efekcie wybrane organy owcy, w tym serce, stały się w poważnej mierze ludzkie. Genetycy z Nevady chcieli wy-

produkować w ten sposób organy, które nadałyby się dla pacjenta do przeszczepu.

Z kolei zespół Steve'a Goldmana z Centrum Medycznego University of Rochester wstrzyknął ośeskom myszy ludzkie komórki progenitorowe gleju. Komórki te rozwinęły się do astrocytów, stanowiących największe komórki glejowe, będące składnikiem tkanki nerwowej. Naukowcy ogłosili, że tym samym uzyskali myszy chimery, w których mózgu zawarte były komórki nerwowe człowieka.

Jeszcze bardziej kontrowersyjnym przykładem są prace prof. Juana C. Izpisua Belmonte z kalifornijskiego Salk Institute, który wraz ze swoimi chińskimi współpracownikami poinformował o pierwszej udanej próbie hodowli ludzkich komórek macierzystych w blastocystach makaka. Co to oznacza? Organizm tak skonstruowanej chimery składał się z komórek pochodzących od człowieka i od małpy.

Motywytem przewodnim takich eksperymentów jest transplantologia. Chirurgom z Nowego Jorku udało się przyczepić człowiekowi nerkę pobraną od genetycznie zmodyfikowanej świni. Organizm pacjenta nie odrzucił przeszczepionego narządu, a nerka od świni podjęła swoje funkcje. Podobnie naukowcy Uniwersytetu Maryland w Baltimore przeszczepili serce świni pacjentowi, dla którego nie można było znaleźć dawcy. Jest to pierwsza transplantacja serca pomiędzy zwierzęciem a człowiekiem.

Choć tego rodzaju eksperymenty mogą szokować, to – po pierwsze – stają się normalną praktyką wielu laboratoriów genetycznych, po drugie – nie wszystkie takie doświadczenia muszą budzić zastrzeżenia moralne. Kościół katolicki uważa jednak, że poszukiwaniom naukowym nigdy nie może towarzyszyć

brak poszanowania dla godności osobowej człowieka.

Osoba ludzka, nawet na najbardziej podstawowym etapie swojego życia (zarodek, morula, blastocysta, embriion), nie może być przedmiotem eksperymentów medycznych. Zastosowanie metody genetyczne są uprawnione wtedy, gdy budzą minimum nadziei, a ryzyko związane z ich użyciem nie jest większe od rezygnacji z postępowania terapeutycznego sprawdzonymi metodami. Nigdy nie można uprzedmiotowić osoby i sprowadzić człowieka do zwykłego materiału biologicznego, nie można genetycznie zmieniać osobowej tożsamości oraz jego psychosomatycznej struktury tak, jak dokonuje się to w eksperymentach na zwierzętach.

Komórki nerwowe człowieka w mózgu myszy, nerka świni u człowieka – to już nie science fiction, lecz rzeczywistość.

SKUTKI KREATYWNOCI

Opublikowane niedawno stanowisko Zespołu Bioetycznego KEP ma dwa wymiary. Pierwszy, ontologiczny, podkreśla nieetyczny charakter eksperymentów idących w kierunku tworzenia nowych istot (choćby tylko na etapie embrionalnym), powstałych w wyniku połączenia elementów ludzkiej informacji genetycznej lub ludzkich komórek ze zwierzęcymi gametami, jako fundamentalnie naruszających godność człowieka, który zostaje zredukowany do poziomu zwierzęcego.

Drugi wymiar, biologiczno-etyczny, polega na wskazaniu na biologiczne zagrożenia związane z takimi eksperymentami (np. ryzyko przenoszenia na człowieka patogenów zwierzęcych, w tym chorobotwórczych wirusów, czy niekontrolowana kolonizacja mózgów zwierzęcych ludzkimi komórkami nerwowymi). Co więcej, otrzymane w czasie embriogenezy chimery międzygatunkowe będą mogły wytwarzać ludzkie gamety rozrodcze. Oznacza to, że choć te istoty będą wyglądać jak zwierzęta, to w ich drogach rodnych będą mogły pojawić się organizmy ludzkie.

Spektrum problemów związanych z genetyką jest bardzo duże. Ale choć badania powinny się rozwijać, to zawsze należy pamiętać o ograniczeniach etycznych. Jasno pisze o tym w „Laudato si” papież Franciszek: „Nie można powstrzymać ludzkiej kreatywności. Jeśli nie można zabronić artyście wyrażania swych zdolności twórczych, to nie można także ograniczać tych, którzy posiadają szczególne dary, by rozwijać naukę i technikę, których umiejętności zostały dane przez Boga, by służyły innym. Równocześnie nie można pomijać ponownego przemyślenia celów, skutków, kontekstu oraz ograniczeń etycznych tej ludzkiej aktywności, która jest formą władzy, niosącą poważne ryzyko. W tym kontekście należy umieścić wszelką refleksję na temat ludzkiej ingerencji w świat roślin i zwierząt, która pociąga za sobą mutacje genetyczne generowane przez biotechnologię, w celu wykorzystania możliwości obecnych w rzeczywistości materialnej” (LS nr 131–132).

Żubroń to hybryda – krzyżówka żubra z krową. Naukowcy próbują teraz tworzyć hybrydy z organizmów zwierzęcych i ludzkich. Czemu to ma służyć?

Kościół na Górze Błogosławieństw

fol. xhz

Pragnięciem człowieka jest osiągnięcie szczęścia. Może mieć ono różny wymiar – w zależności od osoby, która pragnie je osiągnąć. Często bywa mierzone w sposób finansowy, gdy marzeniem staje się np. wysoka wygrana i związane z nią plany. Dla zapalonego kolekcjonera pewnego rodzaju szczęściem będzie zdobycie wyjątkowego okazu do kolekcji, uzupełnienie brakującego elementu w zebranej wcześniej serii książek, monet czy znaczków. Dla kogoś innego dążenie do szczęścia może być związane z zakupem

SZCZĘŚCIE W BOGU

dokonanym po wielu miesiącach czy nawet latach systematycznego oszczędzania ciężko zapracowanych pieniędzy. Praktyka życiowa podpowiada nam jednak, że wymienione drogi często okazują się powierzchowne, przemijające, niespełniające marzeń człowieka o szczęściu. W jaki więc sposób dążyć do prawdziwego szczęścia? Liturgia słowa obecnej niedzieli daje nam na to pytanie odpowiedź.

W Ewangelii słyszymy słowa Zbawiciela, w których nazywa On konkretne grupy ludzi „błogosławionymi”. Bardziej znana jest wersja błogosławieństw przekazana nam przez św. Mateusza, jednak istota przesłania słów Pana jest ta sama. Nazywa on konkretne grupy ludzi „błogosławionymi”, a więc „szczęśliwymi” – jak niektóre przekłady tłumaczą użyte tu greckie słowo makarioi. Choć w ludzkiej, ziemskiej ocenie wskazane przez Jezusa grupy osób niekoniecznie są uważane za szczęśliwe, głębsza refleksja pomaga dostrzec przesłanie, które Chrystus nam daje. Istotną cechą łączącą osoby wymienione przez Niego jest ich zaufanie pokładane w Bogu. Ono prowadzi do przyjęcia Bożej nauki i do ciągłego zatroskania, by ją realizować na drogach codzienności; do troski o utrzymanie i ciągle pogłębianie (na ile po ludzku jest to możliwe) naszej jedności z Panem. To zaufanie Bogu podpowiada nam także, że On nas obdarza tym, czego potrzebujemy na drogach życia, On wspiera nas pomocą w trudnych chwilach doświadczeń i przeciwności, On prowadzi nas drogą dla nas najlepszą, drogą prowadzącą do zbawienia, prawdziwego szczęścia, szczęścia wiecznego.

Tę samą myśl o zaufaniu Bogu odnajdujemy w pierwszym czytaniu z Księgi proroka Jeremiasza – oraz w słowach Psalmu 1, a więc w tekście otwierającym cały Psalterz, dzięki czemu słowa te są pewnego rodzaju kluczem do czytania i do modlitwy słowami każdego ze 150 psalmów tam się znajdujących.

Bądźmy ludźmi pełnymi zaufania Bogu. On bowiem pragnie naszego szczęścia – prawdziwego, trwałego. On wskazuje nam na kartach Ewangelii drogę prowadzącą do szczęścia, do błogosławieństwa. Zaufajmy i podążajmy tą drogą za Chrystusem i w łączności z Chrystusem.

ks. Jan Krupka

Kapelan Opactwa Mnisek Benedyktynek w Łomży

VI NIEDZIELA ZWYKŁA

13 lutego 2022

Czytanie z Księgi proroka Jeremiasza

17, 5-8

Tak mówi Pan: „Przekłęty mąż, który pokłada nadzieję w człowieku i który w ciele upatruje swą siłę, a od Pana odwraca swe serce. Jest on podobny do dzikiego krzewu na stepie, nie dostrzega, gdy przychodzi szczęście; wybiera miejsca spalone na pustyni, ziemię słoną i bezludną.

Błogosławiony mąż, który pokłada ufność w Panu, i Pan jest jego nadzieją. Jest on podobny do drzewa zasadzonego nad wodą, co swe korzenie puszcza ku strumieniowi; nie obawia się, gdy nadejdzie upał, bo zachowa zielone liście; także w roku posuchy nie doznaje niepokoju i nie przestaje wydawać owoców”.

Psalm responsoryjny

1, 1-4. 6

Refren: Szczęśliwy człowiek, który ufa Panu.

Błogosławiony człowiek, który nie idzie za radą występnych, nie wchodzi na drogę grzeszników i nie zasiada w gronie szyderców, lecz w Prawie Pańskim upodobał sobie i rozmyśla nad nim dniem i nocą.

On jest jak drzewo zasadzone nad płynącą wodą, które wydaje owoc w swoim czasie, liście jego nie więdną, a wszystko, co czyni, jest udane.

Co innego grzesznicy:

są jak plewa, którą wiatr rozmiata.

Albowiem droga sprawiedliwych jest Panu znana, a droga występnych zaginie.

Czytanie z Pierwszego Listu Świętego Pawła Apostoła do Koryntian

15, 12. 16-20

Bracia: Jeżeli głosi się, że Chrystus zmartwychwstał, to dlaczego twierdzą niektórzy spośród was, że nie ma zmartwychwstania? Jeżeli umarli nie zmartwychwstają, to i Chrystus nie zmartwychwstał. A jeżeli Chrystus nie zmartwychwstał, daremna jest wasza wiara i aż dotąd pozostajecie w swoich grzechach. Tak więc i ci, co pomarli w Chrystusie, poszli na zatracenie. Jeżeli tylko w tym życiu w Chrystusie nadzieję pokładamy, jesteśmy bardziej od wszystkich ludzi godni politowania.

Tymczasem jednak Chrystus zmartwychwstał jako pierwociny spośród tych, co pomarli.

Aklamacja przed Ewangelią: Alleluja, alleluja, alleluja.
Cieszcie się i radujcie,
bo wielka jest wasza nagroda w niebie.

Słowa Ewangelii według Świętego Łukasza
6, 17. 20-26

Jezus zszedł z dwunastoma apostołami na dół i zatrzymał się na równinie; był tam liczny tłum Jego uczniów i wielkie mnóstwo ludu z całej Judei i z Jeruzalem oraz z nadmorskich okolic Tyru i Sydonu.

On podniósł oczy na swoich uczniów i mówił:

„Błogosławieni jesteście, ubodzy, albowiem do was należy królestwo Boże.

Błogosławieni, którzy teraz głodujecie, albowiem będziecie nasyćeni.

Błogosławieni, którzy teraz płaczecie, albowiem śmiać się będziecie.

Błogosławieni jesteście, gdy ludzie was znienawidzą i gdy was wyłączą spośród siebie, gdy zezłączą was i z powodu Syna Człowieczego odrzucą z pogardą

wasze imię jako niecne: cieszcie się i radujcie w owym dniu, bo wielka jest wasza nagroda w niebie. Tak samo bowiem przodkowie ich czynili prorokom.

Natomiast biada wam, bogaczom, bo odebraliście już pociechę waszą.

Biada wam, którzy teraz jesteście syści, albowiem głód cierpieć będziecie.

Biada wam, którzy się teraz śmiejecie, albowiem smuć się i płakać będziecie.

Biada wam, gdy wszyscy ludzie chwalić was będą. Tak samo bowiem przodkowie ich czynili fałszywym prorokom”.

KALENDARIUM LITURGICZNE

Poniedziałek, 14 lutego

Święto świętych Cyryla, mnicha, i Metodego, biskupa, patronów Europy

Czytania mszalne: Dz 13, 46-49; Ps 117, 1b-2; Łk 10, 1-9

Wtorek, 15 lutego

Dzień powszedni albo wspomnienie bł. Michała Sopoćki, prezbitera

Czytania mszalne: Jk 1, 12-18; Ps 94, 12-13a. 14-15. 18-19; Mk 8, 14-21

Środa, 16 lutego

Czytania mszalne: Jk 1, 19-27; Ps 15, 1b-5; Mk 8, 22-26

Czwartek, 17 lutego

Dzień powszedni albo wspomnienie Siedmiu Założycieli Zakonu Serwitów Najświętszej Maryi Panny

Czytania mszalne: Jk 2, 1-9; Ps 34, 2-7; Mk 8, 27-33

Piątek, 18 lutego

Czytania mszalne: Jk 2, 14-24. 26; Ps 112, 1b-6; Mk 8, 34 – 9, 1

Sobota, 19 lutego

Czytania mszalne: Jk 3, 1-10; Ps 12, 2-5. 7-8; Mk 9, 2-13

foto: PAP/EPA/Alessandro Di Meo

Z NAUCZANIA PAPIEŻA FRANCISZKA

ŚWIĘCI SĄ NASZYMI PRZYJACIÓŁMI

Katechizm Kościoła katolickiego stwierdza, że „Kościół jest właśnie komunią świętych” (n. 946). Istotnie, Kościół to wspólnota zbawionych grzeszników. Nasza świętość jest owocem miłości Boga, która objawiła się w Chrystusie. On nas uświęca, miłując nas w naszej nędzy i wybawiając nas od niej. Święty Paweł mówi nam, że zawsze w Chrystusie jesteśmy jednym ciałem, którego On sam jest głową, a my członkami (por. 1 Kor 12, 12).

Na mocy obcowania świętych wszyscy członkowie Kościoła są ze mną głęboko powiązani, a więź ta jest tak silna, że nie może być przerwana nawet przez śmierć. Obcowanie świętych dotyczy w istocie nie tylko braci i sióstr, którzy są obok nas w tym momencie dziejów, ale także tych, którzy zakończyli swoją ziemską pielgrzymkę i przekroczyli próg śmierci. W Chrystusie nikt nigdy nie może nas naprawdę oddzielić od tych, których miłujemy. Zmienia się tylko sposób bycia razem z nimi, ale nic i nikt nie może zerwać tej więzi. Komunia świętych scala wspólnotę wierzących na ziemi i w niebie.

W tym sensie możemy również nawiązać relację przyjaźni z bratem lub siostrą w niebie. Święci są naszymi przyjaciółmi. Zwracamy się do nich jako do przyjaciół, zwłaszcza gdy mamy trudności i potrzebujemy pomocy. Dzięki obcowaniu świętych czujemy, że są nam bliscy święci mężczyźni i kobiety, będący naszymi patronami, przez imię, które nosimy, przez Kościół, do którego należymy, czy przez miejsce, w którym żyjemy. I to jest ufność, która powinna nas zawsze ożywiać, gdy zwracamy się do nich w decydujących momentach naszego życia.

Streszczenie katechezy podczas audjencji generalnej 2 lutego

WSPÓŁCZESNE NIEGODZIWOŚCI

Dziś obchodzimy Międzynarodowy Dzień Zerowej Tolerancji dla Okaleczania Żeńskich Narządów Płciowych. Około trzech milionów dziewcząt zostaje poddanych temu zabiegowi każdego roku, często w warunkach bardzo niebezpiecznych dla ich zdrowia. Praktyka ta, która niestety jest szeroko rozpowszechniona w wielu częściach świata, uwłacza godności kobiet i poważnie narusza ich integralność fizyczną. A w liturgiczne wspomnienie św. Józefiny Bakhity będziemy obchodzić Międzynarodowy Dzień Modlitwy i Refleksji przeciwko Handlowi Ludźmi. Jest to głęboka rana, zadana przez haniebną pogoń za korzyściami ekonomicznymi bez jakiegokolwiek szacunku dla osoby ludzkiej. Wiele dziewcząt – widzimy je na ulicach – które nie są wolne, jest niewolnicami handlarzy, wysyłających je do pracy; a jeśli nie przynoszą pieniędzy, biją je. To dzieje się dziś w naszych miastach. Poważnie się nad tym zastanówmy.

W obliczu tych plag ludzkości wyrażam swój smutek i wzywam wszystkich odpowiedzialnych do podjęcia zdecydowanych działań w celu zapobiegania zarówno wykorzystywaniu, jak i upokarzającym praktykom, które dotyczą w szczególności kobiety i dziewczęta.

Po modlitwie „Anioł Pański” 6 lutego

W bieżącym roku obchodzimy 80-lecie powstania Armii Krajowej, która przez wielu badaczy jest uważana za najlepiej zorganizowany ruch oporu w okupowanej Europie.

nadpartijną, a jej komendant główny – jedynym uznawanym przez rząd dowódcą sił zbrojnych w kraju. Terenowa struktura organizacyjna AK odpowiadała przedwojennemu podziałowi administracyjnemu Polski. Najważniejszym celem organizacji było prowadzenie walki o odzyskanie niepodległości przez organizowanie oraz prowadzenie akcji sabotażowych, dywersyjnych,

7 tys. pań z Wojskowej Służby Kobiet, której komendantką była Maria Wittek ps. „Mira”. Była to struktura działająca w ramach ZWZ-AK, której początki sięgają września 1939 r., kiedy tworzyła się SZP. Żołnierki przeszły szkolenie z łączności, medycyny, użycia broni. W AK był m.in. typowo kobiecy oddział „Dysk”, czyli Dywersja i Sabotaż Kobiet. Poza akcjami dywersyjnymi

fową kancelarii dowódcy powstania warszawskiego. Panie należały też do redakcji prasy powstańczej. Służyły w szpitalach, roznosiły meldunki również w łączności kanałowej. Działały w Komendzie Głównej Armii Krajowej oraz w dowództwach zgrupowań i kompanii. Pracowały w kuchniach żołnierskich, gdzie przygotowywały posiłki, budowały barykady, produkowały uzbrojenie, na przykład granaty.

Bohaterscy konspiratorzy

Patryk Lubrzyński

Korzenie Armii Krajowej sięgają Służby Zwycięstwu Polski (SZP), zawiązanej w nocy z 26 na 27 września 1939 r. przez grupę wyższych oficerów z gen. Michałem Karaszewiczem-Tokarzewskim przy współudziale prezydenta Warszawy Stefana Starzyńskiego. Organizacja została przekształcona 13 listopada 1939 r. w Związek Walki Zbrojnej (ZWZ), a następnie rozkazem naczelnego wodza gen. Władysława Sikorskiego 14 lutego 1942 r. w Armię Krajową (AK). Do nowej struktury weszło ok. 200 organizacji wojskowych spod okupacji niemieckiej i radzieckiej. AK była odtąd integralną częścią Polskich Sił Zbrojnych oraz szerzej Polskiego Państwa Podziemnego. Dowódcami organizacji byli generałowie: Stefan Rowecki ps. „Grot” (14 lutego 1942 r. – 30 czerwca 1943 r.), Tadeusz Komorowski ps. „Bór” (17 lipca 1943 r. – 2 października 1944 r.), Leopold Okulicki ps. „Niedźwiadek” (21 grudnia 1944 r. – 19 stycznia 1945 r.).

FENOMEN ARMII

Decyzja o powstaniu AK była podyktowana koniecznością scalenia i podporządkowania polskich konspiracyjnych oddziałów zbrojnych rządowi RP w Londynie. W zamierzeniach rządzących AK miała być organizacją po-

bojowych, bitew partyzanckich z siłami policyjnymi lub wojskiem niemieckim. Akcje służyły utrzymaniu wysokiego morale w narodzie polskim i przygotowaniu armii podziemnej na okres powstania, które miało wybuchnąć w okresie militarnego załamania III Rzeszy.

Katarzyna Utracka, zastępca kierownika Działu Historycznego Muzeum Powstania Warszawskiego, podkreśla, że fenomen AK tkwił w powszechnym uznaniu i wsparciu polskiego społeczeństwa. – W okupowanej Europie nie istniała tak prężnie działająca struktura ruchu oporu. W szczytowym momencie w 1944 r. liczyła ok. 300 tys. zaprzysiężonych członków. AK jednociła w sobie pełen przekrój grup społecznych, od inteligencji po robotników. Średnia wieku żołnierzy mieściła się między 19. a 21. rokiem życia, choć kadre dowódczą tworzyli głównie starsi i doświadczeni w boju weterani I wojny światowej – mówi historyczka.

KOBIETY AK

Katarzyna Utracka wyjaśnia, że ok. 12 tys. zaprzysiężonych kobiet w AK było czynnie zaangażowanych w powstaniu warszawskim, co stanowi mniej więcej 20 proc. wszystkich powstańców. – Warto wspomnieć, że w walkach w Warszawie wzięło udział

Stolik-skrzynka należący do plk. Jana Rzepeckiego „Wolskiego”, szefa Biura Informacji i Propagandy Komendy Głównej AK

i sabotażowymi panie produkowały miny w ramach Kobietych Patroli Minerskich – opisuje. Najwięcej kobiet pełniło funkcję łączniczek, sanitariuszek czy sekretarek. Stefania Aluchna ps. „Ala” była sze-

wadzono w nich szkolenia i narażano, gromadzono broń, organizowano produkcję prasy podziemnej, ukrywano ludzi. Najczęściej mieszkanie miało dwa wyjścia ze względów bezpieczeństwa. – W starych

Źródło: arch. Muzeum Powstania Warszawskiego

kamienicach do dziś odnajdujemy schowki po żołnierzach AK. Konspiratorzy byli niezwykle pomysłowi, skrytki umieszczali w podłogach, ścianach, stopniach schodów, parapetach czy sufitach. Były one tworzone przez specjalne komórki działające w ramach AK, m.in. przez Wydział Legalizacji i Techniki, którym kierował cichociemny Stanisław Jankowski pseudonim „Agaton” – opowiada Katarzyna Utracka.

Konspiratorzy zajmowali się też podrabianiem dokumentów, jedno z pierwszych fałszyfikatów otrzymali gen. Michał Karaszewicz-Tokarzewski i jego najbliżsi oficerowie. Podrabiano nie tylko karty pracy, ale również przepustki, kartki żywnościowe, zaświadczenia o szczepieniach. Niemcy często zmieniali wzory dokumentów, więc akowcy musieli pozyskiwać aktualne wzory. Fałszywe glejty były szczególnie istotne dla kurierów, którzy kursowali po okupowanej Europie. – O wysokiej jakości podrabianych dokumentów świadczy chociażby anegdota przywołana przez słynnego szpiega Polskiego Państwa Podziemnego Kazimierza Leskiego „Bradla”, który podróżował na akowskich dokumentach, udając niemieckiego generała. W Paryżu skorzystał z fałszywych kartek żywnościowych. Zaświadczenie osoby, która stała przed nim w kolejce, zostało zakwestionowane, a jako przykład oryginalnego dokumentu wskazano kartki „Bradla” – wspomina historyczka.

Akowcy fałszowali też walutę, wiosną 1940 r. na osobiste polecenie gen. „Grota” Roweckiego mjr Mieczysław Chyżyński ps. „Pełka” powołał grupę pracowników Polskiej Wytwórni Papierów Wartościowych (PWPW) o konspiracyjnej nazwie PWB/17 (Podziemna Wytwórnia Banknotów). Grupa produkowała banknoty i dokumenty na potrzeby AK oraz sabotowała działalność niemieckiego zarządu Wytwórni

Papierów Wartościowych przy ul. Sanguszkii w Warszawie (pracowali w niej konspiratorzy z AK). Zajmowała się, za zgodą władz emigracyjnych, kopiowaniem „młynarek”, czyli banknotów emitowanych przez podporządkowany władzom niemieckim Bank Polski w Generalnym Gubernatorstwie. – Konspiratorzy przemycali poza teren zakładu materiały potrzebne do produkcji banknotów. Paczki mniej udanych kopii wyprodukowanych pieniędzy podmienniali na oryginały. Podrabiane banknoty zgłaszali jako druki nieudane i przeznaczone do komisijnego zniszczenia. Do końca trwania akcji w 1942 r. Polskie Państwo Podziemne pozyskało w ten sposób 16,5 mln zł – szacuje Katarzyna Utracka.

POCZĄTEK SOWIETYZACJI

Po klęsce powstania warszawskiego jednostki AK na terenach zajętych przez Armię Czerwoną zostały zdemobilizowane. Komendant Główny gen. Leopold Okulicki „Niedźwiadek” 19 stycznia 1945 r. wydał rozkaz rozwiązania AK. Straty organizacji podziemnej to ok. 100 tys. poległych oraz zamordowanych żołnierzy, mniej więcej 50 tys. zostało wywiezionych do ZSRR i uwięzionych. W moskiewskim więzieniu znalazł się m.in. gen. Okulicki, sądzony w procesie szesnastu przywódców Polskiego Państwa Podziemnego i skazany na dziesięć lat więzienia, a następnie prawdopodobnie zamordowany 24 grudnia 1946 r. w więzieniu NKWD na moskiewskiej Łubiance.

Wskutek represji radzieckich oraz polskich służb bezpieczeństwa niektóre oddziały AK nie podporządkowały się rozkazowi o demobilizacji. Powstały nowe organizacje konspiracyjne, na przykład Ruch Oporu Armii Krajowej i Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość”.

Izabela Pakulska

Niedobór i nadmiar potasu

Wśród makroelementów obecnych w organizmie ważne miejsce zajmują potas i sód. Badanie stężenia obu tych substancji jest często zlecone przez lekarzy. Dzieje się tak dlatego, że zarówno niedobór, jak i nadmiar każdego z tych pierwiastków może być niebezpieczny.

Dzienne zapotrzebowanie na potas jest duże, wynosi około 4 tys. mg. Prawidłowe stężenie potasu w surowicy wynosi 3,5–5,5 mmol/l. Wartości odbiegające od tej normy nazywane są wartościami krytycznymi.

Potas wpływa na przewodnictwo nerwowo-mięśniowe, na gospodarkę wodno-elektrolitową oraz kwasowo-zasadową. Niedobór potasu (hipokaliemia) najczęściej kojarzy się z kurczami mięśni, drętwieniem kończyn (na ogół towarzyszy takim dolegliwościom także niedobór magnezu) oraz zaburzeniami rytmu serca, czasem groźnymi. Uczucie zmęczenia i senność także mogą być spowodowane zbyt niskim poziomem potasu. Trzeba pamiętać, że potas wpływa na skurcz wszystkich mięśni, także tych, które wchodzą w skład naczyń krwionośnych czy przewodu pokarmowego, dlatego jego niedobór może objawiać się podwyższonymi wartościami ciśnienia tętniczego, a nawet zaparciem.

Do niedoboru potasu może dojść na skutek przyjmowania niektórych leków odwadniających czy przeczyszczających. Także alkohol (szczególnie piwo) i kawa mogą obniżać poziom potasu – też działają moczopędnie. Również insulina obniża poziom potasu w surowicy,

powodując, że ten pierwiastek przedostaje się z surowicy do wnętrza komórek. Stężenie potasu zmniejszają także niektóre leki rozszerzające oskrzela czy katecholaminy. Z kolei niektóre choroby nadnerczy i nerek przyczyniają się do większej utraty potasu

z moczem. Inną częstą przyczyną są biegunki i wymioty – przy wymiotach w dużej ilości tracone są również chlorki. Rzadko przyczyną zbyt niskiego poziomu potasu jest niewystarczająca podaż w diecie. Jednak jeśli potasu we krwi jest za mało, warto go uzupełnić, stosując produkty bogate w ten pierwiastek. Należą do nich: pomidory, dynia, jarmuż, soja, fasola biała, groch, szpinak, kapusta, brukselka, ziemniaki, awokado, morele, banany, kiwi, grzyby (boczniki), kasza gryczana, orzechy.

Nieco rzadziej występuje nadmiar potasu, nazywany hiperkaliemią. Przyczyną mogą być leki zmniejszające wydalanie potasu z moczem, stosowane u pacjentów z nadciśnieniem tętniczym czy niewydolnością krążenia, oraz leki przeciwbólowe. Nadmierne podaż potasu, szczególnie w postaci suplementów, może być bardzo niebezpieczna u osób z niewydolnością nerek, u których poziom potasu zwykle jest podwyższony. Inną przyczyną hiperkaliemii jest uwalnianie potasu z komórek. Tak dzieje się na przykład w przypadku rozpadu guza nowotworowego czy w sepsie.

Podwyższony poziom potasu w surowicy może być bardzo niebezpieczny. Szczególnie groźne są zaburzenia pracy serca, może dochodzić zarówno do groźnych arytmii, jak i do zatrzymania pracy serca.

Zarówno podwyższony, jak i obniżony poziom potasu we krwi wymaga nie tylko dostosowania diety, ale także diagnostyki i leczenia.

Autorka jest lekarzem

Jechał, śpiewając?

dr hab. Tomasz Korpysz

W przypadku wielu reguł normatywnych oceny specjalistów oraz zwykłych użytkowników języka są zgodne. Nie dotyczy to jednak większości reguł związanych z interpunkcją, a zwłaszcza z użyciem przecinków. Specjaliści zwykle twierdzą, że polska interpunkcja jest przejrzysta i logiczna, niespecjaliści zaś skarżą się na zbyt duży stopień jej skomplikowania i bardzo często przyznają się, że np. przecinków stawiać nie umieją i robią to po prostu intuicyjnie.

Polska interpunkcja zasadniczo rzeczywiście jest dość uporządkowana, a przy tym podporządkowana czytelnym regułom składniowym. Z drugiej strony istnieją zasady szczegółowe, które są bardzo subtelne i wymagają od nadawcy głębokiego namysłu nad strukturą zdania i relacjami znaczeniowymi zachodzącymi między jego członami. Są też takie, które dotyczą rzadkich typów kontekstów i są mało znane. Istnieją wreszcie i takie, które jakiś czas temu uległy zmianie, a zmiana ta, mimo upływu lat, wciąż nie utrwaliła się w świadomości wielu użytkowników polszczyzny.

Przyjrzyjmy się dziś zasadom używania przecinka przy imiesłowach równoważnikach zdania. Jako że takie równoważniki pełnią funkcję podobną do funkcji zdań podrzędnych, ogólna reguła mówi, że trzeba je oddzielać przecinkami od zdań nadrzędnych (tak jak zdania podrzędne). Należy to przy tym robić niezależnie od kolejności członów. Piszemy zatem: *Piotr jechał na swoim rowerze, głośno śpiewając ulubioną piosenkę* (gdy pierwsze jest

zdanie nadrzędne), *Głośno śpiewając ulubioną piosenkę, Piotr jechał na swoim rowerze* (gdy pierwszy jest podrzędny imiesłowy równoważnik zdania), a także: *Piotr, głośno śpiewając ulubioną piosenkę, jechał na swoim rowerze* (gdy imiesłowy równoważnik zdania jest wtrąceniem, które rozбивa zdanie nadrzędne).

Trzeba jednak w tym miejscu podkreślić, że mniej więcej przed ćwierćwieczem przywołana wyżej zasada została doprecyzowana, czy raczej uproszczona i uspołniona. Wcześniej, do lat dziewięćdziesiątych XX w. (a dokładnie do roku 1993) reguła ta była formułowana w następujący sposób: *Równoważnik zdania zawierający imiesłów oddziela się lub wydziela przecinkami od reszty zdania, jeśli jest dłuższy albo jeśli chcemy nadać mu charakter dodatkowe uzupełnienia treści tego zdania*. Oczywiście wątpliwości mógł w tym sformułowaniu budzić przymiotnik „dłuższy”. Nie jest on przecież precyzyjny i wiele pozostawia do indywidualnej oceny piszącego. Czy równoważnik składający się z imiesłowu i tylko jednego wyrazu już jest „dłuższy” i wymaga oddzielenia go przecinkiem, czy też nie? A może dopiero dwa wyrazy i imiesłów zasługują na taką interpretację? Czy należy w związku z tym pisać np. *Piotr jechał na swoim rowerze, głośno śpiewając* czy też jednak *Piotr jechał na swoim rowerze głośno śpiewając*? Niewątpliwie w tej zasadzie było tylko to, że nie stawiano przecinków przy pojedynczych imiesłowach, a więc pisano np. *Piotr jechał śpiewając*.

Obecna zasada jest jednoznaczna: imiesłowy równoważnik zdania oddziela się od zdania głównego przecinkiem nawet wtedy, gdy równoważnikiem tym jest pojedynczy imiesłów. Dziś piszemy zatem nie tylko *Piotr jechał na swoim rowerze, głośno śpiewając ulubioną piosenkę*, lecz także *Piotr jechał na swoim rowerze, śpiewając*; *Śpiewając, Piotr jechał na swoim rowerze*; a nawet *Piotr, śpiewając, jechał na swoim rowerze*.

f

PIT-y za 2021

Edyta
Pisarczyk-Kulon

Przepisy dotyczące Polskiego Ładu

obowiązują od 1 stycznia 2022 r. i zgodnie z tymi zasadami będziemy rozliczać się z urzędem skarbowym w 2023 r. Z przychodów za 2021 r. rozliczyć się trzeba według dotychczasowych zasad.

PIT-11 płatnicy powinni przesłać do urzędu skarbowego i podatnikom do końca stycznia, a 15 lutego na stronie podatki.gov.pl zostanie udostępnione zeznanie podatkowe za 2021 rok poprzez usługę Twój e-PIT.

Takie elektroniczne zeznanie będzie przygotowane dla każdego podatnika indy-

widualnie, na podstawie danych przysłanych przez płatników podatku PIT-11. Jest to gotowy, wypełniony formularz, który można zaakceptować lub uaktualnić. Podatnik może zmienić sposób rozliczenia na wspólny z małżonkiem, a także wybrać formę opodatkowania jako osoba samotnie wychowująca dzieci. Przy rozliczeniu wspólnym deklaracja współmałżonka zostanie automatycznie anulowana.

W rozliczeniu na stronie podatki.gov.pl podatnik ma automatycznie wskazaną organizację pożytku publicznego (OPP), której przekazał jeden procent swojego podatku w poprzednim roku. Podatnik może zmienić dane dotyczące OPP, w tym nr KRS, a także cel szczegółowy.

Korzystając z rozliczenia przygotowanego przez administrację skarbową, płatnik ma prawo do skorzystania z przysługujących odliczeń, np. ulgi prorodzinnej czy ulgi termomodernizacyjnej, odliczenia przysługujących darowizn czy ulgi rehabilitacyjnej.

Po wprowadzeniu w formularzu zmian, np. rozliczeniu ulg, zmianie OPP czy numeru rachunku bankowego, podatnik musi je zaakceptować i wysłać formularz. Jeżeli tego nie zrobi, to automatycznie zaakceptowane zostanie zeznanie przygotowane dla podatnika przez administrację skarbową.

W ten sposób podatnicy mogą rozliczyć się z podatku bez wizyty w urzędzie skarbowym. Usługa nie dotyczy

przychodów z działalności gospodarczej i działów specjalnych produkcji rolnej.

Podatnik może też samodzielnie wypełnić zeznanie na obowiązującym formularzu i złożyć osobiście lub wysłać pocztą, albo też przesłać PIT poprzez e-Deklaracje.

W każdy przypadku ważne jest, żeby PIT trafił do urzędu skarbowego do 2 maja (w 2022 r. 30 kwietnia to sobota).

Poprzez Internet (usługę Twój e-PIT) podatnik ma możliwość złożenia korekty zeznania podatkowego, i to bez względu na to, czy składając zeznanie, skorzystał z tej usługi, czy złożył je w innej formie – elektronicznie przez system e-Deklaracje lub papierowo.

Autorka jest radcą prawnym

KONTROWERSYJNY WYBÓR

Mariusz Jankowski

Koniec sagi z wyborem nowego trenera piłkarskiej reprezentacji Polski. Koniec dociekań, przecieków, insynuacji oraz informacji z „pewnego źródła”. To powinien być koniec także zamieszania wokół kadry, a początek ciężkiej pracy przed meczem z Rosją. To powinien być również czas, gdy nowy selekcjoner otrzymuje wsparcie oraz pozytywny przekaz płynący z każdej możliwej strony. Dzięki temu mógłby jeszcze lepiej przygotować zespół do wyzwań czekających w marcu. Zamiast tego mamy jednak sytuację, gdy część osób nie akceptuje wyboru dokonanego przez działaczy PZPN. Czesław Michniewicz – czy tego chce, czy nie – podzielił piłkarskie środowisko. Wszystko przez sytuację sprzed lat i jego kontakty z osławionym „Fryzjerem”, czyli szefem piłkarskiej mafii. Nowy trener kadry nigdy nie został oskarżony, nigdy nic mu nie udowodniono, dlatego ma prawo mówić, że nic złego nie zrobił. Zdaniem wielu osób tamte kontakty kładą się jednak ogromnym cieniem na byłym trenerze warszawskiej Legii. Tak wielkim, że ich zdaniem Michniewicz nie powinien prowadzić najważniejszej sportowej drużyny w naszym kraju. Mnie także ten wybór uwiera. Uważam, że taką funkcję powinien sprawować ktoś o czystej karcie. Po prostu. Dlatego decyzja, pod którą podpisał się prezes Cezary Kulesza, jest mocno kontrowersyjna. I to przez nią Czesław Michniewicz jest w sytuacji nie do pozazdroszczenia. Nie pamiętam, by którykolwiek nowy trener kadry miał na starcie tak bardzo pod górkę. Bo niechęć części środowiska to jedno, a okoliczności wyboru (po rejeradzie Paulo Sousy) to drugie. Polska drużyna w niezwykle ważnym momencie została bez przywódcy. Czas nam uciekł. Za to została wielka niewiadoma. Nie wiemy, jak drużyna przyjmie nowego selekcjonera. Nie wiemy, czy faktycznie uda się przygotować zespół najlepiej jak będzie to możliwe. I co najgorsze, obawiam się, że w najbliższych tygodniach klimat wokół reprezentacji nie będzie najlepszy. Nie będziemy czuli, że wszyscy ciągną wózek w jedną stronę. Te niewiadome to też efekt tego, że dokonany wybór budzi tyle wątpliwości.

Sytuacja jest niezwykle trudna. Czesław Michniewicz podkreśla, że jest gruboskórny i z najgorszą nawet formą krytyki sobie poradzi. Jednak mimo tych zapewnień jest on przecież tylko człowiekiem. I może się zdarzyć, że ugną mu się barki pod ciężarem tego, co dzieje się wokół po kontrowersyjnym wyborze PZPN. Co możemy zrobić? Mimo wszystkich znaków zapytania wspierać nowego trenera. Sam nie wyobrażam sobie sytuacji, by nie kibicować biało-czerwonej reprezentacji. Dlatego apeluję: bądźmy z drużyną, bo bez względu na to, kto zasiada na ławce trenerskiej, ona jest po prostu nasza.

Autor jest dziennikarzem TVP

Króluja na lodzie

Sportowcy Rosyjskiego Komitetu Olimpijskiego zdominowali rywalizację drużynową w łyżwiarstwie figurowym. Prawdziwy pokaz magii na lodowej tafli dała piętnastoletnia Kamila Walijewa, która jako pierwsza na tych igrzyskach wykonała poczwórny Salchow. Srebro wywalczyła reprezentacja USA, a brąz Japonia.

fol. PAP/EPA/How Hwee Young

Mamy medal!

fol. PAP/Grzegorz Mornot

Dawid Kubacki zdobył brązowy medal igrzysk olimpijskich w Pekinie w indywidualnym konkursie na obiekcie normalnym. Mistrzem olimpijskim został Japończyk Ryoyu Kobayashi, a drugie miejsce zajął Austriak Manuel Fettner. Medal z Pekinu jest drugim olimpijskim brązem w karierze Kubackiego. Pierwszy wywalczył drużynowo cztery lata temu w Pjongczangu.

Świetną formę na olimpiadzie w Pekinie pokazała Maryna Gąsienica-Daniel, która zajęła ósme miejsce w slalomie gigancie. To najlepszy start polskiej zawodniczki w narciarstwie alpejskim od czasu Małgorzaty Tlałki, która w 1984 r. zajęła w slalomie szóstą pozycję.

Ósma gigancistka

fol. facebook.com

Olimpijskie wypadki

fol. PAP/EPA/Jean-Christophe Bott

Warunki zjazdu na trasie olimpijskiej okazały się nie małym wyzwaniem dla narciarzy alpejskich. Można mówić już o serii nieprzyjemnych upadków, zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn. Niefortunny przejazd

zaliczyli Niemiec Dominik Schweiger czy Francuzka Tessa Whorley. Z kolei groźny upadek Amerykanki Niny O'Brien zakończył się interwencją medyczną.

Dramat Maliszewskiej

O tym, że szanse na medale podczas tegorocznych igrzysk rozdała przede wszystkim koronawirus, boleśnie przekonała się Natalia Maliszewska, faworytka do medalu w łyżwiarstwie szybkim na krótkim torze. Zawodniczka od 29 stycznia mimo dobrego samopoczucia przebywała w hotelu izolacyjnym, a pojawienie się negatywnego wyniku testu dawało nadzieję na udział w kwalifikacjach. W ostatniej chwili Polki nie dopuszczono do startu ze względu na kolejny wynik pozytywny.

fol. PAP/EPA/Fazzy Ismail

Bez rutyny

Barbara Wiśniowska

Czasami tak polubię jakiś smak, że mogłabym taką potrawę jeść codziennie. Muszę sobie wtedy przypominać dzieciństwo. W trzeciej klasie lubiłam rogaliki, takie zwykłe z piekarni, nadziewane dżemem, posmarowane masłem. Codziennie nosiłam je do szkoły na drugie śniadanie. Nadszedł moment, że nie mogłam już na nie spojrzeć, i potem nigdy w życiu ich nie tknęłam. W piątej klasie codziennie na pierwsze śniadanie jadłam płatki owsiane „musli” z bakaliami. Pod koniec roku poczułam do nich wstręt. Po latach wróciłam do płatków ostrożnie, nie codziennie. Już pamiętam, żeby unikać nadmiernego powtarzania.

Naukowcy obserwowali grupę przedszkolaków, którym codziennie serwowali szwedzki stół. Niektórzy z upodobaniem wybierali

codziennie te same składniki, ale po kilku dniach, ewentualnie tygodniach, przerzucały się na zupełnie inne. W ten sposób, nie mając wiedzy o żywieniu i nie licząc kalorii, świetnie komponowały swoją dietę w dłuższych okresach.

Ja miałam jeszcze dwa epizody odrzucenia suplementów diety: tabletek z cynkiem, a w ciąży – syntetycznych kompleksów witamin. Przez długie lata mdliło mnie od samego patrzenia na nie. Organizm zapamiętuje, jakie enzymy trawienne potrzebuje wydzielić do konkretnej potrawy, i dobrze wie, co mu nie służy.

Przestrzegam przed nudą, rutyną, powtarzaniem, przesadą i zamawianiem codziennie pizzy pepperoni. Lepiej się zadziwić nowym smakiem.

for. Barbara Wiśniowska

ŁOSOŚ SŁODKO-KWAŚNY

Składniki: filet z łososia surowego bez łusek ■ cebula (najlepiej słodka odmiana) w dowolnej ilości ■ sok z 2 cytryn ■ sok z 2 grejpfrutów ■ łyżka brązowego cukru ■ masło klarowane ■ żurawina suszona słodzona ■ papryka słodka ■ czosnek niedźwiedzi suszony ■ 1/2 szklanki białego wina

Sposób przygotowania: Na dno naczynia żaroodpornego kładziemy łososia, polewamy winem i sokiem z cytryny. Posypujemy przyprawami. Pieczemy przez 30 minut w temperaturze 180 stopni.

W tym czasie przygotowujemy sos. Kroimy cebulę. Na patelni na bardzo małym ogniu topimy masło w ilości dostosowanej do ilości cebuli – nie za mało (bo spalimy), nie za dużo, bo łosoś jest bardzo tłustą rybą. Szklimy cebulę, pilnując, żeby się nie przypaliła, dodajemy żurawinę, sok z grejpfrutów i cukier i zagotowujemy. Sosem możemy polać łososia pod koniec pieczenia, a najlepiej bezpośrednio na talerzu.

KRZYŻÓWKA Z HASŁEM Siostry Honoraty

POZIOMO

- 1 A – skoszona trawa
- 1 G – budowlana ankra
- 2 E – plemię afrykańskie
- 3 A – zespół fachowców
- 3 G – kierowany wydech
- 6 A – kolce taternika
- 6 H – biała gorączka
- 8 C – kobieta modląca się
- 9 A – słup z banderą
- 9 G – żydowski uczonec
- 10 E – powyżej kolana
- 11 A – przystojny aktor
- 11 G – zakończenie ręki

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											

PIONOWO

- A 1 – przejaw religijności
- C 1 – egipska metropolia
- C 8 – wietrzna choroba
- D 3 – codzienna modlitwa
- E 1 – sztuczna skóra
- E 8 – mocny argument
- F 4 – składnik gazu
- G 1 – gatunek antylopy
- G 8 – łowiecki odcisk
- H 3 – siostra zakonna
- I 1 – ciężka praca
- I 8 – brat Kaina
- K 1 – prom kosmiczny

**Hasło do odczytania
w zaznaczonym wierszu**

--	--	--	--	--	--	--	--

Rozwiązania prosimy nadsyłać
do 25 lutego na adres redakcji „Idziemy”.
Wylosowanych autorów poprawnych odpowiedzi
nagrodzimy książkami.

TVP 1

04.40 Klan (3937); **05.10** Klan (3938); **05.35** Klan (3939); **06.05** Słownik polsko@polski; **06.25** wojsko-polskie.pl; **06.55** Słowo na niedzielę; **07.00** Transmisja Mszy świętej z sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach; **07.55** Z pamięci, felieton; **07.55** IO Pekin 2022 – Biegi narciarskie M, 4x5 km; **09.50** IO Pekin 2022 – studio; **09.55** IO Pekin 2022 – Biathlon K, 10 km Pursuit; **10.50** IO Pekin 2022 – studio; **11.00** IO Pekin 2022 – Gigant M; **11.30** IO Pekin 2022 – studio; **11.40** IO Pekin 2022 – Biathlon M, 12,5 km Pursuit; **12.30** XXIV Zimowe Igrzyska Olimpijskie – Pekin 2022; **13.25** IO Pekin 2022 – studio; **13.55** IO Pekin 2022 – Łyżwiarstwo szybkie, Team Pursuit M 1/4F; **14.35** IO Pekin 2022 – studio; **14.55** IO Pekin 2022 – Łyżwiarstwo szybkie, K 500 m finał; **15.45** IO Pekin 2022 – studio; **16.00** Komisarz Alex (2011); **17.00** Telexpress; **17.20** Pogoda; **17.30** Zakochany Mickiewicz – koncert; **18.50** Jaka to melodia?; **19.25** Sport

19.30 Wiadomości

20.05 Pogoda

20.15 Zniewolona (65) – serial kostiumowy, Ukraina 2021

21.20 Zniewolona (66)

22.25 Zakochana Jedynka: Dirty Dancing – film muzyczny, USA 1987, reż.: Emile Ardolino, wyk.: Jennifer Grey, Patrick Swayze, Jerry Orbach, Cynthia Rhodes

00.15 Falszywa wdowa – USA 1996, reż.: Richard Benjamin, wyk.: Ricki Lake, Brendan Fraser, Shirley MacLaine

01.55 Z pamięci – felieton

02.05 IO Pekin 2022 – studio

02.20 IO Pekin 2022 – Łyżwiarstwo figurowe, Ice Dance & Free Dance

05.45 IO Pekin 2022 – studio

06.05 Zakończenie dnia

TVP 2

05.20 Barwy szczęścia (2569) – serial obyczajowy TVP; **05.50** Barwy szczęścia (2570); **06.25** Barwy szczęścia (2571); **07.00** M jak miłość (1636) – serial TVP; **07.55** Pytanie na śniadanie – w tym Pogoda-flesz; **10.20** Zaczniń Od Nowa (5); **10.55** Słowo na niedzielę; **11.00** Transmisja Mszy świętej z Jasnej Góry; **11.55** Między ziemią a niebem; **12.00** Aniol Pański; **12.15** Między ziemią a niebem; **12.50** Życie według świętego Jana Pawła II – cykl reportaży; **13.00** Zmiana klimatu. Fakty cz. 1 – film dokumentalny, Wielka Brytania 2019, reż.: Serena Davies; **14.00** Familiada – teleturniej; **14.35** Koło fortuny – teleturniej; **15.15** Szansa na sukces. Opole 2022: Wojciech Młynarski – widowisko muzyczne; **16.15** Big Music Quiz – teleturniej muzyczny; **17.15** Wojciech Cejrowski – boso przez świat: Peru. Cuzco – cykl reportaży; **17.40** Lajki; **18.00** Panorama; **18.20** Pogoda; **18.30** Na sygnale (358) – serial fabularzowany TVP; **18.55** Na sygnale (359)

19.25 Rodzinka.pl (246) – serial TVP

20.00 Postaw na milion – teleturniej

21.05 Prawnik z Lincoln – film fabularny, USA 2011, reż.: Brad Furman, wyk.: Matthew McConaughey, Marisa Tomei, Ryan Phillippe, William H. Macy

23.10 Kino bez granic: Plan B – komedia, reż.: Kinga Dębska, wyk.: Kinga Preis, Edyta Olszówka, Marcin Dorociński, Roma Gąsiorowska, Małgorzata Gorol

00.50 Sztuczki – film obyczajowy, reż.: Andrzej Jakimowski

02.40 Nie ma tego złego... – komedia, USA, Kanada 2017, reż.: Jeremiah S. Chechik, wyk.: Ryan Kwanten, Sara Canning, Will Sasso

04.30 Rodzinka.pl – serial TVP

05.00 Zakończenie dnia

TVP Info

05.55 Powitanie; **06.00** Serwis Info Poranek; **06.24** Pogoda Info; **06.31** Serwis Info Poranek; **06.53** Pogoda Info; **07.01** Serwis Info Poranek; **07.23** Pogoda Info; **07.31** Serwis Info Poranek; **07.51** Pogoda Info; **07.59** Info Poranek; **08.22** Pogoda Info; **08.30** W Kontrze; **09.15** Info Poranek; **09.41** Pogoda Info; **09.50** Woronicza 17; **10.59** Serwis Info Dzień weekend; **11.22** Pogoda Info; **11.29** Info Dzień weekend; **11.50** Salon dziennikarski; **12.30** Info Dzień weekend; **12.49** Pogoda Info; **12.59** Info Dzień weekend; **13.29** Info Dzień weekend; **13.51** Pogoda Info; **13.59** Info Dzień weekend; **14.29** Info Dzień weekend; **14.53** Pogoda Info; **15.00** Debata Senior; **15.29** Info Dzień weekend; **15.54** Pogoda Info; **16.00** Okiem Wiary; **16.29** Koronawirus. Szczepionka; **17.00** Telexpress; **17.15** Telexpress Extra; **17.30** Telexpress na deser; **17.45** Info Dzień weekend; **18.00** Panorama; **18.18** Studio Zachód; **18.40** Info V4+; **18.55** Głębia ostrości; **19.20** Raport z granicy

19.30 Wiadomości

19.58 Gość Wiadomości

20.13 Minęła 20

21.00 W pełnym świetle

21.20 Raport z granicy

21.30 Serwis Info Wieczór weekend

21.43 Pogoda Info

21.50 Strefa starcia

23.00 Info Wieczór

23.55 Serwis Info Wieczór weekend

00.03 Wiadomości

00.31 Gość Wiadomości

00.52 Pogoda Info

01.00 TVP WORLD

03.00 Pogoda Info

03.20 Wronicza 17

04.25 Telexpress Extra

04.45 Info V4+

05.13 Agrobiznes – podsumowanie

TV TRWAM

05.00 Głos serca; **05.45** Abel z boiska; **07.25** Muzyczne chwile; **07.50** Święty na każdy dzień; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Słowo życia; **08.05** Polski Punkt Widzenia; **08.25** Święty na każdy dzień; **08.30** Z Parlamentu Europejskiego; **09.00** Prymas Stefan Wyszyński; **09.10** Spotkanie z Magdą Buczek; **09.15** Manna z Nieba; **09.30** Msza święta z Jasnej Góry; **10.35** Przegląd Katolickiego Tygodnika „Niedziela”; **10.40** Cuda Jezusa; **11.25** Muzyczne chwile; **11.30** 100 cudownych miejsc na świecie; **11.40** Poznajemy Polskę; **11.55** Muzyczne chwile; **12.00** Aniol Pański z Ojcem Świętym Franciszkiem; **12.20** Wieś – to też Polska; **13.30** Papież Polak do Rodaków; **14.05** Życie św. Weroniki Giuliani; **15.45** Wakacje z Chopinem; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Koncert życzeń; **17.00** 7 Kościołów Apokalipsy; **17.30** Nowa Ewangelizacja; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Aniol Pański

18.05 Informacje dnia

18.15 Rozmowy niedokończone

19.25 Święty na każdy dzień

19.30 Opowieści z Księgi Cnót

20.00 Informacje dnia

20.20 Różaniec

20.50 Święty na każdy dzień

21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja

21.20 Informacje dnia

21.40 Retrospekcja

21.45 Hildegarda z Bingen. Światło Boga

22.35 Moja Mongolia

23.00 Jak my to widzimy – z daleka widać lepiej

23.30 Tam, gdzie Bóg płacze

00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.40 Był taki dzień – 13 lutego; **06.50** Oddałam Go Kościołowi – film dok.; **08.00** Msza greckokatolicka – Liturgia greckokatolicka z archikatedry w Przemysku; **09.00** Janosik (10) – serial TVP; **09.55** Okrasa łamie przepisy; **10.35** Przestrzeń pamięci; **11.05** Przystanek slow food (7); **11.40** Dziką przyrodą Bliskiego i Środkowego Wschodu: Morze Kaspijskie – serial dok.; **12.40** Dzikie krainy Australii. Alpy Australijskie – cykl dok.; **13.35** W kotłach historii; **14.00** Polska i świat z historią w tle; **14.30** Blisko, coraz bliżej (12); **15.55** Nie taka prosta historia; **16.30** Giganci historii; **17.20** Niezwykłe historie Białego-Czerwonych: Władysław Komar; **17.45** Chłopi (7) – serial TVP; **18.50** Senator – film dok.; **20.00** Wiedeń – miasto cesarzy (1); **20.55** Ogień pod pokładem – film fabularny, Wielka Brytania 1957, reż.: Robert Parrish, wyk.: Jack Lemmon, Rita Hayworth; **22.45** Kryminalne zagadki Polski (3); **23.15** Wojna i pokój (4); **01.05** Królik po berlińsku – film dok.; **02.05** Szerokie tory; **02.35** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

06.50 Miłość Ci wszystko wybaczy – widowisko muzyczne; **08.00** Nabożeństwo ewangelickie w Drogomyślu; **09.05** Pod jednym dachem (6); **09.50** Trzeci punkt widzenia; **10.35** Szczęśliwa siódemka – komedia; **11.45** Major Dundee – western; **13.55** Rudzielec – dramat; **15.40** Henry Purcell – Dydona i Eneas, reż.: Natalia Kozłowska; **17.15** Niedziela z... Józefem Wilkoniem; **18.05** Niedziela z... Janusza Stannego i Józefa Wilkonia spojrzenie na „Pana Tadeusza”; **18.40** Niedziela z... Józef Wilkoń – film dok.; **19.00** Niedziela z... Arka Józefa Wilkonia; **19.35** Niedziela z... Autoportret bez ram; **20.00** Sieranewada – dramat, reż.: Cristi Priu; **23.00** Książek Piano Duo – koncert; **24.00** Trzeci punkt widzenia; **00.40** Pokój syna – dramat, reż.: Nanni Moretti; **02.30** Czarny kapturek – film anim.; **02.35** Zeszyt – film anim.; **02.45** C'est La Vie – film anim.; **02.50** Pieniądz – film anim.; **03.10** Rośliny trujące – film TVP, reż.: Robert Gliński; **04.35** Legendy Rocka: Pat Benatar; **05.10** Legendy Rocka: Primal Scream; **05.45** Teledyski; **05.58** Zakończenie dnia

TVN

05.05 Uwaga!; **05.25** Ukryta prawda (870); **06.25** Kuchenne rewolucje 9 (13); **07.25** Nowa Maja w ogrodzie 5 (15); **07.55** Akademia ogrodnika (15); **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.30** Klinika naturalnego piękna 2 (8); **12.05** Co za tydzień (1031); **12.35** Kolekcja smaków 2 (7); **13.10** Na Tropie Dzikich Zwierząt (7); **13.40** Lego Ninjago – film przygodowy; **15.50** Johnny English: Reaktywacja – komedia, USA/Wielka Brytania/Francja 2011, reż.: Oliver Parker, wyk.: Rowan Atkinson, Gillian Anderson, Rosamund Pike, Daniel Kaluuya, Richard Schiff; **18.00** Kuchenne rewolucje 22 (9); **19.00** Pogoda; **19.25** Sport; **19.35** Pogoda; **19.45** Uwaga!; **20.00** Królowa Śnieżka i łowca – film przygodowy, USA 2012, reż.: Rupert Sanders, wyk.: Kristen Stewart, Chris Hemsworth, Charlize Theron, Sam Claflin, Bob Odenkirk; **22.45** Nieznana bitwa – film wojenny, Rosja 2019, reż.: Igor Kopytow; **01.10** MasterChef 10 (12); **02.40** Noc Magii; **04.05** Kto was tak urządził; **04.35** Kto was tak urządził

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.50** Fantastyczna czwórka – USA 2015, reż.: Josh Trank, wyk.: Jamie Bell, Kate Mara, Michael B. Jordan, Teller Miles, Toby Kebbell; **10.55** Gdzie jest Dory – film anim., USA 2016, reż.: Andrew Stanton; **13.00** Epoka lodowcowa: Mocne uderzenie – film anim., USA 2014; **15.10** Czarnownica 2 – USA/Wielka Brytania/Kanada 2019, reż.: Joachim Ronning; **17.40** Nasz Nowy Dom (226); **18.50** Wydarzenia; **19.20** Sport; **19.25** Pogoda; **19.30** Państwo w Państwie (431); **20.00** Kabaret na żywo. Młodzi i Moralni (88); **22.05** X-Men: Apocalypse – film s.f., USA 2016, reż.: Bryan Singer, wyk.: James McAvoy, Jennifer Lawrence, Michael Fassbender, Nicholas Hoult, Oscar Isaac, Rose Byrne; **01.15** Ostra noc – USA 2017, reż.: Lucia Aniello, wyk.: Jillian Bell, Ty Burrell, Ilana Glazer, Scarlett Johansson, Zoë Kravitz, Kate McKinnon, Demi Moore; **03.35** Love Island. Wyspa miłości (42); **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

TVP 1

06.15 Przysięga (580); **07.00** *Transmisja Mszy świętej z sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze*; **07.30** Okiem Wiary; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.35** Ranczo (27) – serial obyczajowy TVP; **09.35** Woda i las. Źródło życia na Ziemi – film dokumentalny; **10.10** IO Pekin 2022 – studio; **10.45** IO Pekin 2022 – Skoki narciarskie – konkurs drużynowy mężczyzn K 125, seria próbna; **11.35** IO Pekin 2022 – studio; **11.55** IO Pekin 2022 – skoki narciarskie – konkurs drużynowy mężczyzn K 125; **14.00** IO Pekin 2022 – studio; **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka – teleturniej; **16.05** Przysięga (581) – serial obyczajowy, Turcja 2020, reż.: Aghan Özen, Serkan Mut, wyk.: Özge Yaz, Gökberk Demirci, Can Verel, Munise Özlem; **17.00** Teleexpress; **17.15** Jaka to melodia? – teleturniej muzyczny; **17.55** Klan (3940); **18.20** Kasta – serial paradokumentalny TVP; **18.55** Jeden z dziesięciu – teleturniej; **19.25** Sport

19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM!
20.30 Leśniczówka (487)
20.55 Wstęp do spektaklu „Sprawa Rity G.” – felieton

21.05 Teatr Telewizji: Sprawa Rity G. – spektakl teatralny, reż.: Daria Kopiec, wyk.: Monika Buchowiec, Martyna Byczkowska, Kacper Olszewski, Marcin Czarnik, Izabela Dąbrowska, Michał Bieliński

22.15 Świat bez fikcji: Szkocka Wolność – film dokumentalny

23.15 Dirty Dancing – film muzyczny, USA 1987, reż.: Emile Ardolino

01.05 Drogi wolności (10)
02.10 Oficerowie (9) – serial
03.05 Młodzi rajdowcy – film obyczajowy, USA 2003

04.50 Koronawirus. Jak z nim walczyć świat? – film dokumentalny

05.50 Zakończenie dnia

TVP 2

05.30 M jak miłość (1510); **06.20** To nie koniec świata – cykl reportaży; **06.55** Familiada – teleturniej; **07.30** Pytanie na śniadanie – pobudka; **07.55** Pytanie na śniadanie; **10.40** Panorama; **10.45** Pytanie na śniadanie; **11.20** Rodzinka.pl (211) – serial komediowy TVP; **11.55** Barwy szczęścia (2571); **14.05** Va Banque – teleturniej; **14.35** Na sygnale (108) – serial fabularyzowany TVP; **15.10** Doktor Jan z Deekelsen (14) – serial obyczajowy, Niemcy 2009, reż.: Hans Werner, wyk.: Wayne Carpendale, Gerhard Olschewski, Heinz Reincke; **16.00** Kolo fortuny – teleturniej; **16.35** Familiada – teleturniej; **17.15** Miłość i przeznaczenie (49) – serial obyczajowy, Turcja 2020, reż.: Cagri Bayrak, wyk.: Ibrahim Celikkol, Senan Kara, Demet Ozdemir, Zuhul Gencer, Engin Hepileri; **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque – teleturniej; **18.45** Stepowa miłość (14) – serial kostiumowy, Rosja 2014, wyk.: Tatyana Kazantseva, Nikita Vakuluk, Yuri Belyayev, Anna Sagaydachnaya

19.25 Barwy szczęścia (2571) – serial obyczajowy TVP

20.10 Barwy szczęścia (2572)

20.40 Kulisy serialu „M jak miłość”

20.55 M jak miłość (1637) – serial TVP

21.40 Walentynkowy Koncert Życzeń, cz. (1)

22.45 Walentynkowy Koncert Życzeń, cz. (2)

23.50 Co ludzie powiedzą – film fabularny, reż.: Iram Haq, wyk.: Maria Mozhdah, Adil Hussain, Rohit Saraf

01.45 O mnie się nie martw (3) – serial komediowy TVP

02.45 Plan B – komedia, reż.: Kinga Dębska, wyk.: Kinga Preiss, Edyta Olszówka, Marcin Dorociński, Roma Gąsiorowska, Małgorzata Gorol, Rory Keenan

04.25 Rodzinka.pl – serial TVP

04.50 Rodzinka.pl – serial TVP

05.25 Zakończenie programu

TVP Info

05.35 Powitanie – Poranek; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.57** Agropogoda; **05.59** Powitanie; **06.01** Serwis Info Poranek; **06.20** Pogoda Info; **06.30** Info Poranek; **06.54** Pogoda Info; **07.00** Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.51** Agrobiznes; **07.56** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Info Poranek; **10.21** Pogoda Info; **10.29** Serwis Info Dzień; **10.51** Pogoda Info; **10.59** Info Dzień; **11.29** Info Dzień; **11.51** Pogoda Info; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agropogoda; **12.12** Agrobiznes; **12.30** Info Raport; **12.39** Info Dzień; **13.50** Pogoda Info; **13.59** Info Dzień; **14.29** Info Dzień; **14.49** Pogoda Info; **14.59** Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **16.25** Pogoda Info; **16.30** Koronawirus. Szczepionka; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi; **19.20** Raport z granicy

19.30 Wiadomości

19.58 Gość Wiadomości

20.13 Minęła 20

21.00 Nie da się ukryć

21.20 Raport z granicy

21.30 Serwis Info Wieczór

21.41 Pogoda Info

21.50 W tyle wizji

22.25 Serwis Info Wieczór

22.30 W tyle wizji Extra

23.00 Info Wieczór

23.30 W akcji

23.55 Serwis Info Wieczór

00.03 Wiadomości

00.31 Gość Wiadomości

00.56 Pogoda Info

01.00 TVP WORLD

05.00 Pogoda Info

05.13 Agrobiznes

TV TRWAM

05.10 Sanktuaria polskie; **05.30** Wygrać z przeznaczeniem; **06.35** Inżynier; **07.05** Pragnienie Boga; **07.45** Lufubu; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Wieś – to też Polska; **09.25** Słowo życia; **09.30** Opowieści z Księgi Cnót; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Rozmowy niedokończone; **11.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **11.30** Przyroda w Obiektywie; **11.50** Święty na każdy dzień; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Możesz – 10 przykazań; **13.10** Muzyczne chwile; **13.30** Msza święta z Jasnej Góry; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Próba wiary; **15.25** Szansa na dziecko – naprotechnologia; **15.45** Święty na każdy dzień; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Sanktuaria polskie; **16.30** Aktywna zima; **16.55** Świadkowie; **17.30** Na łowy; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Anioł Pański

18.05 Informacje dnia

18.15 Rozmowy niedokończone

19.25 Święty na każdy dzień

19.30 Król Chwały

19.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci

20.00 Informacje dnia

20.20 Różaniec

20.50 Myśląc Ojczyzna

21.00 *Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja*

21.20 Informacje dnia

21.40 Polski Punkt Widzenia

22.00 Możesz – 10 przykazań

22.50 Sanktuarium Matki Bożej w La Salette

22.45 Muzyczne chwile

00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.50 Był taki dzień – 14 lutego; **07.00** Wojenne dziewczyny (3); **07.55** Ex Libris; **08.25** Historia Ireny Sendlerowej – film dok.; **08.55** Studio reportażu – W służbie Bogu i bliźnim; **09.15** W godzinę próby Polskie Państwo Podziemne – film dok.; **09.35** Przeczytaj mi tę historię; **09.45** Sensacje XX wieku: Zabójcy; **10.40** Essequibo: Ukryta rzeka, cz. 2 – serial dok.; **11.40** Kryminalne zagadki Polski (3); **12.10** Osiecka (8) – serial TVP; **13.10** Małe kobietki – dramat, USA 1994, reż.: Gillian Armstrong; **15.15** Dzikie krainy Australii. Alpy Australijskie – cykl dok.; **16.15** AK – Armia Podziemna – film dok.; **17.25** Flesz historii; **17.50** Było, nie minęło – kronika zwiadowców historii; **18.20** Spór o historię; **18.50** Prasa donosi; **19.00** Wojenne dziewczyny (4); **20.00** Historia w postaciach zapisana: Mroczni bohaterowie Meksyku; **22.05** Stulecie na taśmie filmowej: Kto dał władzę dyktatorom (3); **23.10** Piotr Szczepanik – film dok.; **00.15** Szerokie tory; **00.45** Było, nie minęło; **01.15** Sensacje XX wieku; **02.10** Encyklopedia II wojny światowej; **02.30** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.00 Muzyczne poranki; **08.20** Sydney, brat Charliego Chaplina – film dok.; **09.30** Siedem czerwonych róż, czyli Benek Kwiatciarz o sobie i o innych – film TVP; **11.00** Najdłuższa wojna nowoczesnej Europy (11); **12.15** Najdłuższa wojna nowoczesnej Europy (12); **13.30** Blask – film anim.; **13.30** Kwadratura koła – film anim.; **13.35** Romeo i Julia – film anim.; **13.45** Oh My Darling – film anim.; **14.05** Reżyserzy: Carol Reed – cykl dok.; **15.05** Wakacje – komedia, reż.: George Cukor; **16.50** Złote runo – komedia, reż.: Janusz Kondratyuk; **18.30** Informacje kulturalne; **18.55** Sanditon (6) – serial; **20.00** Kino Mocnych Wrażeń: Człowiek ze złotym pistoletem – film sensacyjny, reż.: Guy Hamilton; **22.10** Powidoki – Allan Bloom; **22.35** Bikini Blue – dramat, reż.: Jarosław Marszewski; **00.10** Książek Piano Duo – koncert; **01.15** Pięć łatwych utworów – dramat, USA 1970, reż.: Bob Rafelson; **03.00** Informacje kulturalne; **03.35** Leonora Carrington – zapomniana surrealistka – film dok.; **04.40** Teledyski; **05.35** Afisz kulturalny ekstra; **05.50** Zakończenie dnia

TVN

05.10 Uwaga!; **05.25** Nowa Maja w ogrodzie 5 (16); **05.50** Akademia ogrodnika (16); **06.00** Ukryta prawda (1146); **07.00** Kuchenne rewolucje 4 (11) – program kulinarno-rozrywkowy; **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.40** Ukryta prawda (1033); **12.50** Tajemnice miłości (47); **14.00** Ukryta prawda (1147); **15.05** Ukryta prawda (942); **16.10** Kuchenne rewolucje 4 (12) – program kulinarno-rozrywkowy; **17.20** Ukryta prawda (1034); **18.25** Bunt (11) – serial; **19.00** Fakty; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga!; **20.10** Doradca smaku; **20.15** Na Wspólnej 20 (3373) – serial obyczajowy; **20.55** Milionerzy – wydanie specjalne (511); **22.05** Notting Hill – komedia, Wielka Brytania/USA 1999, reż.: Roger Michell, wyk.: Julia Roberts, Hugh Grant, Richard McCabe, Rhys Ifans, James Dreyfus, Dylan Moran; **00.35** Powiernik królowej – film obyczajowy, Wielka Brytania/USA 2017, reż.: Stephen Frears, wyk.: Judi Dench, Ali Fazal, Tim Pigott-Smith, Michael Gambon, Olivia Williams; **03.05** Co za tydzień (1031); **03.35** Grzesznica (2); **04.25** Noc Magii

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy (628); **09.10** Malanowski i Partnerzy (629); **09.40** Sekrety rodziny (146); **10.40** Dlaczego ja? (888); **11.40** Gliniarze (169); **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy (995); **14.40** Dlaczego ja? (1047); **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.30** Na ratunek 112 (537); **17.00** Gliniarze (347); **18.00** Pierwsza miłość (3365); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** Farma (21); **21.05** Baby Driver – film akcji, reż.: Edgar Wright, wyk.: Jon Bernthal, Ansel Elgort, Eiza González, Jon Hamm, Lily James, Kevin Spacey; **23.40** Kickboxer: Zemsta – film akcji, USA 2016, reż.: John Stockwell, wyk.: Dave Bautista, Alain Moussi, T.J. Storm, Georges St-Pierre, Jean-Claude Van Damme; **01.40** Legenda Herkulesa – USA 2014, reż.: Renny Harlin, wyk.: Scott Adkins, Liam Garrigan, Lutz Kellan; **03.45** Love Island. Wyspa miłości (43); **04.40** Disco Gramy; **05.25** Teleshopping TV Okazje

TVP 1

06.10 Przysięga (581); **07.00** IO Pekin 2022 – studio; **07.25** IO Pekin 2022 – Łyżwiarstwo szybkie – wyścig drużynowy kobiet 1F; **08.20** IO Pekin 2022 – Łyżwiarstwo szybkie – wyścig drużynowy kobiet Finał D, C; **09.20** IO Pekin 2022 – Łyżwiarstwo szybkie – wyścig drużynowy kobiet Finał B, A; **09.55** IO Pekin 2022 – Biathlon – sztafeta 4 × 7,5 km mężczyzn; **11.15** IO Pekin 2022 – Łyżwiarstwo figurowe – solistki; **12.05** IO Pekin 2022 – Łyżwiarstwo figurowe – solistki; **13.55** IO Pekin 2022 – Łyżwiarstwo figurowe – solistki; **15.30** IO Pekin 2022 – studio; **16.05** Przysięga (582) – serial obyczajowy, Turcja 2020, reż.: Ayhan Özen, Serkan Mut, wyk.: Özge Yaz, Göker Demirci, Can Verel, Munise Özlem, Berkant Müftüler, Gül Arcan Gürses; **17.00** Teleexpress; **17.15** Jaka to melodia? – teleturniej muzyczny; **17.55** Klan (3941) – telenowela TVP; **18.20** Kasta – serial paradokumentalny TVP; **18.55** Jeden z dziesięciu – teleturniej; **19.25** Sport **19.30** Wiadomości **20.05** Pogoda **20.10** ALARM! **20.30** Leśniczówka (488) – serial TVP **21.05** Portrety Wojenne: Józef Beck – cykl dokumentalny, reż.: Tomasz Matuszczak, wyk.: Cezary Kosiński, Katarzyna Bargielowska, Tomasz Zaród, Andrzej Rydel, Wojciech Korwin Wierzbicki, Zenon Borkowski, Dawid Janicki, Piotr Owczarek **21.40** Magazyn Ekspresu Reporterów **22.45** Ocaleni – reality show **23.50** Magazyn śledczy Anity Gargas **00.25** Dotyk przeznaczenia – dramat, USA 2000, reż.: Sam Raimi, wyk.: Cate Blanchett, Hilary Swank, Giovanni Ribisi, Keanu Reeves **02.30** Przysięga (3) – serial TVP **03.20** Magazyn Ekspresu Reporterów **04.20** Zakończenie dnia

TVP 2

05.40 M jak miłość (1511); **06.35** Pamięć i tradycja... – reportaż; **07.00** *Transmisja Mszy świętej z sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze*; **07.35** Pytanie na śniadanie – pobudka; **07.55** Pytanie na śniadanie; **10.40** Panorama; **10.50** Pytanie na śniadanie; **11.20** Rodzinka.pl (212) – serial TVP; **11.55** Barwy szczęścia (2572) – serial TVP; **12.35** Koło fortuny – teleturniej; **13.25** Stepowa miłość (14) – serial kostiumowy, Rosja 2014, reż.: Alexandr Mochov, Valery Ibragimov, wyk.: Tatyana Kazantseva, Nikita Vakuluk, Yuri Belyayev, Anna Sagaydachnaya; **14.05** Va Banque – teleturniej; **14.35** Na sygnale (109) – serial fabularny TVP; **16.00** Koło fortuny – teleturniej; **16.35** Familia – teleturniej; **17.15** Miłość i przeznaczenie (50) – serial obyczajowy, Turcja 2020; **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque – teleturniej; **18.45** Stepowa miłość (15) – serial kostiumowy, Rosja 2014 wyk.: Tatyana Kazantseva, Nikita Vakuluk, Yuri Belyayev, Anna Sagaydachnaya **19.25** Barwy szczęścia (2572) – serial obyczajowy TVP **20.10** Barwy szczęścia (2573) **20.40** Kulisy serialu „M jak miłość” **20.55** M jak miłość (1638) – serial TVP **21.55** Serca na sprzedaż (8) – serial **23.05** Medyceusze Wspaniali (11) – serial kostiumowy **00.15** Ludzkie historie – Wieża elfów – film dokumentalny **01.30** Królowa pustyni – dramat, USA 2015, reż.: Werner Herzog, wyk.: Nicole Kidman, James Franco, Robert Pattinson **03.45** Wiesław Kot – wstęp do filmu „Biała hrabina” – felieton **03.50** Biała hrabina – dramat, USA 2005, reż.: James Ivory, wyk.: Natasha Richardson, Lynn Redgrave, Madeleine Potter, Madeleine Daly, Ralph Fiennes **06.00** Zakończenie programu

TVP Info

05.35 Powitanie – Poranek; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.57** Agropogoda; **05.59** Powitanie – Wstaje dzień; **06.01** Serwis Info Poranek; **06.20** Pogoda Info; **06.30** Serwis Info Poranek; **06.54** Pogoda Info; **07.00** Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.51** Agrobiznes; **07.56** Agropogoda; **08.00** Wiadomości; **08.10** Info Poranek; **08.13** Minęła 8; **09.00** Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Info Poranek; **10.21** Pogoda Info; **10.29** Serwis Info Dzień; **10.51** Pogoda Info; **10.59** Info Dzień; **11.29** Info Dzień; **11.51** Pogoda Info; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agropogoda; **12.12** Agrobiznes; **12.30** Info Raport; **13.29** Info Dzień; **13.50** Pogoda Info; **13.59** Info Dzień; **14.29** Info Dzień; **14.49** Pogoda Info; **15.00** Wiadomości; **15.10** Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **16.25** Pogoda Info; **16.30** Koronawirus. Szczepionka; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi; **19.20** Raport z granicy **19.30** Wiadomości **19.58** Gość Wiadomości **20.13** Minęła 20 **21.00** Nie da się ukryć **21.20** Raport z granicy **21.30** Serwis Info Wieczór **21.41** Pogoda Info **21.50** W tyle wizji **22.25** Serwis Info Wieczór **22.30** W tyle wizji Extra **23.00** Info Wieczór **23.30** W akcji **23.55** Serwis Info Wieczór **00.03** Wiadomości **00.31** Gość Wiadomości **00.56** Pogoda Info **01.00** TVP WORLD **05.00** Pogoda Info **05.13** wojsko-polskie.pl

TV TRWAM

05.00 Yohan – wędrowki dzieci; **07.05** Misyjna Eucharystia w Gahunga; **07.20** Zofia Czeska – błogosławiona na nasze czasy; **07.40** 20 lat dla świata; **07.45** Święty na każdy dzień; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.35** Słowo życia; **08.45** Muzyczne chwile; **09.00** Poczet Wielkich Rodaków; **09.35** Mama Lima; **09.55** Święty na każdy dzień; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Jak my to widzimy – z daleka widać lepiej; **10.45** Zew natury; **11.05** Jezus – Królestwo bez granic; **11.35** Święty na każdy dzień; **11.40** Ma się rozumieć; **11.50** Słowo życia; **12.00** Anioli Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Mojżesz – 10 przykazań; **13.10** Muzyczne chwile; **13.25** Słowo życia; **13.30** *Msza święta z Jasnej Góry*; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Śladami apostoła Pawła; **15.15** Spektakl teatralny: Pupil pupila; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Jestem mamą; **16.25** Rotmistrz Pilecki – przywrócenie pamięci; **16.55** Filmowe życiorysy **17.10** Prosto o gospodarce **17.30** Zostań Żołnierzem RP **17.50** Muzyczne chwile **17.55** Poczet Wielkich Polaków **18.00** Anioli Pański **18.05** Informacje dnia **18.15** Rozmowy niedokończone **19.25** Święty na każdy dzień **19.30** Każdy maluch to potrafi **19.45** Modlitwa z telefontem udziałem dzieci **20.00** Informacje dnia **20.20** *Różaniec* **20.50** Myśląc Ojczyzna **21.00** *Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze* **21.20** Informacje dnia **21.40** Polski Punkt Widzenia **22.00** Mojżesz – 10 przykazań **22.50** Kontrowersje wokół klimatu **23.50** Muzyczne chwile **00.00** Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.50 Był taki dzień – 15 lutego; **07.00** Wojenne dziewczyny (4); **07.50** Flesz historii; **08.15** Historia Polski: Akowcy – film dok.; **09.10** Sensacje XX wieku: Rajd na St. Nazaire, cz. 1; **09.40** Sensacje XX wieku: Rajd na St. Nazaire, cz. 2; **10.10** Po złoto – film dok.; **11.20** Przestrzeń pamięci; **11.50** Osiecka (9) – serial TVP; **12.45** Opo-wieść sentymalna – film dok.; **13.45** Historia w postaciach zapisana: Książę Karol, wieczny następca tronu – cykl dok.; **15.45** Przeczytaj mi tę historię; **16.05** Nie taka prosta historia; **16.35** Historia Polski: Wygrać z przeznaczeniem – film dok.; **17.35** ...niech świat pamięta o nas... Tragedia Górnolazów 1945 – film dok.; **18.30** Książę wolności 1914–1981 – ks. Eugeniusz Dryniak; **19.00** Wojenne dziewczyny (5); **20.00** Kobiety Kennedy'ego – film dok.; **21.00** Co dalej?; **22.05** Azjatyckie stulecie: Podział Indii; **23.00** Ogień pod pokładem – film fabularny; **00.55** ZSRR. Rozpad mocarstwa – film dok.; **01.55** Było, nie minęło; **02.30** Sensacje XX wieku; **02.55** Sensacje XX wieku; **03.25** Encyklopedia II wojny światowej; **03.55** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.00 Co się dzieje; **07.25** Teledyski; **08.00** Informacje kulturalne; **08.30** Trzeci punkt widzenia; **09.05** Powidoki – Allan Bloom; **09.20** Złote runo – komedia, reż.: Janusz Kondratiuk; **11.00** Najdłuższa wojna nowoczesnej Europy (13); **12.45** Na kredyt – film obyczajowy, reż.: Przemysław Nowakowski; **13.30** Film fabularny; **13.50** Na nabrzeżach – dramat, USA 1954, reż.: Elia Kazan; **15.55** Trędowata – melodramat, reż.: Jerzy Hoffman; **17.35** Do dzieła – magazyn, reż.: Jarosław Rybicki; **18.00** Sanditon (7) – serial; **19.05** Teatr Telewizji: Rewizor – reż.: Jerzy Gruza; **21.00** Co dalej?; **22.10** Lekkie obyczaje: Moja noc u Maud – film obyczajowy, reż.: Eric Rohmer; **00.10** Do dzieła; **00.35** Szczęście – reż.: Maciej Buchwald, wyk.: Jowita Budnik, Roman Gancarczyk, Ewelina Pankowska, Przemysław Sadowski; **01.10** Bikini Blue – dramat, reż.: Jarosław Marszewski; **02.45** Basen – film obyczajowy, reż.: Francois Ozon; **04.40** Teledyski; **05.35** Afisz kulturalny ekstra; **05.50** Zakończenie dnia

TVN

05.40 Uwaga!; **06.00** Ukryta prawda (871) – program obyczajowy; **07.00** Kuchenne rewolucje 4 (12) – program kulinarno-rozrywkowy; **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.40** Doradca smaku – magazyn kulinarny; **11.50** Ukryta prawda (1034); **12.55** Tajemnice miłości (48); **14.00** Ukryta prawda (1148); **15.05** Ukryta prawda (943); **16.10** Kuchenne rewolucje 4 (13) – program kulinarno-rozrywkowy; **17.20** Ukryta prawda (1035) – program obyczajowy; **18.25** Bunt (12) – serial; **19.00** Fakty – magazyn informacyjny; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga!; **20.10** Doradca smaku 15 – Czysta francuskie z kremem z twarogu (16); **20.16** Gala Bestselleru Empiku 2021; **22.20** Supervizjer (1232); **22.55** Śmigłowy – film sensacyjny, USA 2016, reż.: Gavin O'Connor, wyk.: Ben Affleck, Anna Kendrick, J.K. Simmons, Jon Bernthal, John Lithgow; **01.30** Kuba Wojewódzki 15 (11); **02.35** Porwani (5) – serial, USA; **03.30** Uwaga!; **03.50** Noc Magii; **05.10** Kto was tak urządził

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy (630); **09.10** Malanowski i Partnerzy (631); **09.40** Sekrety rodziny (147); **10.40** Dlaczego ja? (889); **11.40** Gliniarze (170); **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy (996); **14.40** Dlaczego ja? (1048); **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.30** Na ratunek 112 (538); **17.00** Gliniarze (348); **18.00** Pierwsza miłość (3366); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** Farma (22); **21.05** Transformers: Wiek zagłady – film s.f., USA/Chiny, 2014, reż.: Michael Bay, wyk.: Kelsey Grammer, Mark Wahlberg, Nicola Peltz, Reynor Jack, Stanley Tucci, Titus Welliver; **00.50** Joy – film obyczajowy, USA 2015, reż.: David O. Russell, wyk.: Bradley Cooper, Diane Ladd, Edgar Ramirez, Isabella Rossellini, Jennifer Lawrence, Robert De Niro, Virginia Madsen; **03.20** Kabaretowa Ekstraklasa; **03.35** Love Island. Wyspa miłości (44); **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

TVP 1

04.35 IO Pekin 2022 – studio; **05.05** IO Pekin 2022 – Hokej na lodzie: 1 #1 (1 tercja); **07.35** IO Pekin 2022 – studio; **07.50** IO Pekin 2022 – Narciarstwo alpejskie – slalom mężczyzn; **08.25** IO Pekin 2022 – studio; **08.40** IO Pekin 2022 – Biathlon – sztafeta 4 × 6 km kobiet; **10.00** IO Pekin 2022 – Biegi narciarskie – sprint drużynowy kobiet i mężczyzn, kwalifikacje; **11.55** IO Pekin 2022 – Biegi narciarskie – sprint drużynowy kobiet i mężczyzn, finały; **13.15** IO Pekin 2022 – Short track – 1500 m kobiet 1F, sztafeta 5000 m mężczyzn, finały; **14.10** IO Pekin 2022 – Short track – 1500 m kobiet, finały; **14.35** IO Pekin 2022 – studio; **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka – teleturniej; **16.05** Przysięga (583); **17.00** Teleexpress; **17.15** Jaka to melodia? – teleturniej muzyczny; **17.55** Klan (3942); **18.20** Kasta – serial paradokumentalny TVP; **18.55** Jeden z dziesięciu – teleturniej; **19.25** Sport

19.30 Wiadomości
20.00 Pogoda
20.10 ALARM!
20.30 Leśniczówka (489)
20.55 Piłka nożna – Liga Mistrzów 1F (1): Red Bull Salzburg – Bayern Monachium

23.10 Historia bez tajemnic: Papcio Chmiel – film dokumentalny

00.15 Śmierć za śmierć – film fabularny, USA 2020, reż.: Roxi Shih, wyk.: Julie McNiven, Jon Abrahams, Kelley Jakle

01.50 1920. Wojna i miłość (3) – serial TVP, reż.: Maciej Migas, wyk.: Jakub Wesołowski, Wojciech Zieliński, Tomasz Borkowski, Katarzyna Maciąg, Lesław Żurek, Karolina Nolibrak, Michał Żurawski, Danuta Stenka

02.45 Bodo (11) – serial biograficzny
03.50 wojsko-polskie.pl
04.15 Notacje – Krzysztof Musiał
04.35 Zakończenie dnia

TVP 2

06.35 Archiwum Ringelbluma – reportaż; **07.00** Transmisja Mszy świętej z sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze; **07.35** Pytanie na śniadanie – pobudka; **07.55** Pytanie na śniadanie; **10.40** Panorama; **10.50** Pytanie na śniadanie; **11.20** Rodzinka.pl (213) – serial komediowy TVP; **11.55** Barwy szczęścia (2573) – serial obyczajowy TVP; **12.35** Kolo fortuny – teleturniej; **13.25** Stepowa miłość (15) – serial kostiumowy, Rosja 2014; **14.05** Va Banque – teleturniej; **14.35** Na sygnale (110) – serial fabularny TVP; **15.10** Doktor Jan z Deekelsen (16) – serial obyczajowy, Niemcy 2010, reż.: Hans Werner, wyk.: Wayne Carpendale, Gerhard Olshewski, Heinz Reincke; **16.00** Kolo fortuny – teleturniej; **16.35** Familiada – teleturniej; **17.15** Miłość i przeznaczenie (51) – serial obyczajowy, Turcja 2020; **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque – teleturniej; **18.45** Stepowa miłość (16) – serial kostiumowy, Rosja 2014

19.25 Barwy szczęścia (2573)
20.05 Barwy szczęścia (2574)
20.35 Kulisy seriali „Na dobre i na złe” i „Na sygnale”

20.50 Na dobre i na złe (835) – serial TVP

21.55 Serca na sprzedaż (9) – serial
23.05 Medyceusze Wspaniali (12) – serial kostiumowy

00.15 Miłość na walentynki – komedia romantyczna, USA 2019, reż.: Don McBrearty, wyk.: Daniela McKellar, Cameron Mathison, Damon Runyan

02.00 Trzy dni Kondora (2) – serial, USA 2018, reż.: Lawrence Trilling, wyk.: Max Irons, Brendan Fraser, William Hurt

03.05 Ucieczka z Dubaju, tajemnica zaginionej księżniczki – film dokumentalny

04.10 Za marzenia (6) – serial TVP
05.00 Zakończenie dnia

TVP Info

05.35 Powitanie – Poranek; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.57** Agropogoda; **06.01** Serwis Info Poranek; **06.20** Pogoda Info; **06.30** Info Poranek; **06.54** Pogoda Info; **07.00** Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.51** Agrobiznes; **07.56** Agropogoda; **08.00** Wiadomości; **08.10** Info Poranek; **08.13** Minęła 8; **09.00** Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Info Poranek; **10.21** Pogoda Info; **10.29** Info Dzień; **10.51** Pogoda Info; **10.59** Info Dzień; **11.29** Serwis Info Dzień; **11.51** Pogoda Info; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agropogoda; **12.12** Agrobiznes; **12.30** Info Raport; **13.29** Info Dzień; **13.50** Pogoda Info; **13.59** Info Dzień; **14.29** Info Dzień; **14.49** Pogoda Info; **14.59** Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **16.25** Pogoda Info; **16.30** Koronawirus. Szczepionka; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi; **19.20** Raport z granicy

19.30 Wiadomości
19.58 Gość
Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.20 Raport z granicy
21.30 Serwis
Info Wieczór
21.41 Pogoda Info
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis
Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 Info Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Serwis
Info Wieczór

00.03 Wiadomości
00.31 Gość
Wiadomości
00.56 Pogoda Info
01.00 TVP WORLD
05.00 Pogoda Info
05.18 Info V4+

TV TRWAM

05.00 Prosto o gospodarce; **05.20** Jestem mamą; **05.35** Wołyń – nierozliczone ludobójstwo; **06.50** 180 lat na zdrowie; **07.05** Święty na każdy dzień; **07.15** Dar nadziei – historia Tony'ego Melendesa; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.35** Każdy maluch to potrafi; **08.50** Słowo życia; **09.00** Opowieści Starego Testamentu; **09.30** Sanktuaria polskie; **09.50** Święty na każdy dzień; **10.00** Audiencja Generalna z Watykanu; **11.00** Syria; **11.20** Muzyczne chwile; **11.25** Jestem mamą; **11.40** Prosto o gospodarce; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Mojesz – 10 przykazań; **13.10** Muzyczne chwile; **13.30** Msza święta z Jasnej Góry; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Cena nadziei; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Na zdrowie; **16.30** Wyszynski – historia; **17.00** Po stronie prawdy; **17.30** Rykoszetem; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Anioł Pański

18.05 Informacje dnia
18.15 Rozmowy niedokończone
19.25 Święty
na każdy dzień
19.30 Brat Franciszek
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec
20.50 Myśląc
Ojczyzna
21.00 Apel Jasnogórski
z kaplicy Cudownego
Obrazu Matki
Bożej na Jasnej Górze
– transmisja
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt
Widzenia
22.00 Mojesz – 10 przykazań
22.50 Dzieje apostołskie, cz. 1
23.40 Mój Tatusi walczył
pod Monte Cassino
00.00 Słowo życia
00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.50 Był taki dzień – 16 lutego; **07.00** Wojenne dziewczyny (5); **07.55** Arrasów dzieje osobliwe; **08.30** Historia Polski: Na Piwnie – film dok.; **09.00** Szlak Snów – film dok.; **09.55** Wojna w eterze; **10.10** Sensacje XX wieku: Szabla Polska; **11.00** Nuta człowiecza – film dok.; **11.45** Księża wolności 1914–1981 – ks. Eugeniusz Dryniak; **12.25** Osiecka (10); **13.20** Życie ukryte w jeziorze: Tonle Sap – Serce Kambodży (3); **14.20** Kobiety Kennedy'ego – film dok.; **15.25** Giganci historii; **16.15** W godzinę próby – Łukasz Ciepliński „Plug”; **16.40** Było, nie minęło; **17.10** Niezwykłe historie Białe-Czerwonych – Waldemar Marszałek; **17.35** Historia Polski: Skrzywdzeni – film dok.; **18.35** Kryminalne zagadki Polski (3); **19.00** Flesz historii – ekstra; **19.05** Wojenne dziewczyny (6); **20.00** Historia broni (2); **21.05** Stulecie na taśmie filmowej: Kto dał władzę dyktatorom (3); **22.05** Paciorki jednego różańca – dramat, reż.: Kazimierz Kut; **00.05** Powiedzieć światu – film dok.; **01.00** Było, nie minęło; **01.35** Sensacje XX wieku; **02.25** Encyklopedia II wojny światowej; **02.55** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.00 Teledyski; **08.10** Do dzieła; **08.40** Portrety: Ada Karczmarczyk; **08.55** Kto-rędy po sztukę; **09.10** Trędowata – melodramat, reż.: Jerzy Hoffman; **11.00** Królowa Bona (1); **12.05** Królowa Bona (2); **13.30** Baśnie z moich stron – film dok., Rosja 2017, reż.: Sofia Gorlenko; **15.00** Brzezina – dramat, reż.: Andrzej Wajda, wyk.: Olgierd Łukasiewicz, Daniel Olbrychski, Emilia Krakowska, Marek Perepeczko, Danuta Wodyńska; **16.50** Tydzień z życia mężczyzny – film obyczajowy, reż.: Jerzy Stuhr; **18.30** Informacje kulturalne; **18.55** Sanditon (8) – serial; **20.00** Złodziejzki – dramat, Japonia 2018, reż.: Hirokazu Kore-eda, wyk.: Lily Franky, Sakura Ando, Mayu Matsuoka; **22.10** Truffaut – Godard – filmowi rywale – film dok.; **23.15** Jazz – Michał Urbaniak i Urbusion – koncert; **00.30** Informacje kulturalne; **01.05** Moja noc u Maud – film obyczajowy, Francja 1969, reż.: Eric Rohmer; **03.05** Szpital Brytania – film obyczajowy, Wielka Brytania 1982, reż.: Lindsay Anderson; **05.35** Afisz kulturalny ekstra; **05.50** Zakończenie dnia

TVN

05.40 Uwaga!; **06.00** Ukryta prawda (1148); **07.00** Kuchenne rewolucje 4 (13) – program kulinarno-rozrywkowy; **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.40** Doradca smaku; **11.50** Ukryta prawda (1035); **12.55** Tajemnice miłości (49); **14.00** Ukryta prawda (1149); **15.05** Ukryta prawda (944); **16.10** Kuchenne rewolucje 4 (14) – program kulinarno-rozrywkowy; **17.20** Ukryta prawda (1036); **18.25** Bunt (13) – serial; **19.00** Fakty; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga!; **20.10** Doradca smaku; **20.15** Na Wspólnej 20 (3374) – serial obyczajowy; **20.55** Milionerzy (459); **21.35** Mumia: Grobowiec Cesarza Smoka – film przygodowy, Kanada/Niemcy/USA 2008, reż.: Rob Cohen, wyk.: Brendan Fraser, Jet Li, Maria Bello, John Hannah, Michelle Yeoh; **23.50** Notting Hill – komedia, Wielka Brytania/USA 1999, reż.: Roger Michell, wyk.: Julia Roberts, Hugh Grant, Richard McCabe, Rhys Ifans, James Dreyfus, Dylan Moran; **02.25** Grzesznica (2) – serial, USA; **03.25** Uwaga!; **03.45** Noc Magii; **05.05** Kto was tak urządził

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy (632); **09.10** Malanowski i Partnerzy (633); **09.40** Sekrety rodziny (148); **10.40** Dlaczego ja? (890); **11.40** Gliniarze (171); **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy (997); **14.40** Dlaczego ja? (1049); **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.30** Na ratunek 112 (539); **17.00** Gliniarze (349); **18.00** Pierwsza miłość (3367); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** Farma (23); **21.05** Sekstaśna – komedia, USA 2014, reż.: Jake Kasdan, wyk.: Cameron Diaz, Ellie Kemper, Rob Lowe, Rob Corddry, Jason Segel; **23.10** To nie tak jak myślisz kotku – komedia, Polska, 2008, reż.: Sławomir Kryński, wyk.: Michał Bajor, Jacek Borusinski, Małgorzata Buczkowska, Katarzyna Figura, Jan Frycz; **01.25** Nic nie widziałem, nic nie słyszałem – film akcji, USA 1989, reż.: Arthur Hillier, wyk.: Richard Pryor, Gene Wilder, Joan Severance, Kevin Spacey; **03.40** Love Island. Wyspa miłości (45); **04.40** Disco Gramy; **05.25** Teleshopping TV Okazje

TVP 1

04.50 Przysięga (582); **05.40** Przysięga (583); **06.30** IO Pekin 2022 – studio; **06.55** IO Pekin 2022 – Narciarstwo alpejskie – slalom do kombinacji kobiet; **08.30** XXIV Zimowe Igrzyska Olimpijskie – Pekin 2022; **09.25** IO Pekin 2022 – Łyżwiarstwo szybkie – 1000 m kobiet; **11.05** IO Pekin 2022 – Łyżwiarstwo figurowe – solistki, program dowolny; **14.10** IO Pekin 2022 – Łyżwiarstwo figurowe – solistki, program dowolny; **15.05** IO Pekin 2022 – studio; **15.35** Gra słów. Krzyżówka – teleturniej; **16.05** Przysięga (584) – serial obyczajowy, Turcja 2020, reż.: Ayhan Özen, Serkan Mut, wyk.: Özge Yaz, Gökberk Demirci, Can Verel, Munise Özlem, Berkant Müftüler, Gül Arçan Gürses; **17.00** Telexpress; **17.15** Jaka to melodia? – teleturniej muzyczny; **17.55** Klan (3943) – telenowela TVP; **18.20** Kasta – serial paradokumentalny TVP; **18.55** Jeden z dziesięciu – teleturniej; **19.25** Sport
19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM!
20.30 Leśniczówka (490) –
21.00 Na sygnale (360) – serial fabularzowany TVP, reż.: Milena Dutkowska
21.35 Sprawa dla reportera
22.35 Magazyn śledczy Anity Gargas
23.15 Magazyn kryminalny 997
00.10 Magazyn Ekspresu Reporterów
01.10 Tanie Dranie: Moroz i Kłopotowski komentują świat – talk-show
01.55 Nowa – serial TVP, reż.: Tomasz Szafrński, wyk.: Justyna Kulig-Schneider, Marcin Bosak, Małgorzata Kożuchowska, Szymon Bobrowski, Piotr Grabowski
02.50 Ocaleni – reality show
03.55 Sprawa dla reportera
04.45 Zakończenie dnia

TVP 2

05.35 M jak miłość (1512); **06.25** Zaczynij Od Nowa (5); **07.00** *Transmisja Mszy świętej z sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze*; **07.35** Pytanie na śniadanie – pobudka; **07.55** Pytanie na śniadanie; **10.40** Panorama; **10.45** Pytanie na śniadanie; **11.15** Magazyn Ekumeniczny; **11.55** Barwy szczęścia (2574) – serial obyczajowy TVP; **12.35** Kolo fortuny – teleturniej; **13.25** Stepowa miłość (16) – serial kostiumowy; **14.05** Va Banque – teleturniej; **14.35** Na sygnale (111) – serial fabularzowany TVP; **15.10** Doktor Jan z Deekelsen (17) – serial obyczajowy, reż.: Hans Werner, wyk.: Wayne Carpendale, Gerhard Olschewski, Heinz Reincke; **16.00** Kolo fortuny – teleturniej; **16.35** Familiada – teleturniej; **17.15** Miłość i przeznaczenie (52) – serial obyczajowy, Turcja 2020; **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque – teleturniej; **18.45** Stepowa miłość (17) – serial kostiumowy
19.25 Barwy szczęścia (2574) – serial obyczajowy TVP
20.10 Barwy szczęścia (2575) – serial obyczajowy TVP
20.40 Kulisy serialu „Ojciec Mateusz”
20.55 Ojciec Mateusz (296) – serial kryminalny TVP
21.55 Serca na sprzedaż (10) – serial
23.05 Medyczne Wspaniali (13) – serial kostiumowy
00.15 Mr. Brooks – film fabularny, USA 2007, reż.: Bruce A. Evans, wyk.: Kevin Costner, Demi Moore, Dane Cook, William Hurt, Marg Helgenberger
02.25 Zemsta o jasnych oczach (3) – serial obyczajowy, Francja 2017, reż.: David Morley
04.20 Jedyny świadek (5) – serial kryminalny, Francja 2018, reż.: François Velle, wyk.: Anne Charrier, Pascal Elb, Camille Lou, Sophie Quinton
05.15 Zakończenie dnia

TVP Info

05.35 Powitanie – Poranek; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.57** Agropogoda; **05.59** Powitanie – Wstaje dzień; **06.01** Serwis Info Poranek; **06.20** Pogoda Info; **06.30** Info Poranek; **06.54** Pogoda Info; **07.00** Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.51** Agrobiznes; **07.56** Agropogoda; **08.00** Wiadomości; **08.10** Info Poranek; **08.13** Minęła 8; **09.00** Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Info Poranek; **10.21** Pogoda Info; **10.29** Info Dzień; **10.51** Pogoda Info; **10.59** Info Dzień; **11.29** Info Dzień; **11.51** Pogoda Info; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agropogoda; **12.12** Agrobiznes; **12.30** Info Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda Info; **13.59** Info Dzień; **14.29** Info Dzień; **14.49** Pogoda Info; **15.00** Wiadomości; **15.10** Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **16.25** Pogoda Info; **16.30** Koronawirus. Szczepionka; **17.00** Telexpress; **17.15** Telexpress Extra; **17.30** O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi; **19.20** Raport z granicy
19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.20 Raport z granicy
21.30 Serwis Info Wieczór
21.41 Pogoda Info
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 Info Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Serwis Info Wieczór
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
00.56 Pogoda Info
01.00 TVP WORLD
05.00 Pogoda Info
05.13 Agrobiznes

TV TRWAM

05.00 Inna Teresa; **05.55** Nie lękajcie się; **06.55** Audiencja Generalna z Watykanu; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.35** Słowo życia; **08.40** Przygody Mobilków; **09.00** Na zdrowie; **09.20** Brat Franciszek; **09.40** KL Stutthof; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Rozmowy niedokończone; **11.25** Myśląc Ojczyznę; **11.35** Przyroda i ludzie; **12.00** *Aniol Pański*; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Ziemia Obiecana; **13.10** Muzyczne chwile; **13.20** Przegląd katolickiego tygodnika „Niedziela”; **13.30** *Msza święta z Jasnej Góry*; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Jan Paweł II – Papież, który tworzył historię; **15.15** Filmmowe Zyciorysy. Ernesto Cofino; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Z wędką nad wodę w Polskę i Świat; **16.35** Porady Medyczne Bonifratrów; **17.05** Akademia pro-life; **17.10** Kazembe; **17.25** Święty na każdy dzień; **17.30** Odpowiedzialni za Kościół; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** *Aniol Pański*
18.05 Informacje dnia
18.15 Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Przyjaciele i bohaterowie
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec
20.50 Głos Polski
21.00 *Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja*
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Ziemia Obiecana
22.50 Orędzie na trudne czasy
00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.50 Był taki dzień – 17 lutego; **07.00** Wojenne dziewczyny (6); **07.50** W kotle historii; **08.25** Historia Polski: Skrzywdzeni. O Polakach i Żydach – film dok.; **09.25** Flesz historii; **09.35** Sensacje XX wieku: Roman Czerniawski; **10.30** Senator – film dok.; **11.40** Żywy sarmacki; **12.00** Osiećka (11); **13.00** Wynalazki, które zmieniły świat: Robot (3); **14.05** Wszystkie kolory świata: Oman – morze i kadzidło – dok.; **15.10** Historia broni: Atak z powietrza (2); **16.10** Spór o historię; **16.50** Arrasów dzieje osobliwe; **17.15** Przyszanek Historia: LWP 1945–1990; **17.40** Historia Polski: Wyżej niż Himalaje; **18.35** Przestrzeń pamięci; **19.05** Wojenne dziewczyny (7); **20.00** Kryminalne zagadki Polski (4); **20.25** Putin: historia rosyjskiego szpiega. Wieczny przywódca – film dok.; **21.20** Nasze Hollywood, czyli początki kina w Polsce – film dok.; **22.20** Irlandia – długa droga do pokoju (1); **23.20** Azjatyckie stulecie. Podział Indii; **00.15** Było, nie minęło – kronika zwiadowców historii; **00.50** Sensacje XX wieku; **01.40** Encyklopedia II wojny światowej; **02.15** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.00 Teledyski; **07.50** Informacje kulturalne; **08.20** Niedziela z... Józefem Wilkoniem; **09.20** Tydzień z życia mężczyzny – film obyczajowy, reż.: Jerzy Stuhr, wyk.: Jerzy Stuhr, Gosia Dobrowolska, Danuta Szafarska, Ewa Skibińska; **11.00** Królowa Bona (3); **12.10** Królowa Bona (4); **13.30** Diana Vreeland: cesarzowa mody – film dok.; **15.10** Cudze szczęście – film obyczajowy, reż.: Mirosław Bork, wyk.: Danuta Stenka, Susanne Luning, Maciej Robakiewicz, Jan Machulski; **16.55** Przyszań – film TVP, reż.: Jan Hryniak; **18.20** Res Poloniae; **18.50** Arsene Lupin (1) – serial; **20.00** Wstęp do filmu – Pali się, moja panno; **20.10** Pali się, moja panno – komedia, reż.: Miłosz Forman; **21.35** Odkrywając Beethovena – VII symfonia A-dur op. 92 – film dok.; **22.50** Res Poloniae – O Polsce z oddali; **23.25** Złodziejaski – dramat, Japonia 2018, reż.: Hirokazu Kore-eda; **01.35** Zawód: reporter – dramat, reż.: Michelangelo Antonioni; **03.50** Itzhak – film dok.; **05.25** Teledyski; **05.40** Afisz kulturalny ekstra; **05.55** Zakończenie dnia

TVN

05.40 Uwaga!; **06.00** Ukryta prawda (1149); **07.00** Kuchenne rewolucje 4 (14) – program kulinarno-rozrywkowy; **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.40** Doradca smaku; **11.50** Ukryta prawda (1036); **12.55** Tajemnice miłości (50); **14.00** Ukryta prawda (1150); **15.05** Ukryta prawda (945); **16.10** Kuchenne rewolucje 5 (1) – program kulinarno-rozrywkowy; **17.20** Ukryta prawda (1037); **18.25** Bunt (14) – serial; **19.00** Fakty; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga!; **20.10** Doradca smaku; **20.15** Na Wspólnej 20 (3375) – serial obyczajowy; **20.55** Milionerzy (460); **21.35** Kuchenne rewolucje 22 (10) – program kulinarno-rozrywkowy; **22.40** Szefowa – komedia, USA 2016, reż.: Ben Falcone, wyk.: Melissa McCarthy, Kristen Bell, Peter Dinklage, Ella Anderson, Kathy Bates; **00.40** Supervizjer (1232); **01.15** Kuba Wojewódzki 15 (11); **02.10** Porwani (5) – serial, USA; **03.10** Uwaga!; **03.30** Noc Magii; **04.50** Kto was tak urządził; **05.15** Kto was tak urządził

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy (634); **09.10** Malanowski i Partnerzy (635); **09.40** Sekrety rodziny (149); **10.40** Dlaczego ja? (891); **11.40** Gliniarze (172); **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy (998); **14.40** Dlaczego ja? (1050); **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.30** Na ratunek 112 (540); **17.00** Gliniarze (350); **18.00** Pierwsza miłość (3368); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.50** Pogoda; **19.55** Safety LAB. Bezpieczeństwo ma pierwszeństwo (5); **20.05** Farma (24); **21.05** (Nie)znajomi – Polska, 2019, reż.: Tadeusz Śliwa, wyk.: Aleksandra Domańska, Jadwiga Jankowska-Cieślak, Tomasz Kot, Maja Ostaszewska, Łukasz Simlat, Kasia Smutniak, Wojciech Żołądowski, Michał Żurawski; **23.40** Pod słońcem Toskanii – film obyczajowy, USA/Włochy, 2003, reż.: Audrey Wells, wyk.: Diane Lane, Sandra Oh, Lindsay Duncan, Raoul Bova, Vincent Riotta; **02.00** Joy – USA 2015, reż.: David O. Russell; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

TVP 1

04.50 IO Pekin 2022 – studio; **05.05** IO Pekin 2022 – Hokej na lodzie: 1F #1 (1 tercja); **07.35** IO Pekin 2022 – Narciarstwo dowolne – ski cross mężczyzn, 1 i 1F; **08.35** IO Pekin 2022 – Narciarstwo dowolne – Halfpipe kobiet, finał; **09.25** IO Pekin 2022 – Łyżwiarstwo szybkie – 1000 m mężczyzn; **10.00** IO Pekin 2022 – Biathlon – bieg ze startu wspólnego mężczyzn; **11.05** Ojciec Mateusz (284) – serial kryminalny TVP; reż.: Filip Żylber, wyk.: Artur Żmijewski, Kinga Preis, Piotr Polk, Michał Piela, Edyta Olszówka, Bartłomiej Firlet, Rafał Cieszyński, Artur Pontek; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda; **12.35** Magazyn Rolniczy; **12.50** Natura w Jedyńce: Życie lasu. Ptaki – film dok.; **13.45** IO Pekin 2022 – studio; **14.05** IO Pekin 2022 – Hokej na lodzie: 1F #2 (1 tercja); **16.35** IO Pekin 2022 – studio; **17.00** Teleexpress; **17.15** Jaka to melodia?; **17.55** Klan (3944); **18.20** Kasta – serial paradokumentalny TVP; **18.55** Jeden z dziesięciu; **19.25** Sport

19.30 Wiadomości

20.05 Pogoda

20.10 ALARM!

20.35 Ojciec Mateusz (297) – serial kryminalny TVP; reż.: Filip Żylber, wyk.: Artur Żmijewski, Kinga Preis, Piotr Polk, Michał Piela

21.25 Kulisy serialu „Na sygnale”

21.35 Na sygnale (361)

22.15 Zniewolona (65) – serial kostiumowy, Ukraina 2011, reż.: Felix Gerchikov, Maksym Lytvynov, wyk.: Maksim Radugin, Sonia Prís, Sergiej Strielnikow, Alina Kowalenko, Olesia Żurakowska-Ja, Stanisław Boklan

23.15 Zniewolona (66)

00.15 Zasady kung-fu – film fabularny, reż.: Mathieu Weschler

01.50 SEAL Team – komando Foki (22)

02.45 Ja wam pokazę! (1) – serial

03.45 Magazyn kryminalny 997

04.30 Zakończenie dnia

TVP 2

05.35 M jak miłość (1513); **06.30** Anna Dymna – spotkajmy się; **07.00** *Mszy świętej z sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze*; **07.30** Pytanie na śniadanie – zapowiedź; **07.35** Pytanie na śniadanie – pobudka; **07.55** Pytanie na śniadanie; **10.40** Panorama; **10.45** Pytanie na śniadanie; **11.20** Zaczni Od Nowa (5); **11.55** Barwy szczęścia (2575) – serial TVP; **12.35** Kolo fortuny – teleturniej; **13.25** Stepowa miłość (17) – serial kostiumowy, Rosja 2014, reż.: Alexandr Mochov, Valery Ibragimov, wyk.: Tatyana Kazantseva, Nikita Vakuluk, Yuri Belyayev, Anna Sagaydachnaya; **14.05** Va Banque – teleturniej; **14.35** Na sygnale (112) – serial fabularyzowany TVP; **15.10** Doktor Jan z Deekelsen (18) – serial obyczajowy; **16.00** Kolo fortuny – teleturniej; **16.35** Familiada – teleturniej; **17.15** Miłość i przeznaczenie (53) – serial obyczajowy, Turcja 2020; **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque – teleturniej; **18.45** Stepowa miłość (18) – serial kostiumowy, Rosja 2014

19.25 Barwy szczęścia (2575) – serial obyczajowy TVP

20.10 Barwy szczęścia (2576)

20.40 Karnawał z TVP – koncert

22.00 Kabaret. Super Show Dwójki (21) – program kabaretowy

23.05 Czarne złoto – film przygodowy, Katar, Francja 2011, reż.: Jean-Jacques Annaud, wyk.: Antonio Banderas, Tahar Rahim, Freida Pinto, Mark Strong

01.25 Projekt Koliber – film fabularny, Kanada 2018, reż.: Kim Nguyen, wyk.: Jesse Eisenberg, Alexander Skarsgård, Salma Hayek

03.30 Agentka specjalnej troski – Francja 2016, reż.: Dany Boon, wyk.: Dany Boon, Alice Pol, Michel Blanc

05.15 Zakończenie dnia

TVP Info

05.35 Powitanie – Poranek; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.57** Agropogoda; **05.59** Powitanie – Wstaje dzień; **06.01** Serwis Info Poranek; **06.20** Pogoda Info; **06.30** Serwis Info Poranek; **06.54** Pogoda Info; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.51** Agrobiznes; **07.56** Agropogoda; **08.00** Wiadomości; **08.10** Serwis Info Poranek; **08.13** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.21** Pogoda Info; **10.29** Serwis Info Dzień; **10.51** Pogoda Info; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.29** Serwis Info Dzień; **11.51** Pogoda Info; **12.00** Info Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda Info; **15.00** Wiadomości; **15.10** Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **16.25** Pogoda Info; **16.30** Koronawirus. Szczepionka; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi; **19.20** Raport z granicy

19.30 Wiadomości

19.58 Gość Wiadomości

20.13 Forum

21.00 Nie da się ukryć

21.20 Raport z granicy

21.30 Serwis Info Wieczór

21.41 Pogoda Info

21.50 W tyle wizji

22.25 Serwis Info Wieczór

22.30 W tyle wizji Extra

23.00 Info Wieczór

23.30 W akcji

23.55 Serwis Info Wieczór

00.03 Wiadomości

00.31 Gość Wiadomości

00.56 Pogoda Info

01.00 TVP WORLD

05.00 Pogoda Info

05.10 W akcji

05.38 Agrobiznes

TV TRWAM

05.00 Eksodus; **07.00** Piloci z Dębina; **07.50** Święty na każdy dzień; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.40** Słowo życia; **08.45** Przyjaciele i bohaterowie; **09.10** Z wędka nad wodę; **09.35** Święty na każdy dzień; **09.45** Duc in altum; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Rozmowy niedokończone; **11.20** Muzyczne chwile; **11.25** Głos Polski; **11.35** 100 cudownych miejsc na świecie; **11.45** Refleksje nad Psalmem XXIII; **11.55** Prymas Stefan Wyszyński; **12.00** *Aniol Pański*; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Ziemia Obiecana; **13.05** Do morza przez serca Kaszubów; **13.25** Muzyczne chwile; **13.30** *Msza święta z Jasnej Góry*; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Zrozumieć Antycywilizację; **14.55** Słowo życia; **15.00** *Koronka do Bożego Miłosierdzia*; **15.20** Mocni w Wierze; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Siódmy Sakrament; **16.35** Tak Go pamiętam; **16.50** Ojciec Klemens Vismara; **17.25** Święty na każdy dzień; **17.30** Geopolityka; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** *Aniol Pański*

18.05 Informacje dnia

18.15 Westerplatte Młodych

19.00 Warto zauważyć... w mijającym tygodniu

19.30 Opowieści Theo

19.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci

20.00 Informacje dnia

20.20 *Różaniec*

20.50 Mysłąc Ojczyzna

21.00 *Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja*

21.20 Informacje dnia

21.40 Polski Punkt Widzenia

22.00 Ziemia Obiecana

22.45 Muzyczne chwile

22.55 Przegląd Katolickiego Tygodnika „Niedziela”

23.00 Pamięć Sybiru

00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.50 Był taki dzień – 18 lutego; **07.00** Wojenne dziesięciolecie (7); **07.55** Kuchnia dwudziestolecia; **08.25** Historia Polski: Wyżej niż Himalaje; **09.20** Przystanek Historia: LWP 1945–1990; **09.35** Prasa donosi; **09.50** Sensacje XX wieku: Afganistan, cz. 1; **10.10** Sensacje XX wieku: Afganistan, cz. 2; **10.40** Kolo historii; **11.25** Nie taka prosta historia; **12.00** Osiecka (12); **13.05** Amsterdam, Londyn, Nowy Jork. Wspaniała trójka (2); **14.05** Polska i świat z historią w tle; **14.25** Półwysep Arabski. Kraina złudzeń; **15.30** Putin: historia rosyjskiego szpiega (3); **16.25** Przestrzeń pamięci; **16.55** Ex Libris; **17.20** Historia Polski: Chłopski bunt; **18.25** Polskie 100 lat: Polska 1944–1949; **18.55** Przeczytaj mi tę historię; **19.05** Wojenne dziesięciolecie (8); **20.00** Teatr Historii – felieton; **20.15** Teatr Historii „Chryje z Polską, czyli rzecz o Stanisławie Wyspiańskim”; **22.00** Happy Olo: pogodna ballada o Olku Dobie – film dok.; **23.10** Wiedeń – miasto cesarzy (2); **00.15** Tajemnice Paryża (7); **01.20** Było, nie minęło; **01.50** Sensacje XX wieku; **02.45** Encyklopedia II wojny światowej; **03.20** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.00 Teledyski; **07.40** Res Poloniae – O Polsce z oddali; **08.20** Wydarzenie aktualne; **09.25** Przysłań – film TVP; reż.: Jan Hryniak, wyk.: Maja Ostaszewska, Rafał Królikowski, Jan Machulski, Edyta Olszówka, Artur Żmijewski, Marek Perepeczko; **11.00** Królowa Bona (5); **12.10** Królowa Bona (6); **13.20** Odkrywając Beethovena – VIII Symfonia F-dur op. 93 – film dok.; **14.30** Odkrywając Beethovena – IX symfonia d-moll op. 125 – film dok.; **15.40** Dziewczyny do wzięcia – film TVP; reż.: Janusz Kondratyk; **16.45** Umberto D. – dramat, reż.: Vittorio De Sica; **18.30** Informacje kulturalne; **18.55** Reżyserzy: Sergio Leone – cykl dok.; **20.00** Aleksander Wielki – film fabularny, reż.: Robert Rossen; **22.25** Forman vs. Forman – film dok.; **23.55** Nyosha – film anim.; **00.10** Ani słowa – film anim.; **00.35** Informacje kulturalne; **01.10** Pali się, moja panno – komedia, reż.: Miłosz Forman; **02.35** Człowiek w połowie drogi – dramat, reż.: Carol Reed; **04.25** Teledyski; **05.35** Afisz kulturalny ekstra; **05.50** Zakończenie dnia

TVN

05.40 Uwaga!; **06.00** Ukryta prawda (1150); **07.00** Kuchenne rewolucje 5 (1) – program kulinarno-rozrywkowy; **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.40** Doradca smaku – magazyn kulinarny; **11.50** Ukryta prawda (1037); **12.55** Tajemnice miłości (51); **14.00** Ukryta prawda (1151); **15.05** Ukryta prawda (946); **16.10** Kuchenne rewolucje 5 (3) – program kulinarno-rozrywkowy; **17.20** Ukryta prawda (1038); **18.25** Bunt (15) – serial; **19.00** Fakty – magazyn informacyjny; **19.30** Sport; **19.40** Pogoda; **19.50** Uwaga!; **20.00** Kong: Wyspa czaszki – film przygodowy, USA/Chiny 2017, reż.: Jordan Vogt-Roberts, wyk.: Tom Hiddleston, Samuel L. Jackson, Brie Larson, John C. Reilly, John Goodman; **22.40** Hulk – film przygodowy, USA 2003, reż.: Ang Lee, wyk.: Eric Bana, Jennifer Connelly, Sam Elliott, Josh Lucas, Nick Nolte, Lou Ferrigno; **01.25** MasterChef 10 (12); **02.50** Uwaga!; **03.05** Noc Magii; **04.25** Kto was tak urządził; **04.55** Kto was tak urządził; **05.20** Kto was tak urządził

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy (636); **09.10** Malanowski i Partnerzy (637); **09.40** Sekrety rodziny (150); **10.40** Dlaczego ja? (892); **11.40** Gliniarze (173); **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy (999); **14.40** Dlaczego ja? (1051); **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.30** Na ratunek 112 (541); **17.00** Gliniarze (351); **18.00** Pierwsza miłość (3369); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** Farma (25); **21.05** Mulan – USA/Hongkong 2020, reż.: Niki Caro; **23.45** Książę Persji: Piaski czasu – USA 2010, reż.: Mike Newell, wyk.: Gemma Arterton, Jake Gyllenhaal, Ben Kingsley, Alfred Molina; **02.25** Ultraviolet – film s.f., USA 2006, reż.: Kurt Wimmer, wyk.: Milla Jovovich, William Fichtner, Cameron Bright, Nick Chinlund, Ricardo Mamood-Vega, Ida Martin; **04.05** Świat według Kiepskich (177); **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakup TV Okazje

TVP 1

04.40 Klan (3940); **05.05** Klan (3941); **05.30** Magazyn Ekspresu Reporterów; **06.30** IO Pekin 2022 – studio; **06.55** IO Pekin 2022 – Biegi narciarskie – 50 km mężczyzn; **07.55** IO Pekin 2022 – Łyżwiarstwo szybkie – bieg ze startu wspólnego mężczyzn, 1F; **08.30** IO Pekin 2022 – Biegi narciarskie – 50 km mężczyzn; **08.45** IO Pekin 2022 – Łyżwiarstwo szybkie – bieg ze startu wspólnego kobiet, 1F; **09.15** IO Pekin 2022 – Biegi narciarskie – 50 km mężczyzn; **09.30** IO Pekin 2022 – Łyżwiarstwo szybkie – bieg ze startu wspólnego mężczyzn, finał; **09.55** IO Pekin 2022 – Biathlon – bieg ze startu wspólnego kobiet; **11.15** IO Pekin 2022 – Łyżwiarstwo szybkie – bieg ze startu wspólnego kobiet, finał; **12.05** IO Pekin 2022 – Łyżwiarstwo figurowe – pary sportowe, program dowolny; **15.00** IO Pekin 2022 – studio; **15.25** Z pamięci – Monika Żeromska; **15.40** Film dokumentalny; **17.00** Teleexpress; **17.20** Pogoda; **17.30** Jaka to melodia?; **18.30** Blondynka (97); **19.25** Sport
19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM!
20.35 Komisarz Alex (202) – serial kryminalny TVP
21.30 Hit na sobotę: Wdowy – film fabularny, USA 2018, reż.: Steve McQueen, wyk.: Viola Davis, Liam Neeson, Jon Bernthal, Michelle Rodriguez, Robert Duvall, Colin Farrell
23.45 Sprawiedliwy – dramat, reż.: Michał Szczerbic, wyk.: Jacek Braciak, Aleksandra Hamkała, Urszula Grabowska, Jan Wieszczkowski
01.25 Z pamięci – Monika Żeromska
01.35 IO Pekin 2022 – studio
02.00 IO Pekin 2022 – Curling – finał kobiet
05.00 Zakończenie dnia

TVP 2

05.20 Barwy szczęścia (2574) – serial obyczajowy TVP, reż.: Jakub Skoczeń, wyk.: Orina Krajewska, Emilia Warabida, Konrad Skolimowski, Olga Jankowska, Maciej Raniszewski, Łukasz Wójcik, Natalia Zambrzycka, Wiktoria Gąsiewska, Joanna Głeń; **05.55** Barwy szczęścia (2575) – serial obyczajowy TVP; **06.25** Barwy szczęścia (2576) – serial obyczajowy TVP; **07.00** Transmisja Mszy świętej z sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze; **07.35** Program katolicki; **07.55** Pytanie na śniadanie; **11.45** Rodziny ekspres; **12.25** Karnawał z TVP – koncert; **14.00** Familiada – teleturniej; **14.35** Koto fortuny – teleturniej; **15.15** Szansa na sukces. Opole: Eleni – widowisko muzyczne; **16.20** Na dobre i na złe (835) – serial TVP, reż.: Grzegorz Lewandowski; **17.15** Wojciech Ciejrowski – bosso przez świat: Peru. Koka – cykl reportaży; **17.50** Słowo na niedzielę; **18.00** Panorama; **18.20** Pogoda; **18.30** Postaw na milion – teleturniej
19.25 Rodzinka.pl (247) – serial TVP
20.00 Tu bije serce Europy! Wybieramy hit na Eurowizję! cz. I – widowisko
21.00 Tu bije serce Europy! Wybieramy hit na Eurowizję! cz. II
22.05 Hity wszech czasów (30)
23.15 Kino relaks: Agentka specjalnej troski – Francja 2016, reż.: Dany Boon, wyk.: Dany Boon, Alice Pol, Michel Blanc
01.10 Mr. Brooks – film fabularny, USA 2007, reż.: Bruce A. Evans, wyk.: Kevin Costner, Demi Moore, Dane Cook, William Hurt, Marg Helgenberger, Ruben Santiago-Hudson
03.25 Złoty szlak – film akcji, Francja 2010, reż.: Eric Besnard, wyk.: Clovis Cornillac, Patrick Chesnais, Audrey Dana, Claudio Santamaria
05.05 Zakończenie dnia

TVP Info

05.55 Powitanie – Wstaje dzień; **06.00** Serwis Info Poranek; **06.24** Pogoda Info; **06.31** Serwis Info Poranek; **06.53** Pogoda Info; **07.01** Info Poranek; **07.23** Pogoda Info; **07.31** Info Poranek; **07.51** Pogoda Info; **07.59** Info Poranek; **08.10** wojsko-polskie.pl; **08.30** W Kontrze; **09.15** Salon dziennikarski; **09.59** Serwis Info Dzień weekend; **10.23** Pogoda Info; **10.29** Info Dzień weekend; **10.53** Pogoda Info; **10.59** Info Dzień weekend; **11.29** Info Dzień weekend; **11.52** Pogoda Info; **11.59** Info Dzień weekend; **12.29** Info Dzień weekend; **12.51** Pogoda Info; **12.59** Info Dzień weekend; **13.29** Info Dzień weekend; **13.52** Pogoda Info; **13.59** Info Dzień weekend; **14.29** Info Dzień weekend; **14.53** Pogoda Info; **15.00** Debaty TVP Info; **15.29** Info Dzień; **16.25** Pogoda Info; **16.30** Koronawirus. Szczepionka; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** Studio Wschód; **18.00** Panorama; **18.18** Serwis Info Wieczór weekend; **18.30** Kobiety i mężczyźni; **18.52** Info Wieczór weekend; **19.00** Między słowami; **19.20** Raport z granicy
19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.20 Raport z granicy
21.30 Serwis Info Wieczór weekend
21.41 Pogoda Info
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór weekend
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 Magazyn śledczy Anity Gargas
23.25 Info Wieczór
24.00 Wiadomości
00.28 Gość Wiadomości
00.56 Pogoda Info
01.00 TVP WORLD
03.00 Pogoda Info
03.20 Salon dziennikarski
04.05 Teleexpress Extra
04.30 Minęła 20
05.28 Magazyn śledczy Anity Gargas

TV TRWAM

05.00 Siódmy Sakrament; **05.30** Mocni w Wierze; **06.00** Życie św. Weroniki Giuliani; **07.40** Filmowe zyciorysy; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Westerplatte Młodych; **08.55** Słowo życia; **09.00** Głos serca; **09.45** W górce domu ogrodnika; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Retrospekcja; **10.20** Syria; **10.40** Polski Punkt Widzenia; **11.00** Kropelka radości; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Warto zauważyć... w mijającym tygodniu; **12.50** Siódmy Sakrament; **13.20** Ocalić od zapomnienia; **13.30** Msza święta z Jasnej Góry; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Przegląd Katolickiego Tygodnika „Niedziela”; **14.35** Śladami Mojżesza; **15.30** Wierzę w Boga; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Za Polskę poszlibyśmy w ogień; **17.00** Z Parlamentu Europejskiego; **17.25** Święty na każdy dzień; **17.30** Mocni Jego mocą; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Anioł Pański
18.05 Informacje dnia
18.15 Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Manna z Nieba
19.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec
20.50 Myśląc Ojczyzna
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Święta Klara – roślina św. Franciszka
22.55 Święty na każdy dzień
23.00 Głos serca
23.45 Ivato
00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.55 Był taki dzień – 19 lutego; **07.05** Tajemnice astronomii Kopernika; **07.55** Arrasów dzieje osobliwe; **08.25** Przystanek słow food (7); **08.55** Janosik (11) – serial TVP; **09.55** Okrasa łamie przepisy; **10.35** Wynałazki, które zmieniły świat: Robot (3); **11.40** Wszystkie kolory świata: Oman – morze i kadzidło – serial dok.; **12.45** Essequibo – Ukryta rzeka, cz. 3 – serial dok.; **13.45** Kuchnia dwudziestolecia; **14.25** Blisko, coraz bliżej (13); **15.45** Niezwykłe historie Białe-Czerwonych – Bronisław Czech; **16.25** Amsterdam, Londyn, Nowy Jork. Wspaniała trójka (2); **17.30** Spór o historię; **18.10** Chłopi (8); **19.00** Giganci historii; **19.55** Rok 1982. Kalendarium; **20.05** Marusarz – Tatrzański Orzeł – film biograficzny, reż.: Marek Bukowski; **21.15** Historia w postaciach zapisana: Egipt Tutanchamona i Ramzesa II – cykl dok.; **23.50** Pociąg jednego różańca – dramat, reż.: Kazimierz Kutz; **01.50** Dan Love. Amerykanin w Wietnamie; **02.30** Wszyscy jesteśmy romantyczni – Tadeusz Nalepa – film dok.; **03.20** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.10 20 minut z Haliną Kunicką – recital; **07.35** Co się stało? – recital Haliny Kunickiej; **08.20** Tamte lata, tamte dni: Wiesław Ochman; **08.55** Portrety: Barbara Sier-Janiki; **09.15** Sztuka dokumentu: Inny świat – film dok.; **11.05** Zmieniły świat; **12.20** Aleksander Wielki – film fabularny, USA 1956, reż.: Robert Rossen; **14.40** Zaginione – odnalezione (5); **15.00** Szczawno-Zdrój Baroque Festival 2021 – Bach/Oratoria; **16.25** Zgadnij, kto przyjdzie na obiad – film fabularny, USA 1967, reż.: Stanley Kramer, wyk.: Katharine Hepburn, Spencer Tracy, Sidney Poitier; **18.20** Co dalej? (267); **18.50** Legendy Rocka: Simple Minds – cykl dok.; **19.20** Legendy Rocka: Smokey Robinson – cykl dok.; **20.00** Podróż na sto stóp – komedia, reż.: Lasse Hallström; **22.10** Buddy Guy in concert. Baloise Session 2018 – koncert; **23.35** Mocne Kino – Tylko dla odważnych; **01.55** Co dalej?; **02.35** Śmierć Ludwika XIV – film kostiumowy, reż.: Albert Serra; **04.40** Zaginione – odnalezione (5); **05.05** Dobre chęci – film anim., reż.: Anna Mantzaris; **05.30** Teledyski; **05.50** Zakończenie dnia

TVN

05.45 Uwaga!; **06.00** Kuchenne rewolucje 10 (1); **07.00** Kobieta na krańcu świata 13 (4); **07.30** Na Tropie Dzikich Zwierząt (7); **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.30** Na Wspólnej Omnibus – serial; **13.00** Totalne remonty Szlagowskiej 3 (7); **14.05** Kolekcja smaków 2 (8); **14.40** Milionerzy – wydanie specjalne; **15.55** Rybki z ferajny – komedia, USA 2004, reż.: Bibi Bergeron, Vicky Jensen, Rob Letterman, wyk.: Will Smith, Robert De Niro, Renée Zellweger, Angelina Jolie, Martin Scorsese; **17.55** Kuchenne rewolucje 22 (10); **19.00** Fakty; **19.25** Sport; **19.35** Pogoda; **19.45** Uwaga!; **20.00** Holiday – komedia, USA 2006, reż.: Nancy Meyers, wyk.: Cameron Diaz, Kate Winslet, Jude Law, Jack Black, Eli Wallach; **22.55** Stosunki międzymiastowe – komedia, USA 2010, reż.: Nanette Burstein, wyk.: Drew Barrymore, Justin Long, Charlie Day, Jason Sudeikis, Christina Applegate; **01.00** Mama – horror, Hiszpania/Kanada 2013, reż.: Andy Muschietti, wyk.: Jessica Chastain, Nikolaj Coster-Waldau, Isabelle Nélisse, Daniel Kash; **03.15** Noc Magii; **04.35** Kto waszt urządził

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.30** Załoga G – USA 2009, reż.: Hoyt Yeatman; **10.10** Ewa gotuje (408); **10.40** Nasz Nowy Dom (245); **11.40** Nasz Nowy Dom (246); **12.40** Bogaty dom – Biedny dom (24); **13.45** Drwale i inne opowieści Bieszczadu (53); **14.15** Drwale i inne opowieści Bieszczadu (54); **14.40** Rolnicy. Podlasie (35); **15.45** Więzienie (60); **16.15** Więzienie (61); **16.45** Więzienie (62); **17.15** Więzienie (63); **17.45** Chłopaki do wzięcia (271); **18.15** Chłopaki do wzięcia (272); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** Vaiana: Skarb oceanu – USA 2016, reż.: Ron Clements, John Musker; **22.35** Iron Man 3 – film s.f., USA 2013, reż.: Shane Black, wyk.: Don Cheadle, Robert Downey Jr., Jon Favreau, Rebecca Hall, Ben Kingsley, Gwyneth Paltrow, Guy Pearce; **01.15** Sekretne okno – thriller, USA 2004, reż.: David Koepp, wyk.: Johnny Depp, John Turturro, Maria Bello, Timothy Hutton, Charles S. Dutton; **03.35** Love Island. Wyspa miłości (46); **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

Redakcja „Idziemy” nie ponosi odpowiedzialności za zmiany w programach TV wprowadzone przez nadawców po 3 II 2022 r.

Bolszewicy szli na Warszawę,
a on pozostał w mieście,
podczas gdy inni dyplomaci
woleli szybko opuścić stolicę.
Sto lat temu został papieżem.

Metropolita Mediolanu, były nuncjusz apostolski w Polsce kard. Achilles Ratti, został wybrany na Stolicę Piotrową 6 lutego 1922 r. Przyjął imię Pius XI.

Urodził się w 1857 r. we włoskim Desio jako syn właściciela fabryki jedwabiu. W 1879 r. otrzymał święcenia kapłańskie. Uzyskał trzy doktoraty: z filozofii, teologii i prawa kanonicznego. Zanim przybył do Warszawy, był prefektem Biblioteki Ambrożyjskiej w Mediolanie, a następnie prefektem Biblioteki Watykańskiej. Warto odnotować jego wyczyny alpinistyczne – w młodości zdobył Matterhorn, Mont Blanc i wschodnią ścianę Dufourspitze.

POLSKI BISKUP

Znalazł się w Polsce jako wizytator apostolski w maju 1918 r., gdy trwała I wojna światowa. Zręcznie wywijał się od spotkań z władzami zaborczymi, mimo że korzystał z bardzo wielu zaproszeń. 30 marca 1919 r. w imieniu Ojca Świętego uznał niepodległość Polski.

Został pierwszym nuncjuszem apostolskim w odrodzonym państwie. Sakry biskupiej udzielił mu 18 października 1919 r. w archikatedrze warszawskiej abp Aleksander Kakowski. Dlatego też Achilles Ratti mówił o sobie, że jest „polskim biskupem”.

Prawdziwą wdzięczność zaskarbił sobie podczas wojny polsko-bolszewickiej 1920 r., kiedy to jako jedyny dyplomata (obok przedstawiciela Turcji) został w Warszawie, podczas gdy inni w panice pakowali się i uciekali jak najdalej od Wisły. Wszelką dyskusję o ewakuacji Ratti uciał krótkim stwierdzeniem: „przygotowany jestem na wszystko”. Już jako papież Pius XI wrócił do tych wydarzeń w 1924 r., mówiąc, że były one cudownym bojem między aniołem życia i aniołem śmierci.

Jednak Polskę opuszczał w 1921 r. w atmosferze konfliktu wokół plebiscytu na Śląsku, kiedy oskarżono go o bierność wobec sprawy polskiej, a nawet o sprzyjanie Niemcom.

Sprawę zaognił wówczas dekret ogłoszony przez kard. Adolfa Bertrama, metropolitę wrocławskiego, zakazujący księżom głoszenia kazań odwołujących się do plebiscytu bez zgody miejscowego proboszcza, a nawet

Nuncjusz Achilles Ratti z przedstawicielem J. Piłsudskiego w powozie, 1919 r.

fol. Narodowe Archiwum Cyfrowe

Przyjaciół Polski

Tomasz Brzustowski

grożący ekskomuniką duchownym z innych diecezji próbującym czynić to samo. Bertram powołał się przy tym na wytyczne Stolicy Apostolskiej. Całe odium spadło niesłusznie na Rattiego, który pełnił funkcję papieskiego komisarza dla terenów plebiscytowych.

Zegnano go zatem chłodno. Z drugiej strony nadano mu Order Orła Białego, który zdołano wręczyć w Rzymie przed udaniem się na konklawe, które wyniosło go na biskupa Rzymu.

WOBEC TOTALITARYZMÓW

Jako papież naraził się na zarzut uległości wobec faszystowskich Włoch, kiedy to Stolica Apostolska podpisała w 1929 r. z Mussolinim trzy umowy: traktat, konkordat oraz konwencję finansową. Dzięki temu zapewnił funkcjonowanie Watykanu i Kościoła w samym sercu faszystowskiego reżimu. Z drugiej strony to właśnie Pius XI był tym, który otwarcie krytykował kolejne włoskie regulacje prawne ograniczające wolność obywateli i ludzi wierzących. Był szczególnie wyczulony na totalitaryzmy. W 1937 r. ogłosił encyklikę „Divini Redemptoris”, która do historii przeszła pod tytułem „O bezbożnym komunizmie”. W tym samym roku wydał też encyklikę „Mit brennender Sorge”, w której bez ogródek i nie-

domowień opisał, co sądzi o sytuacji w hitlerowskich Niemczech. Krytykował rasizm, kult jednostki i wszystkie inne elementy totalitarnego państwa skierowane przeciwko wolnej woli człowieka. Pius XI podkreślał, że kwestie prawa do wyznawanej wiary oraz prawo rodziców do wychowania swoich dzieci zgodnie z własnymi przekonaniami należą do podstawowych praw każdej społeczności.

Antysemityzm potępiał już w 1928 r. Podczas audyencji w 1938 r. powiedział nawet, że „duchowo wszyscy jesteśmy semitami”. Stosunkowo mało się przypomina, że papież stwierdził wówczas bardzo dobitnie, że społeczność żydowska w momencie zagrożenia ma pełne prawo do obrony, a wszelkie działania przeciwko niej skierowane są po prostu niegodziwe.

Tuż przed śmiercią zaczął prace nad encykliką „Humani generis unitas” (Jedność rodzaju ludzkiego). Nie zdążył jej ogłosić. Zmarł 10 lutego 1939 r., nie doczekawszy już apogeum działalności zdegenerowanych totalitaryzmów podczas II wojny światowej.

Sprostowanie

W numerze 848 tygodnika „Idziemy” na str. 42 zamiast portretu kard. Mieczysława Ledóchowskiego zamieściliśmy obraz kard. Newmana. Za pomyłkę przepraszamy.

**Ksiądz Proboszcz parafii pw. Świętej Trójcy
w Kobylce
oraz Dyrektor Hospicjum Opatrzności Bożej
w Wołominie**

Ksiądz Dariusz Czupryński
zapraszają na

KONCERT CHARYTATYWNY

19 lutego 2022 roku sobota godz. 18:45
Bazylika Świętej Trójcy w Kobylce

**Pod dyrekcją Witolda Błaszczyka
wystąpią:**

Katarzyna Przywecka - sopran

Adam Kulewski - tenor

Zespół instrumentalistów

oraz dwa chóry:

**Komorowskie Towarzystwo Śpiewacze,
Studium Muzyki Kościelnej Akademii Katolickiej w Warszawie**

**Zbudujmy razem
HOSPICJUM DLA
DZIECI**

**Podczas koncertu oraz w niedzielę 20 lutego
odbędą się zbiórki do puszek,
z których dochód w całości
zostanie przekazany na budowę
Hospicjum Dziecięcego w Wołominie**

Przekaż 1% podatku
FUNDACJI RADIA
NIEPOKALANÓW

*Pomóż nam kontynuować dzieło
św. Maksymiliana Kolbego*

CO ROBIMY?

- wspieramy Radio Niepokalanów
- pomagamy ubogim i potrzebującym
- promujemy chrześcijańskie i rodzinne wartości

JAK POMÓC?

- modlitwa
- wpłata na konto
- **1% podatku**
- wolontariat
- dołączając do przyjaciół Radia

KRS 0000332816

www.fundacjarn.pl

e-mail: kontakt@fundacjarn.pl

*SAM ZDECYDUJ, GDZIE TRAFI 1%
TWOJEGO PODATKU.*